

JACOBI GOTHOEREDIC.
DIATRIBA
DE IVRE
PRÆCEDENTIÆ
REPETITÆ PRÆLECTIONIS,
Duplo quam antea auctior.

GENEVÆ,
Apud Petrum Chouët.
M. DC. LXIV.

De D. Reg. Mayans i Sivàs.

*Magnificis, Nobilissimis, Amplissimisq;
Viris Dominis,*

**CONSVLIBVS,
QVÆSTORIBVS
ET TRIBVNIS,
TOTIQVE SENATVI
INCLYTÆ REIPVBLCÆ
BERNENSIS.**
ESAIAS COLLADO.

SISTIT se vobis, PROCERES
AMPLISSIMI, multisque
nominibus colendi, non inglorius
de IVRE PRÆCEDEN-
TIÆ libellus, IACOBI Go-
THOFREDI Jurisconsulti celeber-
rimi, & Reipublicæ nostræ quondam Senatoris &
Consulis dignissimi gloriosum nomen præferens,

¶ ij

Et squalore deposito, quem ex damnoſo Reipubli-
ca literaria parentis obitu contraxerat, in altum
ſurgens, atque ea honorum inſignia, quibus etiam
ſupratot gentes præfulgetis, bona alite pertractans,
Excellētiarum vestrarum tutela ſe totum com-
mittit. Fateor equidem præclarum illum paren-
tem, non proletarium ſcriptorem, ſed Doctorem
omnigena doctrina conſpicuum, Et toto orbe cele-
brem, hic non mediocriter deſiderari, qui ſuum
illud opus mundo certè nitido adornaret, Et varie-
gata inexhausta eruditioñis ſupellec̄tile radian-
tem partum augusto Confefſui veftro offerret Ve-
rūm fato functus eſt ille, Et qua nemini Parca
parcit ſilentium ipſi indixit. In hoc luctuoſo ſtatu
college Et amico iam ab aliquot annis non ſine
ſummo doloris ſenſu nobis erepto, vicariam ope-
ram impendo: Et qua olim dum in viais erat ſu-
per tam ardua Et magni momenti materia ſub
Academica Disputationis nomine prælibauerat,
Et promulgauerat, nouis poſtea notis Et obſerua-
tionibus ſparsim aucta, ipſo communicante à me
collecta, Et in mundum digeſta ſuoq; ordine reddi-
ta, quantum publica cura, quā Senatoria, quā
Consulares tulerunt, ut cunque refeſo. Quaeſi in
magnum volumen non excreuerint, non ideo mi-
nus

nus doctorum palato sapient, iisque quibus iuris
publici abstrusa cognitio cordi est, ut spero, accepta
erunt. Delectabit eos scilicet, argumenti dignitas,
dum hic non vulgaria ē in iure trita, sed sublimia
ē excelsa discutiuntur, nempe de honore nec non
honoris prærogatiā, ē iure præcedentie, pro qui-
bus non tantum inter priuatōs in dignitatibus ē
officiis publicis constitutos; sed ē inter Reges, Prin-
cipes, Proceres ē Republicas acribus studiis huc
usque certatur. Ad lectionem allicet celebre au-
toris nomen, iamq; toties probata in explicandis,
illustrandis ē soluendis difficillimis iuris nostri
locis ē questionibus acuta solertia. Dulcedine
sua capiet noua ē non hactenus tentata in uni-
uersa hac pragmatia ad certam iuris formam re-
nouanda methodus. Cum enim antea varij va-
riarum etatum ē gentium Iurisconsulii percele-
bres in priuatis huius generis controuersiis modo
huic, modo illi honoris ē præcedentie prærogati-
uam adserere scriptis suis conati sint, hincque tot
Dissertationes, Tractatus, Diatribæ, Responsa ē
Consilia in publicum prodierint, nemo vero uni-
uersa huius materia examen accurate suscepit,
quod tamen rei præstantia summopere postulare
videbatur, hoc ipsum Gothofredus noster, ut erat

felicissimi ingenij & solidissimi iudicij, studio
nunquam satis laudando ac Herculeo labore ag-
gressus est, & accitis undiqueque omnibus, que
ex publici Iuris penu, ex theoretica & practica Iu-
ris prudentia, ex historicis omnium gentium cele-
berrimis, nec non ex politicis prima nota autori-
bus, tandemque ex penitissimis & reconditiissimis
archiuis, exquiri poterant, rem uniuersam in pau-
ca contraxit, & ad certa principia & regulas re-
duxit, ex quibus singularum ferè huius generis
questionum decisio facilius peti possit. Quo in
opere si verba spectentur grata breuitas, si sensus
prolixa & multiplex eruditio obuersatur. Fætum
vero hunc posthumum nunc secundis meis curis
emendatum & publici iuris factum Excellentiis
vestris eo libentius, nuncupo quod splendidum ar-
gumentum vobis planè dignum & consonum ex-
hibeat. Quæ enim Respublica in hac atra rerum
mortalium sursum ac deorsum volutatione tam
gloriosis monumentis emineat? Quæ gens hoc sa-
culo catastrophen partim paciente, partim expe-
ctante, tot paciferis laureis, quibus nec Reginus de-
fuit plausus, efflorescat? Quæ denique natio tam
securò regimine exultet, quam non insita vobis
gloria exæquet vel vincat? Nec palpum obtrudo
nec

nec oleum ore fero, sed honesti reuerentiam induo.
Res ipsa loquuntur. Et nemo est, tam iniquus di-
gnitatum & fælicitatum vestrarum estimator,
qui non nobiscum de illarum pretio conspiret:
Quas verè fusiōe sermone prosequerer, nisi me
formido caperet, ne vobis Reipublica clauo inde-
sinenter assidentibus molestiam facefferem: maxi-
mè cùm non sim nescius magnitudinem vestrām,
ut ut in aternos commentarios redigi dignissi-
mam, ascititas laudes, ad quas tam impotenti
animi astu cateri ferè mortales grassantur, heroico
spiritu aspernari: Verumenim uero silentio pre-
menda non est incomparabilis illa prudentia, quā
duce, tanquam Ariadnes filo, intricata queque
& difficultatibus referta negotia feliciter explicati,
& subditis vobis populis sic prospicitis, ut dum
nullum non orbis angulum tristis Enyo conturbat,
ipsi tranquilli mediis in undis degant. Nec absolu-
tissimus ille virtutum aliarum quā Christiana-
rum quā politicarum concentus vel latioribus di-
tionum vestrarum latifundiis circumscribendus
est. Singula quippe indubie tanta sunt, & omnium
ora gentium sic merentia, ut eis enarrandis unus
quilibet impar sit Quapropter ne in tam illustri
argumento ingenij mei tenuitatem prodam, aut

cum pregrandi libelli titulo , vel cum exquisito
splendore vestro , quo acies oculorum nostrorum
perstringitur, male stylum committam, de tabula
manum subduco, & tacito sipario velans quæ nec
datur adumbrare, felicioribus ingenii tractanda
relinquo. Vos interim, Illustrissimi Proceres, sub-
missè rogo ut munusculum hoc Magnitudini ve-
stra dicatum, & sinceram, quam sacrariis vestris
infero, deuota erga vos obseruantia cultusq; tesse-
ram, benigno vultu intueri, & a quo animo acci-
pere , meq; favore & benevolentia vestra , quod
non in ultima felicitatis parte reponam, prosequi
velitis. Deus Ter Optimus Maximus Rempu-
blicam Statumq; vestrum tueatur, & halcyonia
Gentis vestra cum omnibus typis & gentilitiis
stemmatiis inter Pagos Helueticos admodum con-
spicuis, ad seros usque nepotes prorogare non dedi-
gnetur. Dabam Geneua Calendis Martij Anno
reparata salutis M. DC. LXIV.

ELEN-

ELENCHVS
PARTIVM ET CAPITVM
HVIUS LIBRI.

Protheoria scopum autoris, & summam
huius Diatribæ continens.

Pars prima de TITVLIS Præcedentia.

CAP. I. De substantia dignitatis, & statu Republicæ presente spectando in controversiis de Præcedentia.	pag. 19
II. De Praeindiciis ex quibus controversia de Præcedentia de- finiri possunt.	39
III. De Extrinsecis.	67
IV. De causa efficiente, Materia & Obiecto, tandem & fine dignitatum, an & quatenus spectanda in controversiis Præcedentia.	114
V. De Circumstantiis & Qualitatibus Dignitatum.	116
VI. De Mutatione contingente circa personas dignitate deco- rataas.	144
VII. De Representatiua Præcedentia.	149
Pars secunda de Notis seu signis Præcedentia.	154
Pars tertia de Eurematicis seu Cautelis in controversiis Præ- cedentiarum.	167

ΠΡΟΘΕΩΡΙΑ.

I.

DE Præcedentia, Antelatione,
Præminentia, ~~ægredia~~, Cui-
nam videlicet ea inter Reges,
Principes, Respublicas, Pro-
ceres, Privatos, in dignitati-
bus & officiis publicis, siue
secularibus, siue Ecclesiasticis constitutos,
antiquior locus, prior sedes debeatur, ad sin-
gulares facti species scripserunt subinde,
consiliaque ediderunt celeberrimi Scripto-
res & Iurisconsulti: Sanxerunt, deciderunt
quamplurima Principes, Curiæ supremæ,
Rotæ, Synodi. Exinde, huius & superioris
ævi exemplis, sua scripta replerunt Historici,
Politici. ¶ De præcedentia seu prærogativa
inter Principes nominatim commentatus est
Scriptorum nonnemo. Sed & de præceden-
tia in genere, vñus & alter. Atenim qui per-

A

petuo ordine ad certa principia, seu conclusiones artemque hanc materiam omnem revocaret, potius quam per species singulares, vel nudam exemplorum congeriem iret, pauci haec tenus reperti sunt. Nobis quoque hanc in partem aliquid experiri nunc libet, ab eorum etiam sententia diversis, qui Pragmatiam istam à privatis studiis alienam censem. Nam ut cæteroquin exemplorum inductione artes aliæ compactæ sunt, quidni & nobis hanc eadem ratione saltem afficere licebit, quam perficiunt alij?

Hos Auctores interim sis mihi nota : Melchiorem Alciatum, *de præcedentia*. Torquati Tassi *Dial. gum dignit.* Alphonsum Garsiām *de sessionibus*. (de quo v. Valdeſium *de dignit. Regum Hispania*: proœmij n. 29.) Tilletum *du rang des grands de France*. Tiraquellum, *de iure primogen. & de Nobilitate*. Chassanæum, *in Catalogo Glorie mundi*. Christophorum Besoldum, *de præcedentia*. Specroneum Speroni, *Discorsi della precedenza de' Principi*. Goldasti senioreum *sive de Majoratu lib. 3.* Martini Laudensis tractatum *de dignitat*. Oncieu, *de la precedence de la Noblesse sur les Syndics du Tiers Estat*. Dominicum Arumæum, *de sessionis prærogativa*. Knichen *de Saxonico non provoc. Iure*. Buxtorfium *ad antream Bullam*. Rodolphinum de Sablonetta, *de potestate Ducum Italiae*. Calefatum *de equitri dignitate*. Mastrillum *de Magistrat. cap. 4. lib. 5. p. 2.* Nouar. *in prag. 3. de officio sacri Regij consil.* Nouarum ad leg. 1. *Cod. de Consulib.* Bodini librum prium *de Republica*. Bernhardi Zieritzij *tractatum de præce-*

PROTHEORIA.

3

præcedentia. Seu commentar. de Principum inter ipsos
 dignit. prærogativa. Riccium in praxi, tit. praxis præ-
 dentiarum. Boërium de auctoritate magni Consilij. Che-
 nu tit. 32. des prerogatives, preeminences, rang & seance
 per capita 37. &c. Loiseau des offices lib. 1. cap. 7. à num. 22.
 &c. Tractatum de la preseance des Professeurs sur les Pre-
 sidiaux de Tholouse. ¶ Item de la preseance des Chanoines
 Reguliers de l'Ordre S. Augustin, principalement de sainte
 Genevieve de Paris, sur les Religieux de S. Benoist, &c.
 Matthieu Marechal des droits honorifiques des Sei-
 gneurs en l'Eglise. De Præcedentiis varias quæstiones
 cumulant Bobadill. lib. 3. Polit. cap. 7. num. II. lit. H, & n. 27.
 & 37. Aceued. in l. 25. de Recep. à num. I. Gama. decis. I.
 Decian. consil. 20. vol. I. Ceualos commun. quæst. 606. à
 num. 30. Amatus consil. 60. Salgado de regali prot. I.
 2. parte, cap. 9. Franchis decis. 138. 144. & 62. vbi Amend-
 dola idem in addit. ad decis. 365. A Ponte de potestate
 proregit. tit. 3. §. 8. Mastrill. de magistr. lib. 5. cap. 4. Me-
 noch. consil. 126. tit. 2. Barbos. in remiss. concl. sess. 25.
 cap. 13. Hermosilla in addit. ad Gregor. Vopez tom. 1. in
 prolog. Glossæ circa addit. 2. vbi infinitos refert. D. Castil-
 lo de tertius cap. 41. à num. 27. Petrus Belluga in speculo
 Principum, rubr. de forma & ord. sedendi. Bernardus de
 la Roche Flavin, lib. 7. integro des Parlemens de France,
 du rang & seance ès Parlemens: & lib. 12. integro du rang
 & ordre observé par les Parlemens de France allant & mar-
 chant en corps hors du Palais en robes rouges en sa magnifi-
 cence, ou en robes noires: & lib. 9. cap. 2. du rang & ordre
 anciennement observé à demander les opinions. ¶ Nobilis-
 sima disceptatio super dignitate & magnitudine re-
 gnorum Gallici & Britannici habita ab utriusque O-
 ratoribus & Legatis in Concilio Constantiensi. ¶ De
 præcedentia inter Regem Galliæ & Hispaniæ, pro Re-
 ge Galliæ expressè (nam obiter alij multi egere Cho-
 pinus, Chassanæus, Boërius, Carolus Grasalius, Corse-

A 2

PROTHEORIA.

tus, Selua, Marzarius, Vincent Cigault) Vignierus libello , cui titulus *Raisons & causes de Preseance entre la France & l'Espagne par N. Vigner contre Augustin Cranato Romain.* Lettres d'un Fran^{çois} , sur certain discours fait n'a gueres pour la preseance du Roy d'Espagne. Cardinalis Vitellij discursus *de præcedentia agitata Rome inter Legatos R.R.Galliarum & Hispaniarum.* Memoires concernans la preseance des Rois de France sur les Rois d'Espagne *par T.Godefroy.* Pro Hispano Cranatus Vasquius, Valdesius. ¶ *Consilium Quettæ pri-*
nnum pro præcedentia R. Romanorum supra R. Gallia. ¶ *Scrittura data fuori da Mantouani in materia da*
parità con Savoia , & la risposta fatale da un Piemontese,
A. D. 1622. in quarto. Ep. Lauretani votum in causa Florentin. prælationis seu præcedentia inter Archidiaconum , Canonicos & Vicarium eiusdem Eccles. Florentinæ : quod ad verbum decisioni suæ IIII. inseruit à num. 23. Gratianus in *disceptas forensib.* Ioannis Iacobi Merillij tractatus *de præcedentia vicarij.* Et Theodosij Rubei votum *in causa præcedentie inter Parochum & Canonicos apud Gratianum discept. forens. c. 198.* Iacob. Port. allegationes in *causa præcedentie inter Ab-*
bates S. Augustini, & Abbates S. Benedicti. Consilia Paduana & Bononiensia *super controuersia Benedictinorum & Basiliavorum.* ¶ *Vota Aulica , super illustrissima*
Ducum Saxonia controuersia de iure Præcedentia
Vackeri, Hegenmulleri, Goldasti. Concilij Constan-
tiensis, Basiliensis, Tridentini Acta. ¶ *Consilia vario-*
rum Iurisconsultorum, in his Marzarij consil. 26. & ult.
Vamesij respons. de iure Pontif. tom. I. consil. 10. Petri Hen-
riquez consil. 71. Elberti Leonini consil. I. Panciroli con-
sil. 6. 157. 162. Deciani respons. vol. I. resp. 11. & vol. 3. resp.
7. & 19. & 4. vol. resp. 50. & vol. 5. resp. 58. 84. Plaidoyé
pour M^r le Duc d'Aumale contre M^r le Duc de Ne-
uvers pour la preference. Au recueil des plaidoyés de

fan

Pan 1618. à p.313. ad 389. Menochij *consil.* 51.53.257.126.
902. Hotomanni *consil.* 37.105. Nattæ vol.3. *consil.* 637.
638. nomine totius Senatus Montisferrati. Portij *consil.* 164.165.166.167. Scoti *consil.* 20. lib.3. Cephal. *consil.*
615. Larathæ *consil.* 2. ¶ Exspectare etiam nos iussicerat
Nicolaus Alemannius libros *de Ecclesiastica prælatione*
quos pollicebatur in *dissert. histor. de Lateranensib. parie-*
tinu: vide & Salgado de Somoza de *protectione Regia*
parte 2. cap.9. Meinorat & Seldeni *lib.1. de mariis domi-*
ni cap. 18. instrumentum vetus de procerum Britan-
niæ Arcimoricæ inter se loci prærogatiua, anno 1087.
sub Alano Duce confectum. Vnde & nonnulla ex-
cerptit.

II.

1. *Arduam* ^a verò hanc Pragmatiam facit
i ipsa primùm mortalium *ambitio*, ^b quæ re-
gularum obicibus contineri se vix vnquam
patitur, quin vi sua obvia quæque perfrin-
get, novas semper vias pertentando, quà se
quoque possit tollere humo, nemine luben-
ter vacuum seu vltimum locum occupante.
2. Facit ipsa *Temporum & Reipub.* ^c ratio, quæ
subinde varia, sibiique sæpe dissidens & in-
stabilis, modo huic, modo illi præcedentiam
adjudicat. 3. Facit *locorum* ^d diuersitas: alibi
quippe aliter & notæ & tituli præcedentiæ
regulantur, & suus cuique loco mos est.
4. Facit *Principum* inter suos *admixia*, ^e quæ mo-

dò huc modò illuc inclinat. 5. Facit *instabilis dignitatum substantia*, quæ peculij instar subinde crescit, & decrescit. 6. Facit Magistratum & Iudicium *Sophisma*,^f qui modò huc, modò illuc sese applicare fingunt, vt ita medij suam interim autoritatem tueantur. Quare *Prudentia*^g magis politicæ hoc totum negotium videatur, neque tam in jure consisteret, quam in moribus.^h

a v. Loiseau des Offices lib. I. cap. 7.

b v. Loiseau des Seigneuries cap. II. num. 42. 43. 44. Sic vt ambitio iam more sancta sit, & à legibus libera, vt Plautus loquitur.

c v. Gellum lib. 2. cap. 15. & Langlæum 7. Semest. 7. & Seniorem Goldasti lib. I. cap. 24. n. 5.

d v. Chassanæum & Milles de Nobilitate.

e v. Langlæum 7. Semest. 7. Exemplum tradit Chanutius in Professoribus Tholosanis cap. 177. Penes Principes ius est & norma sedendi: de quo *infr. p. 1. c. 2. ib.* 6. vbi de re iudicata, *lit. d.* Codinus Curopolata *de officiis aule Constantinopol.* lib. 2. cap. 2. num. 5. Εξει δη τοις βασιλευσι καινοτομειν η τραγιματα Ε σφραγατα ακαλυπτως, η αιαβελαζειν Ε υποβιβαζειν αις βελοιντο.

f v. Dionem Chrysostomum, *ad Nicomedenses* pag. 478. 479. & quæ dicam *inf. p. 3. ib. 1.*

g v. Onciaci *libellum de la precedence de la Noblesse* pag. 92.

h v. Pontanum *sur la coutume de Blois*, & Loiseau des Offices lib. I. cap. 7. num. 36. & lib. des Seigneuries cap. II. n. 29. 40. 42. Sic vt titulum præcedentiae suæ fundare haud adeo proclive sit, cum merè inquiunt facultatis magis sit, quam juris constituti.

III.

Necessaria tamen, nedum *utilis* aut *gravis*,
si quæ alia Iuris publici Diatriba, isthæc est,
quamque nonnullis saltem principiis^b infor-
mari judicioque aliquo teneri, ac non etiam
mapalia^c fieri (id est, ambitioni aut gratiæ
vel impotentiæ cujusquam subjici) publicè
expedit, tum alibi tum etiam in Ecclesia:
ac proinde publicè quoque expedit præstò
esse qui hæc rectè norint. Primo *Justitiae*^e &
æquitatis ipsius ratione, quia & hac parte æ-
quum est, hinc suum cuique jus reddi, & lo-
cum debitum in Republ. & Societate huma-
na servari, non etiam præripif^f, inde (vt lo-
quitur canon Nicenus 18.) quemque *idemque* pœ-
træs *impulsor*. Secundo *Honestatis*^g seu *decorum*:
quandoquidem sæpe solemnia pomparum &
conventuum misceri eam ob rem^h, & scanda-
la exinde oriri videmus. Tertiò, *Vnionis*ⁱ &
pacis publicæ contemplatu, cùm ad arma sæ-
pe vimque apertam, nedum secretas & in-
ternecinas inimicitias, rem hanc procede-
re, & *Iura* (quod dicitur) è *vagina* deriuari
sciamus: imò neque exempla^k desint subdi-
torum, qui ideo ad hostes defecerint. Quar-

tò, *Vtilitatis publicæ*, quia sæpe salutem publicam, civilem, militarem & circa id deliberationes destitui & eludi hoc obtentu, rerum experientia^m testatur.

a *Vt mirer præceps judicium Gasparis Bracacciae, nel Ambasciatore lib.3. pag.309.* qui materiam hanc vocare ausus, *di poco gusto à chi la legge, & di nicino à chi la scrive.* Et Hart. Mauri *de coron. Caroli V.* qui hunc laborem de rebus frivolis vocat. *Contra rectè Put. decif. 449. in fin. lib.2. & decif.6. lib.3.* & Cardin. Seraphin. *decif.22. num.2. & decif.81. num.1.* Gonzal. *ad Regul.8. in proem. part.4 num.30.* materiam præcedentiae magni præjudicij esse ait. Denique causa hæc gravis est, vbi de honoriscentia tractatur, *arg.l. Julian. & si quis omis. caus. test.* Baldus *in l.1. & de probation.* Chaffan. *part.1. consil.1.* Gerardus *sing.82.* Vbald. *sing.77.* Et vitæ adæquatur, *arg.l. iusta,72. de manum. vind.* & omni lucro præferenda, Baldus *consil.382. nu.1. vol.5.*

b Oppido enim suave est, videre Scriptores, prout libido his auspicium facit, modò hoc principium virgentes, eoq; nitentes; modò vbi ad alia ventum est, eadem illa negantes; cuiusmodi est potentia, antiquitas meritorum, pluralitas dignitatum & id genus alia. Vnde etiam sæpe evenit, vt qui bonam causam tenet & tuetur, falsis nonnullis rationibus & principiis tueatur. Quinimò videoas & diversa principia passim inter se confundi.

c v. Langlæum 7. *Semebr.7. pag.312.*

d Ad hanc rem vide quæ scribit Nolden *cap.7. de causa finali Nobilit.*

Huc pertinet Canon Nicænus 18. vbi yetantur Diaconi ante presbyteros ad Eucharistiam accedere, & in medio presbyterorum sedere. Vide Ammianum *lib.27. p.366.*

e Hanc

- e Hanc in rem elegans est Theodosij Magni constitutio, l.i. C.Theod. ut dignitatum ordo servetur.
- f Vnde præcedentiæ ratione dicitur inferri præiudicium Iacobus Puteus lib.3. decis.6. n.5.
- g v. Chanutium tit.32. in pr.
- h *τοῦ τῆς ὁρμούντας*, vt loquitur Dio Chrysostomus in Orat.ad Nicomedenses pag.479. Memorat quoque Qu. Curtius lib.1. Alexandrum M. in ludis Græcorum totum occupatum fuisse in decidendis circa primas sedes quæstionibus.
- i v. Can.vii.distinct.89. Ordo concordiam parit, alit, atque fovet. v. & Menoch. consil.51. num.2. Chassanæum in Catalogo gloria mundi parte 1. consid. 77. Exemplum cruenti huiusmodi certaminis inter Abbatem Fuldensem, & Episcopum Hildesheimensem ann. 1603. in conventu Goslariensi memorat prolixè Lambertus Schaffnaburgensis : quem vide.
- k Exemplum in Carolo Borbonio, qui ob demandatam primæ aciei curam Alenconio, quam sibi deberi dicebat, ad Imperatorem Carolum V. defecit Iovius lib.22. Histor.
- l v. Chanutium in ingressu prefationis: Arumæum in tit.6. aureæ bullæ p.196.197.
- m Quod de comitiis Germaniæ Zamoischius dicebat.

I V.

Vindicari sanè jus præcedentiæ , & extra iudicium, inculpatæ^a tutelæ moderamine; & iudicio quandoque etiam actione injuria- rum^b, vel interdicto seu remedio possessorio^c iure potest : Non obstante^d humilitate Chri- stiana , ad sententiam videlicet definitivam

promerendam (nam à possessorio summario appellari non potest.) Etsi non negem, ut liter s̄epe id sperni^f. ¶ Imò, cogi etiam non nullos ex officio, putà Legatos & Magistratus^g, vna cum dignitate sua Majestatem publicam hac parte vindicare seu retinere, affirmamus. ¶ Sicut & de iure tenetur superior^h partes suas interponere, in causis præcedentiarum, vt vnuſquisque iure suo vtaturⁱ.

a v. Chassan. Catalog. glori. mund. par. 1. consil. 2. num. 7. Petrum Geraldii in *suis singular. 33.* ¶ Imò & bello: quod & Casparus Colinius Regi Carolo IX. persuadere conatus, ob denegatam illius Legatis Principis loci Maximiliano prærogativam, vt scribit Thuanus lib. 35. & 49. ¶ Tandem & armata manu, si quis in huiusmodi quasi possessione existens de facto turbetur: v. que notantur part. 3. ib. 2. Bald. in *l. observare*, §. antequam, in fin. &c. de off. Procons. & leg. (in fine vbi &z. alias allegat) Panciroli. consil. 6. nu. 2. Marzarium consil. 26. num. 5. Fab. de Anna consil. 40. num. 10. Menoch. consil. 257. nu. 55. lib 3. & consil. 902. num. 77. lib. 10. v. Nolden plene cap. 13. num. 119. v. infr. Euremat. 1. Sic vt Ioannes Garsia de expensis & meliorat. cap. 8. & Rebuff. in *l. vnic. C de sent.* quæ pro eo quod int. num. 354. glossi. Gratianus lib. 1. discept. forensium, cap. 110. num. 20. Riccius decis. Eccles. 84. definiant, cum qui eâ occasione turbantem occidit, pœna ordinaria haud plecti posse.

b arg dict. l. 1. Cod. Theodos. ut dignit. ord. Guilielm. Bened. in cap. Raynatum, in verb. duas habens filias, nu. 21. de testam. Parlador. 3. part. diff. 56. v. 2. num. 8. Secundum solemnem doctrinam lo. Fabri §. aliam vero, Inflit. de bonor. possess.

v. &c.

PROTHEORIA.

II

v. & Baldum *ad leg. observare*, §. *antequam, nu. 3. ff. de offic.*
Procons. Iason in l. si non sortem, §. libertas, de condic. indeb. Chassan. *Catal. glor. mundi, par. i. consil. 2. nu. 7.* vid. &
Onciacum de la preced. de la Nobl. pag. 67. v. plenè Gratianum *d. cap. 110. à num. 22.* & Riccium *decis. Neapol. tit.*
l. decis. 68. Nolden, *de statu Nobilit.* cap. 13. num. 117. Latè
Corduben. in l. si quis à liberis, in princ. num. 30. 31. 32. & de
liber. agnosc. Gerard. *sing. 33.* Gratianus *cap. 110. disceptat.*
forens. num. 14. & 298. num. 11. ¶ Neque obstat *l. 13. §. 4. de*
injur. vbi dicitur, non dari actionem injuriarum adver-
sus eum, qui non patitur alicui honorem decerni. Quia
id verum est in honore decernendo nunc primùm a-
licui: nam si cùm in curiā ageretur de honorando per
statuam fortè, viro de Repub. bene merito, quis senten-
tia sua intercedat, non competit adversus eum actio
injuriarum. Aliud verò quando quis prohibet hono-
rem præstari ei, qui est in possessione illius. Et ita rectè
distinguit Cordub. d. loco. & Purpuratus in *l. 1. num. 93.*
& de iurisdict. Riccius, *1omo 1. decis. Neapol. 68. à num. 17.*
ad fin. Etsi sunt qui malint, per viam protestationis
quémque sibi hanc parte consulere, arg. l. vi perfectus, C.
de annali except. vel etiam Iudicis officium implorando
Io. Faber in §. aliam, Inst. de bon. possess. Iason in *l. si non*
sort. §. libertas, & de condic. indeb. v. & Gaillium *lib. 1. ebs.*
21. num. 12. per viam supplicationis & libelli Iudici ob-
lati Bacquet des droits de Justice, cap. 10. num. 15. Gratia-
nus d. cap. 110. num. 22. tandem & interdicto vti posside-
detis: de quo mox.

c Vti possidecis, vel unde vi *cap. licet causam, 19. & ibid.*
Baldus num. 6. & Felin. cap. 1. de probat. Vulgatum est in
iure quod in controversiis præcedentiarum lite pen-
dente manuteneri debeat qui tempore litis motæ re-
peritur possidere, vt pluries decidit Rota Romana.
Coccinus decis. 47. Anna *allegat. 13.* vbi quod in prece-
dentiis ultimus status attenditur, plenè Regens Va-

lens *consil. 18. tom. I.* & latius Riccius *decis. 132. par. I.* &
 post hos Nouarius *decis. 123.* Faber in §. *retinenda, Inst. de interdictio.* Chassan. *in consuet. Burgund. tit. 3. §. 4.*
in princ. num. 14. & *tit. 6. §. 4. in princ. num. I.* Panorm. *cap. nobis, extr. de iure patron.* Rebuffus *in repet. l. unic. Cod. de sent. que pro eo quod interest.* *Gloss. I. nu. 164. & seq.* Petrus Gerardus de petra sancta, *sing. 33. incip. nobiles.* Purpur. *consil. 540. nu. 19.* Gratianus *decis. 298. nu. II.* Riccius *tom. I. decis. Neapolit. 68. num. 19.* & latè Dionysius Pontanus *in consuet. Bl. esenf. art. 5. in gloss. Nobilium.* Choppinus *lib. 3. de domanio, tit. 19. num. 15.* Pour droits honorifiques
 on peut former plainte. v. Bacquet *des Iustices, cap. 20. per totum. & nominat. num. 7. 8. 9.* v. & Brodæum ad Louetium *lit. E. num. 9.* Et hæc si de sede & loco agatur in Ecclesiâ, quam patroni & fundatores iure vindicant. Aliive, ideò Franc. Marc. *decis. 275.* quem sequitur Menoch. *de recuper. possess. remed. 15. quaest. 7. nu. 45.* definiunt, pro sedibus & area quam quis habet in Ecclesia competere remedium recuperandæ posses. ¶ Seens in aliis honorariis quæ procedunt à bonis moribus tantum, puta si quis velit prius offerre, aut pacem habere in Ecclesia: in his enim non datur interdictum. Io. Faber in §. *altam vero Inst. de honor. possess. Chassan. & alij auctores predictus locus.* In quam rem Arrestum laudat Brodæus *d. loco.* Decisum sanè in Rota Calaguritana p̄xeminentiæ, 26. Iunij 1590. dari mandatum de manutenendo in possessione sedendi in altiori seu digniori loco in Ecclesiâ, & ante alios offerendi primicias, & recipiendi pacem refert Gratianus *decis. forens. cap. 210. num. 40.*

d) Neque obstantibus his quæ nonnulli exscribunt ex Cominæ, Pancirolo, & Riccio (quare præpostoræ plusquam ambitionis est, vbi humilitatis obtentu de humiliori loco contenditur in pomparum solennibus, quod Salmanticæ in exequiis Margarethæ Hispaniaræ

Regi-

Reginæ inter Capucinos & Iesuitas evenisse memorat Salgado *de Regia protectione*, part. 2. cap. 9. num. 42. vbi tandem pervicit Capucinorum intentio, qui digni iudicati infimiore & humiliore loco, humilitatis majoris ratione.

e Ruginel. *de appellat.* §. 2. cap. 3. nu. 698. vers. *vigesimus septimus*: & nu. 699. Scaccia *de appell.* quæst. 17. limit. 6. memb. 2. num. 37, 38. Gratianus *decis.* Marchie 232. qui in id alleget constitutionem Gregorij XIII.

f Duo exempla elegantia memorantur, Prius Atheniensium: inter quos & Arcades Lacedæmonios vide Casaub. *in Polyb.* p. 26. cùm contentio incidisset, vtra gens priore loco pugnaret ad Plateas contra Persas, Athènienses in illo communi patriæ periculo cedere maluere: *Vbicunque*, inquiebant, *collocati fuerimus, fortes nos præbebimus.* Alterum Ducas Ulrici Wirtembergici, qui disputatione in conventu Principum motâ in has prorupisse voces dicitur, *Vel post fornacem me collocate, dummodo id, cuius gratia conuenimus, efficiamus:* Dauth. *de testam.* fol. 7. Burck, *in Regentenspigel* fol. 109.

g Arg. l. 1. *in princ. ff. de postul.* & l. *observandum* 19. *de off. Praefidis*: non etiam d. *l. observare*, §. *antequam*. Huc pertinebat etiam olim magistratus imminuti, & majestatis non vindicatae actio; de qua Diodorus Siculus lib.

h Refert Plutarchus, Arsacen Legatum suum occidisse, quod Syllæ cesserat; de quo & similibus videndi, qui de *Legatis* scriperunt.

i cap. fin. vbi Abbas *de transact.* Menoch. *consil.* 23. nu. 107. & seq. vol. 1. Alciatus *consil.* 16. num. 4. Ripa *consil.* 27. Riccius *tomo 1. decis.* Neapol. 68. num. 3.

V.

Romana certè *Jurisprudentia* ob eas quas dixi causas, & in hanc quoque partem sæpe

diligenter cavit; *Ne dignitatum videlicet ordo turbaretur*: Iusque adeo civile huic civilitati prospexit: neque minus Christianorum Principum constitutiones, vt & Pontificij^b iuris decreta. Quo etiam argumento liquet, hanc disquisitionem à studio^a juris haud alienam: Quinimo dicere ausim, neque plura, neque certiora hanc ad rem principia aliunde peti posse.

- a Hinc scilicet tituli in utroque Codice, Theodos. & Iustin. *ut dignitatum ordo servetur*. Hinc titulus Digestorum de albo scribendo: Hinc lex Papia de ordine rogandarum sententiarum, de qua vide quoque Langlæum. Hinc Valentiniani senioris constitutio prolixa & expressa hac de re A.D. 372. cuius mentio quoque fit l. 2. *Cod.Theod. ut dignitatum ordo*: imò cuius quinque διοκεσμήνα seu particulæ supersunt eodem Codice Theodosiano: puta l. 1. de Praefect. Prætor. l. 1. de Quæstorib. l. uniu. de Magistr. scrin. l. 1. de Comitibus rei mil. l. 4. de honorar. codicilli. Hinc Novella Valentiniani l. III. de honoratis & quis in gradu preferatur. Eodem pertinent quamplurimiæ aliae leges, puta lex l. ff. de Senat. torib. lex l. 2. Cod. de off. Praef. Prætor. lex quisquis, in fin. cum gloss. Cod. de postulando. Lex Consulta. C. de testam. Lex l. C. de Consulib. Lex l. C. de Praepos. sacri cubiculi. Lex l. C. de Comitib. & Archiatris. Lex 13. C. de proxim. Sacror. scrin. Lex 10. C. de professor. Lex 15. C. de iure immunit. Imò totus pené liber sextus Cod. Theod. in hoc arguento occupatus est. Vide & Theodosianam constitutionem apud Symmachum de veteri sententiarum dicendarum forma. Eodem pertinet & Novella Iustin. 72. cap. 2. Latina

tina quæ apud Iulianum est 56. cap. 2. Et fuit hæc quoniam Senatorij officij pars, scire, quo ordine sententiæ essent perrogandæ, v. Gellium lib. 4. cap. 10.

- b Canonistæ quoque videndi *in cap. clericis, ext de iudiciis.*
Sed & Ius Canonicum, *can. solite, de maior. & obed. can. ut debitus, de appellat. c. ex ore, de priuile. ordinum gradus & dignitatum observandos constituit.*
- c Quicquid contra scribat Speronius p. 8. Sanè ideo Iurisconsulti proprium munus est *de Præcedentia respondere.*

VI.

Naturalis porrò ordo^a seu præcedentia, quæ scilicet in ordine naturæ ex reverentia & verecundia quadam nonnullis personis debetur, veluti parentibus^b, aut ætati^c maiori, vel etiam virtutum meritis^d: Item ea, quæ per se satis manifesta est: quæ videlicet in ordine civili majoritati, id est, eminentioribus in confessio dignitatibus, ordinibus & professionibus debetur, huiusc Diatribæ nostræ argumentum non erit: Nam vt prius illud ab hoc præcedentiæ iure regulariter alienum est; ita istud infinitæ est operæ, & historicæ collectionis magis. Civilem igitur tantum, eamque controversam & dubitabilem, sive inter collegas seu pares consortio honoris & potestatis, (vt loquitur Cyprianus) id est pares aut dignitate aut professione, sive inter diversos, prosequi nunc animus est.

- a Meminit Quintilianus lib.9. cap.4. pag.541.
- b v. infr. tb.14. cap.3. de extrinsecis. Huc pertinet exemplum Coriolani qui ad occursum matris τὰ τῆς αρχῆς ἀδόσηνα secures & fasces deponi iussit , teste Dionylio lib.8. pag.516. & 523. mox & sellam humi locari, ibidem.
- c v. d.th.14.
- d v. d.th.14.
- v. quæ dicam mox parte 1. thesi 10. lit.b. & th.14. & 21.

VII.

Superioritatis seu Dominationis interim jus ab hoc præcedentiae seu ὑπεριπιας jure sedulò distinguendum venit, quod ordinem tantum, eumque civilem, in Republ. tutandum spestat. Quæ duo alioquin de more humani ingenij, de facili, temporis processu, commutantur, sic ut princeps locus in dominatum præceps sæpe migret.

Vide titulum *extr. de maioritate & obedientia*. Argumentum quoque aliquod ex Proculo Iurisconsulto l.7. §.1. ff. *de captiuis*. v. & quæ Menochius scribit l. *de arbitr.* 100. num. 19. 20. Exemplum in Nobilibus, qui per pagos. v. Loiseau des Seigneuries, cap. 11. num. 46. 47. 48. Et in Episcopo Rom. de quo post alios accuratissimè Chamierius tomo 2. *Panstratia lib. II. cap. 15.* à nu. 22. ad 28.

VIII.

Neque Orbem Christianum in hac Diatriba egrediemur: neque cœlum temerario auctu con-

su conscendemus, ad pervestigandam videlicet Hierarchiam cœlestem; Non Ecclesiasticos ordines^a singulos permeabimus: Non inanes Rerum inter se prærogativas comparabimus. Non in vmbriticas quæstiones excurremus, vtrum Doctor Iuris Civilis^b præferendus sit Doctori Iuris Canonici: an Iurisconsultus, Medico: Miles Nobili, Doctor^c Militi: In quibus omnibus Chassanæus prolixè versatur. Non denique quæstioni subjicimus, vtrum Papa^d Imperatori vel Regibus præferatur; Episcopus Principi.

- a Omnia Scriptorum calamo celebratæ veteres controversiae de præcedentia inter Episcopum Romanum & Constantinopolitanum. Item inter Archiepiscopum Moguntinum & Colonensem: de qua Albertus Argent. fol. 116. tom. 2. Vrtilius, Cuspinianus in *Henrico VII. fol. 363.* neque semel, sed iterum: de quo Aventinus lib. 7. *Annal. Boior. fol. 588.* vid. & Dubravium lib. 22. *Hijler. Bohem. pag. 112.* Item inter Episcopum Colonensem & Abbatem Fuldensem tempore Henrici III. Abbate obtendente eam rationem, quod perpetuus Imperatricis Cancellarius esset, vbi inter eos post verba deuentum est ad verbora, totaque Ecclesia cruenta repleta. Nauclerus vol. 2. generat. 36. fol. 764. Spangenberg in *Chron. Mansfeld. cap. 223.* Item tempore Friderici: de quo Crantzius lib. 6. *Sax. cap. 46.* M. Crusius lib. II. pag. 1. cap. 14. Wolphius lect. memorab. cent. 16. fol. 973. Munster. lib. 3. *cosmog. cap. 79.* & Nic. Serar. *rerum Mogunt lib. 8. in Archiepisc. 22. pag. 743.* Celebrata item contro-

uersia inter Episcopum Eichstettensem & Wormatiensem, de qua Rebdorff. a. 1279. Celebrata item inter Lugdunensem, Bituricensem, Rothomagensem Episcopos sub Francisco primo; de qua Rupanus *des Parlemens de France lib. 7. cap. du rang des Primats de France* 13.

- b de hac quæstione v. Ostermanni *disput. 1. paratitl. Iuris Canonici* p. 13. 24.
- c Extant alioquin peculiares tractatus *de præcedentia militis & Doctoris*, Christophori Lanfranchini, Signoroli de Homodeis, Augustini Suessani: vide & singularia Pauli Fusci *verbo Arma*. Iudicium Valentiniani apud Themistium εἰς τὸν περὶ τοῖς σεμνῶσι οἱ φιλοσόφωντες. v. Freherum *in Petrum de Andlo* pag. 198. 202.
- d Interim omittere non possum, quod Iodocus Ludov. Decius lib. 3. de Sigismundi Reg. Polon. tempor. narrat, de Legatis Maximiliani I. Cæs. & Iulij II. Pontificis de Sigismundum R. Cracoviam missis: *Dum Pontifici*, inquit, *atque Maximiliani Oratores in D. Virginis aede convenissent, Pontificis Legatus per Vitum* (Cæs. Legatum) *primo loco pulsus est. Dum postea de hac re argueretur, Romano Cæsari primum honorem deberi, sed & Pisonem non Pontificis Legatum plenâ potestate agere, sed simplicem Nuncium respondit.*

IX.

Tribus ergo capitibus hoc argumentum omne absolvemus. Primo capite *Titulos seu causas, & fundamenta*, quibus præcedentia innititur & probatur, speciatim expendemus. Secundò *Notas seu species honoris* describemus, quas alij gradus seu casus præferentiarum vocant; in quibus præcedentiæ jus con-

sistat. Postremò *Eurematica*, seu cautelas & modos decidendarum vel eludendarum controversiarum de præcedentia apponemus.

P A R S P R I M A

De TITVLIS Præcedentiae.

CAPVT PRIMVM.

*De Substantia dignitatis, & Statu Reipubl.
præsente spectando, in controversiis
de Præcedentia.*

I.

DEDICALIS *vis*, seu *Quidditas* præcedentiæ pendet potissimum, 1 ex *Substantia dignitatis*, 2 ex notoriâ *Maioritate dignitatis*, de quo uti dixi non erit nobis hîc sermo, 3 & ex *Statu Reipubl. præsente*. 1. *Substantia*, seu species dignitatis, ipsumque politeuma spectandum est, vbi de tuenda seu retinenda pristina præcedentiâ agitur. Nempe quæsita iam olim

20 PARS I. de TITVLIS Præcedentia.

beneque semel fundata^b & constituta præcedentia, quandiu substantia ipsa dignitatis seu eadem causa, idemque ius manet, perpetua & immutabilis permanet, eiusque æterna auctoritas est. Neque attendenda venit in controversiis de præcedentiâ momentanea præsentis seu insequuti temporis potentiaæ maioris accessio, alteri facta. Vti contra^c, si substantia dignitatis immutata fuerit, sive quia regradatus quis, sive quia in altiorem locum sublimatus est, ius sanè tum præcedentiæ quoq; pristinum immutatur, & innovatur.

- a Argumentum in textu l.123. §.1. ff de regul.iur.Temporalia permutatio ius provinciæ non innovat. Et in can.legimus 24. distinct.93. Ad hoc principium v. & Symmachum lib 10. epist 21. Albericum de Rosatic, ad leg. 2. ff. de albo scribendo: Hotomannum consil.115. Langlæum 7. Semest. 9. pag.467.468. Maynardum lib.1. cap.73. pag.37. Loiseau des offices, lib.1. cap.7. num.82. Præcedentiæ ius semel quæsumum & constitutum perpetuum & immutabile est, quandiu videlicet substantia dignitatis durat. Alioquin in momenta periclitabitur omnium Principum præcedentia, neque unquam solidâ sede ea consistet: denique instabile semper præcedentiæ ius mihi facies, & fortunæ ludibrio expositum: Quandoquidem cum nullo ita comparatum est, ut non dignitatum & regnorum peculia in perpetuo fluxu sint, crescant decrescantque; de quo v. Speronium pag.49.50.51.52.53. 54.55.56. Atquin præcedentiæ jus substantiæ ipsi dignitatis cohæret: de quo plenius infr. ubi de potentia agetur,

CAP. I. de Substantia Dignitatis, &c. 21

tur, *ib. 19.* sic, ut dignitas non pereat vñà cum temporis injuria, seu fato, vt loquuntur: de quo v. Carpzovium *de capitulat cap. 13. num. 21.* ¶ Neque movet, quod contra audio, præsentis temporis non præteriti rationem habendam, *argum. l. si cognatis 19. ff. de reb. dub. & l. l. §. item Mummio 12. ff. de questionibus.* Neque rursus movet, quod ex Bartolo & aliis in *l. ex facto, in princ. ff. de vulgari* tradunt, in eiusmodi casibus respiciendum esse præsens tempus, in quibus Valdesius *de dignitate Hispaniae, cap. 3. num. 14. & cap. 11. num. 9.* Neque illud *ex facto sumi*, Ergo facto mutato ius quoque mutari oportere, quod Besoldus voluit *de precedentia, pag. 133.* Neque illud eiusdem Valdesij *d. et. num. 9.* cùm agitur de aliqua qualitate quæ requiritur, eam adesse debere tempore quo lis agitur & pronuntiatur sententia: Neque illud eiusdem *d. num. 14.* possessionem mutari ex novo jure possidendi, quia mutata causa possidendi & titulo non eadem possessio sit, sed nova. Verè enim hæc dicuntur omnia, vbi mutatio substantiam afficit, tum enim jus provinciæ & possessionis, & factum, & præcedentiam innovari fateor; non etiam, vbi accidentalia tantum immutantur; vt in *sp. l. in delictis 4. §. si extraneus, de noxal. act. l. miles 1. de test. mil.* (Et ita accipienda est Bartoli doctrina ad *l. ex facto 43. ff. de vulgari.*) Non etiam vbi temporaria mutatio quantitatis *τετραγωνοῦ* fit: Plus minus scilicet, in eadem dignitate non est spectandum: v. Oncianum *de la preced. de la Nobl. pag. 170. 171.* Et sic ruunt varij Hispanorum hac parte conatus. Denique quamdiu dignitatis substantia retinetur, tamdin & jus præcedentiæ quoque olim quæsumum durat.

b) Inter initia alias sæpe præcedentia quodammodo fluctuat, sic vt in nullo firmiter consistat: quod de Electoribus plerisque ante Bullam Caroli IV. nonnulli notant. Vide Arumæum *in cap. 4. aureæ bullæ, ib. 14. pag. 13. &c.*

C ;

22 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

c Atenim mutata dignitate, jam & ipsa præcedentia innovatur : veluti si de Consule Rhetor quis factus fuerit , de Rege ludimagister : Quò etiam pertinent quæ ex Poëtis exscribunt plerique de urbium & Provinciarum immutatione in pulverem & umbram redactarum. ¶ Vice versa quoque si superior dignitas alicui quæsita fuerit, jam tum præcedentiæ & sessionis ius mutatur. Exemplum ponitur in Rege Bohemiæ, cui olim Principi tantum inter seculares Electores, novissimus locus tribuebatur : vt docet Krantzius lib. 4. *Saxonie, cap. 28.* quod confirmatur Speculi Saxonici lib. 3. art. 57. Hodie vero ex Regiæ dignitatis fastigio primus. Vide Auream Bullam Caroli IV. *cap. 4.* ubi ratio expressè additur : de quo tamen vide quæ scribit prolixius Goldastus *commentar. de regno Bohemiae lib. 3. cap. 5. num. 13. pag. 295.* Exemplum quoque nuperum in Archiepiscopo Parisiensi, dari possit. Imo vetus exemplum in Episcopo Byzantino , ad Patriarchatum Constantinopolitanum subiecto, submotis in inferiorem locum Alexandrino & Antiocheno *can. 3. Concilij Constantinop. Exemplum & in Præfectis Prætorio,* quorum ab initio Aulicæ tantum disciplinæ Præfectorum, in immensum postea dignitas augeri meruit , *t. unicus ff. de offic. Præfect. Prætor.* Videatur & Zosimus, & tituli Codicis nonnulli ; & Libellus pro Professoribus Tholofanis *pag. 97. 98.*

II.

Maioritas (ut loquuntur) confessata, i. major notoriè dignitas vel potior locus cùm aperitus sit præcedentiæ titulus, qui scilicet ex manifesto publiceque constituto seu recepto dignitatum ordine , five inter pares , five inter impares nascitur ; veluti cùm Imperator^{recepto}

CAP. I. de *Substantia Dignitatis.* 23

cepto, omnibusque consueto lute Regibus aliis præfertur, de quo (vt iam in protheoriâ monui *num. 6.*) non est hæc Diatriba. Nihilominus tres hâc occasione controversiæ seu nobiles quæstiones occurrunt. Prima, vtrum *ELECTIO in concordia* (vti loquuntur) vel à maiore saltem parte facta & evenio sola ad maiorem dignitatem, ilicò præcedentiam adsignet, id est statim vt Rex aut Imperator quis electus est: an verò expectanda sit coronatio seu ingaurgatio^b, vel etiam Papalis^c, si Deo placet, confirmatio? Nos solam electionem omnimodis sufficere asserimus: sic vt exinde tanquam ex vi radicali & potestas & privilegia cætera & præcedentia adquirantur: & contrariam sententiam, de confirmatione Papali, quasi ante eam Rex Romanorum (id est electus in Imperatorem) gladium ceu *in vaginâ reconditum* habeat, quam Pontifex demum educat, vel etiam ferram, quæ à Papa trahatur, cum Corneo (*vol. i. consil. 177. num. 15.*) ridiculam affirmamus.

a v. Chassanæum *part. 5. consil. 27.* Quettam *consil. 1.* & Besoldum, *de præcedentia*, pag. 128. 129.

b v. Cujac. *observat. Iuris*, lib. 17. cap. 20.

c *Textus in can. legimus 24.* (& ibi glossa verbo *Imperi-*

24 PARS I. de TITVLIS Precedentia

torem) distinct. 93. v. Chassanæum part. 5. confid. 29. P. de Andlo de Rom. Imp. lib. 2. cap. 5. Georgij Sigismundi Seld considerat. ad Ferdinandum pag. 35. 36. Hieronymum Balbum Episc. Gurcensem ad Carolum V. Imperatorem de coronat. pag. 35. quæst. expreßâ, an ex sola electione plenum jus Imper. consequatur. Speculum Saxon. lib. 2. art. 52. & ibi gloss. *Vetus Germanica*: Vide & egregiam Cancellarij Bavarii Ludovici IV. defensionem, pag. 121. 122. & seqq. Rodolph. de Sabloneta, *de potestate principis absoluta*, cap. 2. num. 6. Vide & nonnulla in tract. de Regis Rom. electione Zollneri, num. 10. Vide & omnino Lupoldum de Bebenburg *de juribus Regni*, cap. 5. 6. 7. 8. 9. iimo & toto opere vide plenissimè A. Golerum *de jure Imp. Germanici*, num. 10. Azorium *tomo 2. Instit. Morab.* lib. 10. cap. 6. §. 2. & seq. Carpzovium doctissimè ac prolixè de hoc differentem tract. de *Capitulat. Cæsarea*, cap. 22. num. 22. pag. 60. 61. 62. 63. & Everhardum etiam *in loco à vi subrog. nu. 19.* ¶ Nota est alioquin *vetus illa disputatio inter Fridericum Imperat. & Alexandrum Papam, apud Othonem Frising. Rademicum, Ligurinum*, quæ etiam multarum civitatum excidio constitit, cùm Alexander dixisset, *Imperium Imperatorem tenere in beneficium à Papa*: etsi postea id Papa interpretatione lenire adnisi, quasi beneficium pro bono facto, non pro feudo intellexisset. Cardinalis Cusani quoque locus insignis lib. 3. de concord. Cath. cap. 4. *Electores, inquit, qui communī consensu omnium Alamannorum & aliorum, qui Imperio subiecti erant, tempore Henrici II. constituti sunt, RADICALEM vim habent ab ipso omnium consensu, qui sibi NATURALI iure Imperatorem constituere poterant, non ab ipso Pontif. Rom. in cuius potestate non est dare cuicunque provinciæ per mundum Regem vel Imperatorem ipsâ non consentiente sed concurrebat ad hoc consensus ipsum Gregorij V. tanquam unius Pontificis Romani, qui iuxta gradum suum in consentiendo in communem Imperatorem interesse habet.* ¶ Nota est rursum conten-

CAP. I. de *Substantia Dignitatis.* 25

contentio super hac re inter Carolum V. electum Imperatorem Romanorum, & inter Franciscum Regem Francicæ ad Portum Iccij (quod nunc *Caletum* dicitur) mense Septembri A. D. 1521. quasi Chassanæus pluribus excutitur. Et de eadem v. *les lettres d'un François*, pag. 10. II. & Arumæum in cap. 5. aureæ bullæ pag. 193. Antonium Quettam *consil.* i. Sed & insignis est constitutio Ludovici IV. Imperat. Bavari Coloniæ promulgata, A. D. 1338. in qua lis illa (ante quadringentos annos inter Fridericum I. Imperat. & Hadrianum IV. Papam) comuni Imperij procerum voto definita, & tandem sub pœna criminis læsæ Majestatis, privationis Feudi, Dignitatum & privilegiorum aliorum omnium severè mandatum fuit, *Ne quis Imperium à Papa, vel ei suppositum arbitretar.* Cujus constitutionis tenorem refert Albericus de Rosate, *ad legem bene à Zenone 3. C. de quadrag. ann. prescript.* quem vide, & Hieronymus Balbus *lib. de coronat.* pag. 39. 40. Nauclerus vol 2. *chronogr. gent.* 44. 4. Sed & cùm Clemens VI. Pontifex postularet, ne Ludovicus V. Imperat. ante coronationem titulo Imperatorio uteretur, PARISIENSIS & Bononiensis Academiæ hoc postulatum Pontificis iniquum judicaverunt, vt Aventinus scribit *lib. 7 Annal.* Apage igitur illud Innocentij, qui curaverat Lotharium Imper. ad pedes suos prostratum pingi, adscriptis his jam notissimis versibus:

*Rex venit ante fores, jurans prius urbis honores,
Post homo fit Papæ, sumit quo dante coronam.*

- c Pariter confirmat id aperte Aurea Bulla Caroli IV. m. 2. §. v't. Peracta videlicet statim Electione, Regem Romanorum tum alia Imperij negotia administrare, tum & privilegia quoque largiri posse. Sic Henricum I. aucepem : sic Carolum V. Papa invito Impp. factos scimus : quorum hic decennio demum post electionem à Papa coronatus. Sic Rudolphum I. & Maxi-

D

26 PARS I. de TITVLIS Precedentie

milianum I. & II. quorum hic dicebat, *quia me vestigia terrent.* Ferdinandum I. Rudolphum II. & Matthiam Imperat. hanc coronationem neglexisse, & statim legitimè expedita electione plenum jus obtinuisse notorium est: vide Paciani lib.2. de probat. cap.35. num.32.
7. Denique Ligurini illud est:

*sacrare coronam
Pontifici jus est, ut vero nomine possit
Non dator Imperij, sed confirmator haberi.*

8. Simili modo etiam ex Pontificiis nonnulli Regum coronationem nihil aliud esse quam externas ceremonias, proque legitimis Regibus habendos esse persuasum habent, planèque nihil novum electo Imperatori per talem coronationem accedere, Imperatorē inque ante coronationem verum Imperatorem esse, non minus quam legitimū & verū matrimonium censetur, etiam si solemnia nuptiarum non sint celebrata.
9. Quia sicut matrimonium mutuo consensu perficitur l.20. ff. de R.I. qui consensus ex affectione maritali & sic animi destinatione estimatur, ut docet l.31. de donation. l.penult. de concub. l.16. de his quæ ut indign. ita mutuo consensu eligentium & electi acceptantis debet dici perfectum. Coronationis, autem usus magis ad ostentationem, quam ad necessitatem usurpatur: Marsili. Patauin. cap 11. & 12. & 26. in defens. vbi disertè ait, diadematis impositionem Pontificis Romani non plus auctoritatis tribuere super Romanum Principem quam Remensis Archiepiscopi super Regem Franciæ. Commissio quippe regni iam translata certis symbolis insignita dicitur inauguration vel coronatio. Vnde apparet, coronationem hanc non esse causam, sed adjunctum symbolum Regni translati. Majestati namque sacræ Imperatori per Imperium electione collatae inest tanquam materiali visibili, & declarat, & velut signum prædicans ad mirandam illam Majestatem, adhibetur:

CAP. I. de Substantia Dignitatis. 27

hibetur: Neque ideo Rex est, quia coronatur; sed coronatur, quia Rex est. 10. Quod etiam confirmat exemplum Maximiliani I. Imperat. qui cum apud Ordines Imperij orationem haberet, coronam Imperialem à Romano Pontifice accipere minime necessarium sibi videri dixit, cum Imperij Majestate in ipsis Ordinibus inesse intelligeret, Bodin. *de Republ.* 2. cap. 6.

Hanc sententiam satis confidenter & peculiari quadam religione multi oppugnant, quorum numero sunt Oldradus *consil.* 90. *num.* 7. (in quem vide quæ scribit Balbus *lib. de coronat.* pag. 40.) Lancelot. *in templo omnium Iud. lib. 1. cap. 1. §. 1. quæst. 5.* per cap. *venerabilem, extr. de electione.* Salicet. *in l. bene à Zenone 3. num. 7. C. de quadrienn. prescript.* & Bellarminus idque xxxii. Historiæ corum testimoniis, xii. Principum confessionibus, viii. Pontificum Roman. auctoritatibus approbavit. August. Vischer *de Electione Imperat.* num. 196. Sigismundus Floremontanus *in acie sua Politica, discurs. de Monarch. Rom.* cap. 2. num. 56. pag. 168.

III.

SECVNDA circa confessatam & notoriam Majoritatem quæstio est, vtrum *successio* sola in defuncti locum, sive jure hæreditario, sive jure electionis, veluti novorum Electorum, Principum & Episcoporum, in præmortuorum locum *successio*, ante petitam & impletatam à Cæsare investituram in Comitiis Imperij ut jus suffragij, ita & sessionis seu præcedentiæ tribuat? Id quod indubitanter asserimus.

28 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

Hæc quidem status controversia mota fuit A.D. 1608. in Comitiis Ratisbonensibus, Ioanni Friderico Duci Wirtembergico. Verum contrariam sententiam & textu Aureæ Bullæ cap. 7. in princ. & cap. 20. & rationibus invictis, & observantia Imperij recte tinentur (contra Winzelium de collectis, obsrvat. 1. num. 7. Buxtorfius in Auream Bullam Caroli IV. thesi 85. litt. H. vbi & Garziam Mastrillam adducit in decisione. Sacri Consilij Siciliae, decis. 18. per tot. pag. 1. & post eum Bernardus Bertramus de Comitiis Imperij Romano Germanici membro 1. th. 4. Inuestitura scilicet Imperialis hæc parte non est de substantia dignitatis, seu vim radicalem non continet, sed tantum confirmationem rei iam per se subsistentis & & utilis, quæ utique nil noui confert. Et rationes seu argumenta hæc inter alia adferuntur. Primo, ab exemplo vassalli, ad quem statim ut in defuncti locum successit, omnes fructus feudi pertinent, & cum his honoris prærogatiua. Secundo, argumento connexorum; quia cum Principatus ad eos statim spectet, utique & connexum, quod est sessionis jus, pertinere oportet. Etsi Goldastus *comment. de regno Bohemiae, lib. 3. cap. 6. num. 25. pag. 3c 9.* ita distinguere malit, utrum inuestituram quis iam more ac tempore solito petierit, an vero nondum petierit: quasi priore casu debitam ordini suo dignitatem habeat, utpote cum per eum non stet, licet nondum actualiter investitus sit: alias vix admittendum, si inuestituram petere neglexerit. In Regno Bohemiae sanè exerte Goldastus *lib. 3. cap. 14. num. 30.* definit, Eum pro Rege non habendum, nisi prius ab Imperatore sive indultum acceperit, sive inuestituram, adductis quarundam Constitutionum verbis.

I V.

Spes nuda Majoritatis, seu maioris dignitatis, vel potioris loci & processus olim capessendi, vel etiam expectantia seu spes successionis, num præcedentiam inter pares dignitate seu titulo, veluti inter Reges, Duces, tribuat, non minus vexata est quæstio? Sanè, si spes maioritatis non de præsenti naturæ iure^a radicata & formata sit, præcedentiaæ titulum inter pares ea non tribuit. Aliud fuerit, si spes hæc sanguinis & suitatis^b sit, naturalisque & legitimæ successionis ex peculiari quâdam Regni lege: Item, si spes sit potentiaæ proxima, quæ in actum deduci possit arbitrio nostro.

a Huc pertinet controversia illa *de Rege Romanorum*, destinato Imperij successore & electo in R. Alemanniæ, & in futurum Imper. (vt loquitur Monachus S. Iustinæ Paduanæ lib. 1. de reb. insul.) num ideo Christianissimo Regi Franciæ sit præferendus? Quæ quidem quæstio A.D. 1533. in Comitiis mota fuit teste Bellaio lib. 4. extremo. ¶ Negativæ hæc fundamenta sunt inter alia. I. Quod nullum actuale regnum Rex Romanorum habeat, sed subsidiarium tantum, vicarium, adjutorium alieni Regni sit eius Regnum: Absentis enim vel impediti tantum Imperatoris vicem & locum sustinet, ut ex quinque rationibus, Regis Roman. eligendi apparet, quas cumulat Antonius Colerus *de jure Imper. Germ.* num. 8. Et suo nomine nullam potestate habere

D 3

videatur in Imperio, *num. 9.* vt proinde Imperatoris *Adjuvam* rectè dixeris. Ut non omnino errent qui Legato-Proconsulis hac ratione Regem Romanorum exæquant. Et huc etiam pertinent Capitulationes Imperatorum & Regum Romanorum: veluti Rudolphi electi R. Romanorum in vitâ parentis Maximiliani II. vbi pollicetur nuncupatis verbis, *Se in Imperij administratione nil ultra auferum, quam quod sibi ab Imper. concessum fuerit, neque Imperatori ullum impedimentum allatum.* Huc conventio seu transactio ann. 1532. Schueinfurti cum Cæsare, vt non suo, sed Cæsaris tantum nomine administraret, neque & illa fide tenerentur Imperij ordines. Hinc neque toto tempore quo Carolus V. Imperium tenuit, frater Ferdinandus R. Romanorum in administratione Reipubl. quid suo iure habuit, vt patet ex commissione à Carolo V. ex Germaniâ in Hispaniam abeunte relicta ann. 1556. quæ refertur à Goldasto *tomo I. constit. imp. pag. 577.* & clariùs adhuc ex epistolâ ad Præsidem & Adseffores Cameræ Spirensis, apud Goldastum *dicto loco pag. 576.* vide & Carpzovium *de Capitul. Cæf. cap. II. num. 45.* Item, quod Rex Romanor. Imperatorem DOMINVM suum vocet: & Majestatem ei tribuat in literis & diplomatis suis. ¶ Contrariae sententiæ (quam tuetur Anton. Quetta *confil. I. aliiq; quos allegat Goldastus, in seniore lib. I. cap. 16. numer. 8.*) fundamenta hæc contra obtenduntur.

1. Argumentum Canonis *in nomine distinct. 23* & Clementin. *de jure iurando.*
2. Item argumentum *I. ultim. ff. de acceptilat. & I. vlt. C. de indicta viduit.*
3. Argumentum à filio Regis.
4. Axioma illud apud Quettam *d. confil. I.* Quoties duo sic se habent, quod de uno ad aliud pervenitur, in uno dispositum censeri dispositum in alio: ex tali enim cohærentia alterum alterius assumere naturam: (Adversus quod alioquin axiomam vide quæ scribit Chassanæus *part. 5. consider. 29. ibi, octauo: arg.*

CAP. I. de Substantia Dignitatis. 31

arg. cap. Diaconus, & cap. seq. distinct. 93. & l. consulta diuina, C. de testamentis.) 5. Rursum quæ Gellius lib. 4. cap. 10. scribit, de Consulibus designatis. 6. Item vnam esse Regis Romanorum personam, cum Imper. vnum idemque Tribunal cum eo habere. Sicuti dicitur vicarium facere idem Tribunal & consistorium cum Episcopo, cap. 2. de consuetud. in 6. & cap. Romana, in princ. de appellat. in 6. Et ideo dignorem & præferendum Canonicis, Chassan. part. 4. confid. 50. vide Menochium confil. 157. num. 16. 51. num. 23, 901. num 30. 42. Septimò, Regem Romanorum nihil differre ab Imper. nisi ambitu minoris circuli, sicut Scapha differt à naui. Octauò, quòd R. Romanor. mandatum cum libera habere existimetur. Nonò, quòd Imperat. adhuc viuo caput Imperij audiat. Decimò, quòd passim in diplomatis occurrant hæc, *In namen ihrer Kais. Majestat. und fur uns selbst.* Item, *Vnser und des Geiligen Reichs statte.* Undecimò, quod in Regem Romanor. statim defuncto Imperat. ipso jure Imperij potestas ac titulus transeat: Seldus in confid. ad Imperat. Ferdin. Arum. tomo 1. publ. jur. diss. 4. & 5. Colerus de jure Imp. Germ. sect. 8. Postremò, quòd in ordine Regum & Principum Christianorum sub Pontifice Julio II. ann. 1504. Rex Romanorum post Imperatorem statim ante Regem Franciæ ponatur. ¶ Contra regeritur 1. vt non sunt duo vnius Imperij capita, non magis quam vnius corporis, aut vnius Ecclesiæ duo Episcopi (sic vt alternatiè tantum non copulatiuè Imperij caput sit Rex Romanorum) ita Majestatem Imperij realem, vt loquuntur, ac proinde Imperij dignitati cohærentem præcedentiam incommunicabiliter & indivisè non nisi vnum sustinere posse, cuius ossibus inhæret. 2. Item, quòd Rex Romanorum alienam jurisdictionem habere, non principaliter demandatam videatur, de quo alia mox thesi 3. Et præjudicio etiam id juuatur, puta solemini

illo congressu Caroli IV. Imperat. & Caroli V. Regis Franciæ , & Wenceslai Regis Romanorum Parisiis A. d. 1378. Cuius acta edidit frater meus. 4. Quin huic sententiæ subscribunt Hispani aliquot & Iesuitæ & Itali : Mariana Iesuita lib. 25. de rebus Hispan. cap. 12. Surita lib. 20. Annal. Arragon. cap. 78. Thomas Campegius Episcopus Feltrensis *de auctoritate Sacrorum Conciliorum* cap. 16. 5. Qui & ita in Concilio Tridentino observatum ait, nempe prius ibi recitatas Concilij mittendas Regi Franciæ, quām alias ad Romanorum Regem. 6. Huc quoque arcessi potest, quod expresse tradunt, Regi Christianissimo proximam Imperatoriaræ ante omnes alios Reges deberi sedem. Thomas Campegius *de auctorit. sacr. Concil.* cap. 16. Adriani lib. 17. *Historia sua* : vide & quæ notantur *ib. 16. lit. a, in fin.* 7. Item ea, quæ de R. Romanorum, quomodo nomine, sigillo, gradu differat ab Imperatore scribit Aruanæus *ad Auream Bullam*, disc. 2. th. 21. Reinking. *de regim. secul.* lib. 1. d. 3. cap. 14. nu. 56. & seqq. Rumel. *aureæ bullæ*, disc. 1. th. 7. disc. 2. th. 6. pag 3. 8. Tandem extraordinarium Regem Romanorum esse, non inter ordinarios certissimum est. ¶ Non absimiles ab hoc de Spe tractatu sunt observationes de Capitulo, quod spem habet vacante sede Episcopo succedere, de quo Chassanæus *part. 4. confid. 32. ubi quarto.* Item illa, de Præposito, qui in Ecclesia Taurinensi, Archidiacono præfertur, et si Archidiaconus mortuo Episcopo gerat vices Episcopi : de quo ibidem Chassanæus. ¶ Huc etiam referri potest, quod notabitur infra (vbi de promotionis prioritate th. 18. lit. c.) de filio, in quem translata viuo patre spes dignitatis, postponendo ei qui actu dignitatem eandem prius gerere coepit.

b v. Goldastum senior. lib. 1. cap. 16. nu. 10. II. Hac ratione, Delphinum Franciæ cæteris Franciæ Principibus (nisi & ipsi Reges sint, ut factum in Ludouico II. R. Siciliæ, vt me-

C A P. I. de Substantia Dignitatis. 33

vt memorat Tilletus *c. des Barons*: Et hoc nisi Reges illi officium aliquod in alieno regno gerant, de quo vide d. cap. 5. & infr. lib. 26. & 34.) aliisque saepe de quo expresse Rupanus *lib. de Parlamentis* 7. cap. 4. 5. præferri notarium est, & cæteris extra Franciam Principibus, quia saepe suitatis ad successionem Regiam proxima ac indubitata propriis jam radiis coruscat: de quo vide (contra quam sentit Tilletus, *du rang des Grands de France*) Chassanæum *parte 5. consid. 41.* & Goldastum *d. loco*. Vide & Englebrechtum *de success. in Elector.* num. 28. vbi de prærogatiua primogeniti in Repub. Iudæorum: qui circa vñctionem legitimus erat successor, quippe particeps paternæ & auitæ vñctionis: nisi dissensio aut bellum exinde existeret. Rambam Ital. Mel. cap. 1. vers. 9. Idem Ital. Kel haim. 1. 16. Idem in Imperio Constantino-politano observatum, vt docet Codinus *lib. 2. de off. pat. cap. 2.* & Cantacuzenus *lib. 4. cap. 5.* Scilicet usque ad Alexium Comnenum Cæsar filius Imp. semper omnibus prælatus: Alexius enim Comnenus fratrem suum natu maiorem dignitate auctum cupiens, nouâ Sebastocratoris eum auxit & sic Cæsari prætulit: Et idem Cæsar tamen si Despotæ nomine ornatus fuisse, & fratribus & generis Imperatoris præferebatur. ¶ Hac pariter ratione Principes Regij sanguinis in Galliâ omnes alios præcedunt, quocunque titulo aut officio fungantur; sic etiam ut succedendi ordo inter hos servetur: *selon leur degré de consanguinité*: quam in rem est expressa Henrici III. constitutio in Comitiis Bles-sensibus, ann. 1576. Vide Thuanum *lib. 27. ann. 1561.* & *lib. 63.* & Goldastum *lib. 1. senioris cap. 24. num. 4. 5. 6.* Quare & inter Pares Franciæ, qui Regij sanguinis sunt, licet posterius in eum ordinem cooptati, aliis prius cooptatis præferuntur. Exemplum in Mompensiæ, qui solemni placito Curiæ Parisiensis, A. D. 1541. prælatus fuit Nivernensi; sic ut Mompensiæ rosas, quas

E

Pares Senatoribus Parisiensibus offerre solent, obtulerit : de quo vide *lib. 29. Historia*, quæ sub *Belcary Episc.* Metensis nomine prodiit, & auctorem libelli qui inscribitur *Antiguifard, au premier tome des memoires de la Ligue pag. 573.* (Et de facto tamen in sacris Henrici II. ann. 1547. & Francisci II. ann. 1559. Claudio Guisanus priorem locum occupauit, quod prior inter Pares numeratus fuisset. Sed & ann. 1561. Guisanus filius eius se inter Navarræ Reg. & Mompenserium interjecit : vt idem memorat *pag. 962.*) Ergo in Gallia ex illa constitutione Henrici III. inter Principes sanguinis nullo Dominiorum respectu, nullo Patriciatus antiquioris, nullo officij, sed secundum prærogativam sanguinis præcedentia iudicatur. Adeò quidem, vt Cardinales Principes sanguinis Regij præcedant alios Cardinales, cuius quique dignitatis sint, ex eadem semper constitutione. Cum tamen ante eam constitutionem aliter observaretur : quâ de re Rupanus *des Parlemens, lib. 7. cap. 12. du rang des Cardinaux, num. 4.* Excepto si aëtus talis sit, vbi officij ratio tantum habeatur, & exerceatur: vid. *Rupanum des Parlemens de France, lib. 7. cap. du rang des Princes du sang, 5. p. 508.* De filio quoque Elektoris an agnatum eiusdem prosapiæ natu maiorem præcedere debeat, eundemque lineæ suæ caput, hoc est in regimine Principatus constitutum, v. *Lehmannum Chronicum Spirensis, lib. 1. cap. 4.* & *Goldastum, lib. 1. Senioris cap. 16. num. 7.* ¶ In tantum porro spes hæc & expectantia successionis attenditur in Gallia inter Principes sanguinis Regij, vt repræsentationi locus semper sit, & sic ex propiore ad spem successio-
nis lineâ natus aliis quantumvis gradu vel ætate propioribus & familiæ suæ capitibus præferatur. De quo cùm anteâ dubitatum fuisset, & extarent exempla in utramque partem, quæ *Tilletus du rang des Grands de France, cap. des Barons & Pairs de France, &c. des Princes du*

CAP. I. de Substantia Dignitatis. 35

du sang ; dc quo *inf. th.* 16. profert , res tandem ita definita fuit constitutione Henrici III. de qua *supr.* Idque ipsum obtinet etiam inter nudos Nobiles : de quo Rupanus *des Parlemens*, *lib. 7. cap. 5. pag. 508.* Imò & filius secundò genitus Regis , vel frater Regis patruis suis præfertur ex prædicta constitutione R. Hentici III. cùm anteà patrui præferrentur ex constitutione Philosophi Longi ann. 1316. & exemplis comprobatur Tilletus *des Barons & Pairs*, *fol. 343.* & Rupanus *des Parlemens*, *lib. 7. cap. du rang des fils puînés & frères des Rois de France*, *6. p. 509.* In Germaniâ vero an & quando spes seu expectantia propter successionis legitimæ inter eiusdem familiæ, sed diversæ lincæ Principes attendatur, quando majoritas, id est ætatis prærogatiua, expresso opere disquisivit Goldastus , quod *Senior siue de Maioratu inscribitur* : Videatur cùm primis eius *lib. 1. cap. 15. nn. 10. & cap. 20. 21. 23. 24. & lib. 3. cap. 5. 6. 7.* & alia vota aulica de præcedentia senioris in familia Saxonica : in his Matthæus Vackerus à pag. 28. ad 36. de quo etiam *inf. th. 14.* vide & Colerum *de jure Imper. Germ. num. 49.* Et hactenus de duobus titulis verisque radicibus præcedentiæ. Sequitur tertia.

V.

III. *Præsens^a forma* , politeuma , seu *status Reipubl. præsens* , καπεσῶν πολίτεια quæ hodienum durat , spectanda est , vt inde veteres causæ , merita & tituli præcedentiæ Principum & Rerum publicarum arcessantur : & hactenus antiquitati standum ; neque ad vetustiorem formam & statum ultra assurgendum venit , vt inde tituli absurdè petantur. Excipiendæ

36 PARS I. de TITVLIS Præcedentie
tantum sunt Vrbes^b, sub eodem Principe
constitutæ.

a De hac conclusione inter Iurisconsultos veros conve-
nit : Neque enim eadem est ciuitas regulariter, si Rei-
pub. status mutatur, & forma si παρέκβασις vel μεταβολή
aut μετάβασις fiat. Aristoteles lib.3. & maximè lib.5. Po-
liticor. vide l.proponebasur, ff.de iudiciis : & l.2 4. in fin. τῶ.
de legas.1. Langlæum 5.Semestr.1. Quare hoc iam vnicō
principio in spongiam incumbunt inanes Hispanorum
conatus fermè omnes , ac maximè Valdesij de præro-
gatiua Hispaniæ , capitibus deceim puta cap. 1.2.3.5.6.7.
8.9.10.11. Item Augustini Cranati, in libro de la presean-
ce entre la France & l'Espagne , num.1. rat.2. Camilli Bo-
relli de præstantia Regis Catholici, cap.4. Vasquij in præfat.
illustr.contr. qui præclara resque gestas veterum Hispano-
rum, iam inde à Tubale vel Tubalcaino (si Deo pla-
cket) vel etiam Gothorum inde ab Athanarico seu A.D.
371. item de fide Christiana Catholica illibata , per
quinque vetustissima tempora ad Regum Hispaniæ
præcedentiam arcessunt : Imò qui scribunt, inter Gal-
los & Hispanos disceptionem hanc iam ante mille
sæculis cœptam : Valdesius proæmio num.30. v. & quæ
notantur in th.13. vbi de ordine literæ : & th.16.lit.b. v-
bi de antiquitate regni & reipubl. ¶ In eodem ina-
nium censu, eodem veritatis studio, reponimus ea om-
nia, quæ pro Galliæ Regibus congerit Chassanæus part.
10. confid.17. etsi augustiora, maiora & veriora de vete-
ribus memoriis pro Gallis reponantur & reponi pos-
sent. ¶ Formam porrò & statum Reipubl. eundem
manere putandum est , vbi substantia eadem manet,
quod pluribus principio supra commonstratum : Ea-
dem scilicet res est, cuius rei species eadem manet d.l.
proponebatur, per totum, & maximè sub fin. Aristoteles 4.
Metaphysic.9.& 10. Metaphys.3. ταῦτα λέγεται ὡν οὐδία μία

CAP. I. de Substantia Dignitatis. 37

Ἐν ἐπὶ ὁ λόγος τῆς φράστης οὐτε εἰς ἡ. Quinimò formam & statum Reipubl. eundem tum manere putamus, vbi rem suam & summam Respabl. ante libera ciui alicui suo regendam deinceps committit: αὐτὸς σάστρως, δῆλον τὸ μητρικὸν ὅτε πλὴν τὸ Καπαθούρες τὸ φράστην, εἰνόπτεον ταῖς λαχεῖσαι τὰς πολιτείας, vt loquitur Aristoteles lib. 5. Politic. cap. 4. Sicque lege quadam Regia potestas populi ei & in eum transfertur, transfunditur pristina, & vna cum potestate & vetus pariter majestas. Exemplum esto in Republ. Romana, in principatum versa: Illustre cumprimis exemplum in decantata illa Florentini & Ferrarensis Ducum de præcedentia concertatione, multorum Iurisconsultorum (Marzarij consil. 26. Leonini consil. 1. Modestini Pistorij consil. 28. vol. I. Deciani consil. 19. vers. 3. Portij vol. 2. consil. 167. Gigæ consil. 20. Nattæ vol. 3. consil. 637. & 638. Cravettæ consil. 982.) & Historicorum scriptis celebrata; quos recenset Knichen de Saxonico non prouocandi jure ad verba, Dicum Saxoniam, cap. 1. num. 3. & seq. & Antonius Colerus de jure Imp. Germanici, sect. 66. Inter alios pro Duce Ferrarensi responderunt collegium Bononiense & Paduanum, item Decianus dicto vol. 3. consil. 19. Philippus Porcius dicto consil. 167. Natta vol. 3. d. consil. 637. 6. 8. Federicus Scotus consil. 20. Pro Florentino vero Baptista Strateila (quem in id commendat Cavalcanus decis. num. 26. part. 2.) Marzarius consil. 26. Videndus & Thuanus lib. 32. pag. 161. 35. 42. ac præsertim 44. pag. 541. Historia Concilij Tridentini pag. 519. translationis Gallicæ. In hac quippe controversia Caroli V. decreto Florentino Duci præcedentia adjudicata fuit ante Ducem Atestinum seu Estensem, seu Ferrarensem, quamlibet Ferrarenses Iurisconsulti dicent, Ducem Florentinum veterem Reipubl. Florentinæ præcedentiam (quam ipsi quidem faterentur) sibi vindicare hodie non posse, vt-pote qui novus Dux esset, neque Respublica Florenti-

na amplius staret. Et vicit tamen Florentinus : et si novus Dux esset, quod hic non spectandum esse ostendemus *th.16 lit.d.* Subrogatum enim hoc casu sapit naturam eius cui subrogatum est cum qualitatibus & privilegiis suis, et si subrogatum sit alterius naturae. Vide Angelum *de Perus. consil.54. num.7. & 8.* & Everhardum *in Topicis, in loco à vi subrogatorum, num.2.12.* Rodolphum de Sabloneta *de dignitate Ducum Italie, num.120.* Hartmannum Pistoris *consil.51. A. Colerum sest 67. num. 1.* Neque ideo novus semper status dicendus est hac parte, et si de populari mutetur in Monarchicum ; quo tamen argumento vel potissimum nitebantur Iuris-consulti, qui pro Ferrariensi censebant : vide Decianum 3. *consil.19.* Nattam *dicit. consil.638.* Cephalum 65. vide Albericum Gentilem *de unione Regnum Britan-
nie pag.88.89.* Multo minus uno plurium Regnum sub unum & novum nomen inducit novam Reipublikformam. Haec permutatio jus provinciae non innovat *l.113. §.1. de regul.iur.* Etsi aliter indicare visi aliquando Status Angliae, Scotiae & Hiberniae regna sub uno Magnae Britanniae nomine vincentur : de quo vide Albericum Gentilem *dicit. disputacione de Unione Ma-
gna Britanniae, fol.87.* & Matthaeum, *in Historia Francie,
lib.7. narrat 1. num.13. §.3.* Nempe hac unione non sit novum regnum : Idem enim status est, eadem potestas, eadem substantialia & formalia, & subrogatio aliis nominis non facit ut res alia videatur ; quam ad rem vide plura apud Albericum Gentilem *dicito loco :* vid. & Aristotel. *3. polit.* Non amittuntur iura & præminentiae rei unitae, quin semper illa retinet, una cum omnibus privilegiis, *Glossa in cap.8. temporis 16. quest. 1.* & in Clem. *per literas, de prob.* Rebuffus *de unione, num.15.* & *de vicar. perp. num.3.* Mandos. *reg.12. quest.1. num.4.* cum aliis per Garz. *de benefic. part.12. cap.2. num.37. & 38.* vide plura apud Gratian. *decissores. cap.845. num.13.14.*

b v. exempla *infra. lib. 13 & 30.* Hinc urbium de antiquitate certamen: quò pertinet *l. i. ad. de censibus*, de quo multa Dio Prusensis, & Aristides. Hinc & vetus ordo civitatum servatus post ruinam Imperij Romani. Hinc sunt etiam qui Ducem Burgundiæ ideo primum Franciæ Parem factum credunt, eo quod Burgundia olim regnum fuerit. Vide Speronum, p. 41.

CAPUT SECUNDUM

*De Praiudiciis, ex quibus controversiae
de præcedentia definiri possunt.*

VI.

Praiudiciis nonnullis jus præcedentiæ rectissimè, certissimeque fundatur; quæ & ipsa non unius generis sunt. 1. Literæ Principis seu privilegium: 2. Res iudicata, 3. Consuetudo & Præscriptio, 4. Veterum testimonia & Auctoritates, 5. Ordo litera, 6. Argumentum ab eo quod quis alium vincat contendente potiore. 1. Litera^a inquam Principis seu privilegium: in præcedentiis scil. attenditur quod vel Princeps speciatim disposuit vel lex disertè definiuit. 2. Res iudicata^b inter easdem personas, eandem^c causam, idem ius agendi habentes per definitivam sententiam,

40 PARS I. de TITVLIS Præcedentia.

procul-dubio legitimus præcedentiaæ titulus est. Quod equidem planum habet sensum in alienæ^f jurisdictioni, sive sacerdotali, sive Ecclesiasticæ^g subditis, inter quos utique superioris judicium, lex est. In his vero qui superiorum non agnoscunt, maior est difficultas, & maiore opus est cautione. Et sane rem judicatam hac parte tum demum putamus, si aut alicuius arbitrio^h res committatur (cuiusmodi fermè Romanus Pontifexⁱ inter Pontificios vel existit, vel Iudex adigitur) vel si rerum perpetuo ubique similiter^k judicatarum auctoritas adsistat, id est, constanter in eodem controversiæ genere, contradicto etiam iudicio, ubique locorum similiter semper decisum fuerit. Non etiam si gentilis aut cognatus iudicet, cuius utilitas eâ in re aliqua vertitur.

a In præcedentiis scilicet attenditur, quod Princeps particulariter disposuit, & casus legis expressæ, tollit omnem dubitationem: vid. Gratiani *decis.* 940. vbi agit de Rectori Ecclesiæ Cathedralis Pistoriensis.

b Vide Cardinalem Tuscum, & Valdesium *cap. 3. num. 18.* Seniorem Goldasti, *lib. 1. cap. 30. num. 3. 6. 7. 8.*

c Text. l. & an eadem 14. ff. de except. rei ind. cap. penult. de re iudic.

d Eadem causa, idem jus quando sit, patet ex superioris capitinis primo principio: vbi de substantia dignitatis spectan-

- specienda: item ex *ib. 19. infr.* vbi de Fortunæ bonis non spectandis agimus: item ex *ib. 5. sup.* ubi de præsenti forma.
- e Aliud si per merè interlocutoriam, de quo vide post alios Salgadum de *Samoza de Regia protectione*, *part. 2. cap. 9. num. 17.*
- f Principis arbitrium, vbi de privatorum præcedentiâ agitur cum primis spectandum est: qui ut dignitatum omnium Oceanus est; ita & regula, ut proinde quis modus sit beneficij sui, & ipse aestimare debeat: argument. *l. Notatius 191. de regulis iuris*, & *l. 43. de vulgaris*. vide Chassanæum *part. 5. consil. 55.* & discursum *de præced. profess. Tholos. Langlæum, 7. Seneſt. 7. Chanutium, cap. 177.* Ita Caroli IV. (sui temporis Salomonis) Imperatoris bullâ verè aureâ quam Norimbergæ primum composuit, apud Mediomatrices postea stabilitavit, adauxit A.D. 1357. sopia & composita huiusmodi controversiæ inter Electores (inter cæteros, inter Moguntinum & Colonensem vetus: quod ex Alberto Argentinensi & Aventino *lib. 7. liquet*: inter Colonensem & Trevirensim.) Quare iustus hic hodie titulus est præcedentiæ legitimæ: de quo vide Dubranoium, *lib. 22.* In Comitiis item Augustanis A.D. 1520. istatus omnes Imperii Imperatoris arbitrio circa scissionem controversias acquievere. ¶ Huc pertinent Principium quorumcunque inter suos præiudicia, ut & eorum qui supremo Principis nomine jus dicunt, ut sunt Parlamenta Galliæ, cuiusmodi præiudicia varij collegunt Lucius, Paponius, Chanutius, Rupanus, Matthæus Mareschallus, Loiseau, & alij.
- g Veluti si Episcopus iudicet inter Ecclesiasticas dignitates & iudicium eius effectum consecutum sit. Vide *ib. 19. Menoch. consil. 257. num. 95. ad finem usque.* Non admittimus tamen decretum Concilij Tridentini *sess. 25. cap. 13. de reguli* quo cautum, ut Episcopus omnes contro-

42 PARS I. de TITVLIS Precedentia

versias in officiis & processionibus Ecclesiasticis , inter Ecclesiasticos tam seculares quam regulares de præcedentia , amota omni appellatione , ipse iudicet : de quo vide histor. *Concil. Trident. lib. 8. pag. 949. Gall. & Gamam decif. 1. num. 7. & 8.* & plenissimè Salgado de Samoza tract. *de Regia protectione vi oppressorum appellantium à causis & judicibus Ecclesiasticis , parte 2. cap. 9.* & Scacciam de appellat. *quæst. 17. limit. 6. membr. 2. num. 38.* Gratianum *decif. March. 232. Maceratensem resolut. 81. num. 9. & seqq.*

h Compromitti scilicet de præcedentiæ controversia potest , etiam per Ecclesias collegiatas , sine consensu Episcopi , pro bono videlicet pacis , etsi causa præcedentiæ sit magni præjudicij . Gratianus *Gratianus in addit. decif. March. 232. & decif. 298. num. 9.*

i Sanè olim , quia Principes & Respublicæ merita de sede Roma , pro vnico ferme præcedentiæ titulo venditabant (de quo etiam *infr. lib. 22. & 33.*) ideo Pontifices Roma . harum controversiarum arbitri jure communi sedebant . Atenim & ipsi Pontificij nonnulli & olim reclamavere , & hodie reclamant . Cuius rei exemplum in nobili illa controversia inter Ducem Florentinum & Ferrariensem ; cuius cognitionem ad se Pontifex cum pertrahere voluisset , Ferrariensis obstatit : vt liquet ex histor. *Concil. Trident. lib. 5. pag. 519. Gall.* neque citatus vñquam adduci potuit , vt mitteret Romanum procuratorem , sed à Cæsare litem terminandam omni ratione contendebat . Post multa , Pontifex de de Maximiliano II. non ut Cæsare , sed tanquam arbitro assensus est . Is verò acceptis Pontificiis literis , in non levem indignationem exarsit , quod in sententia ferenda modus ac conditio sibi præscriberetur , neque sibi causa ad se & Imperatorium tribunal verè pertinentis libera conditio relinqueretur : vide Thuanum *lib. 44. pag. 544.* Idem eorundem sensus & de Concilio quam-

quamlibet Tridentino; quò pertinet quod Petrus Iustiniianus memorat de rebus Venetorum *lib. 14. in fin.* Bari variæ Ducis Legatum in Concilio Tridentino, cùm de præcedentia Venetis litem moveret, admonitum à fratribus, in Conciliis Religionem non Regionis secessionem curari, protestationem de non præjudicando addidisse, & vt ea actis infereretur petiisse : de quo protestationum more postea.

k Argum. l. 34. & 38. ff. *de legibus.* Hoc argumento Christianissimorum Regum Franciæ præcedentia hodie iure adstruitur super Reges Hispaniæ. Nam vt omittam vetustiora præiudicia Concilij Lateranensis ann. 1215. Constantiensis ann. 1416. vbi Gerson Cancellarius Franciæ legatus ad Imper. dextram sedit : Basiliensis ann. 1433. ex quo Hispanus ad eam quam videamus potentiam excrevit, vt omittam Imperatorum Sultanorum Amurathi III. & Mahometis III. quæ refert Leunclavius in *suppl. Annal. Othmanid* : & Thuanus, cùm Philippus II. Rex Hispan. diversis vicibus cum Henrico II. Carolo IX. Henrico III. Franciæ Regibus, variis occasionibus & locis de præcedentia contendisset, contradictio iudicio vbique similiter cecidit. ¶ 1. Venetiis, vbi primitus sub Laurentio Priulo Duce Venetorum, Hispanus litem hanc movit A.D. 1558. Et verò quod notandum, potentibus id & instanter flagitantibus amborum Legatis, cognitione suscepta Henrico II. Regi Franciæ præcedentia adjudicata fuit, vt scribit Surianus, *in relatione sua Hispaniae: Lansacu, Epistola ad Reginam matrem* : & Sansulpicius, *ad eandem Reginam matrem* : Episcopus Aquensis, *ad Regem Carolum IX.* & altera Epistola *ad Savivium.* Petrus Iustinianus, *lib. 14. Hist. Venet.* Marzarius, *consil. 26. num. 33. & 34.* Menochius, *consil. 116. num. 5.* Hadrianus, *lib. 17. hist.* Natalis Comes, *lib. 1. histor.* Kelnerus, *in vita Laurentij Priuli, pag. 197.* ¶ 2. In Concilio Tridentino A.

D. 1562. & 1563. vbi videlicet Legatus Galliæ antiquam suam sedem tenuit, proximam Imperatoriæ, extraordinaria sede adsignata Oratori Hispano ad latus Secretarij Concilij, vt ex historia Concilij Tridentini liquet, *lib. 7. pag. 743. 744. initio lib. 8. p. 834. 835. 850. ad 855.* & variis memorabilibus Concilij Tridentini, Thuanus *lib. 32.* & Hadriano *d. lib. 17. hist.* Item ex Catalogo Legatorum Concilij Tridentini : Fatetur & Vasquius *in prefat. illustr. controvers. num. 12.* Vide & quæ de hac ipsa re noto *part. 3 th. 4.* ¶ 3. Romæ à Papa Pio IV. A.D. 1564. vt testantur exteri Scriptores Onuphrius Panuinus *in vita Pij IV.* & Cabrera Morales continuator Ciaconij *in Pio IV.* Iustinianus *hist. Venet. lib. 15.* Hadrianus *lib. 18.* Natalis Comes *lib. 14. histor. in fin.* Tommasus Costus *lib. 1. tertia pars, histor. Neapol.* Herrera *prima parte histor. general. lib. 10. cap. 6.* Cauitellius, *in annalibus Cremonensibus*, A.D. 1564. Cardinalis Vitellius, & alii, apud Valdesium, *cap. 3. num. 18. & 19. fol. 76. 77. 78. 79. 83.* Petramellarius in *additionibus ad Onuphrium de Summ. Pontif.* ¶ 4. Varsoviæ in comitiis Poloniæ A.D. 1573. communi omnium ordinum consensu, vt testatur Monlucius, *in discursu de Electione Regis Poloniæ.* Popelinierius, *lib. 35. hist.* Thuanus *lib. 56. histor.* ¶ 5. Postremo, Romæ rursus A.D. 1588. judicio Sixti V. Papæ, vt testatur Franciscus Pegna *de vita & actis canonizationis S. Didaci Complutensis*: Cicarella, *de vita Sixti V.* A.D. 1588. cùm tamen ageretur tum de canonizatione Didaci Dalcala Complutensis Hispani. ¶ 6. Sed & in Angliâ A.D. 1555. in Capitulo habitu vigiliâ Sancti Georgij ab equitibus periscelidis, decretum fuit, quod Rex Franciæ locum suum retineret ad dextram Principis ordinis: Rex Hispaniæ verò, vt maximè Maria Regina Angliæ ei nupsisset, ad sinistram: vide *les lettres d'un François*, pag. 10. ¶ Neque appellationis aut supplicationis villam hac parte rationem habendam censemus,

semus, qua alioquin res judicata suspendi solet (quod
urget Valdefius *cap. 3. num. 15.*)

I Itaque pro præcedentia Castiliæ supra R. Angliæ non sufficiat, quod referunt in Concilio ita iudicatum, cum contra Iulius II. Papa, inter Henricum & Ferdinandum V. pro R. Angliæ judicaverit. Vide Goldasti *Seniorem lib. 1. cap. 30. num. 8.*

m Quare si Principi Austriaco cum alio Principe lis intercedat, modernorum ex eâ familiâ Imperatorum præjudicia hanc ad rem nil faciunt arg. l. 10. ff. *de iurisdict. rit. Cod. ne quis in sua causa.* Ita Hispaniarum R. Philippus II. qui in aulâ Romanâ nil obtinere potuerat, apud Maximilianum Imperat. gentilem suum id effecit, ut Principis loci prærogativa in aulâ Cæsareâ Legatis Gallicis denegaretur. Quæ tam insignis injuria visa est Galliæ Amiralio Colignio, ut inter cætera bellum propter eam Philippo inferri posse existimauerit, scripto ad Carolum IX. Regem. Thuanus *lib. 49. historiarum.*

VII.

II. CONVENTUO, non minus quam lex, ut inter privatos (sive ij membra loci seu Regni vnius sint, sive diversorum) ita inter Principes & Respublicas quoque, eadem consuetudo, antiquitas, usus, observantia, patientia, possessio vel quasi, actus possessorij, PRÆSCRIPTRIO, justissimus titulus sunt & præsidium ad præcedentiam : jureque constituti loco habenda sunt, proque omni ratione sufficit, sic esse consuetum fieri.

46 PARS I. de TITVLIS Præcedentie

Fundamentum apertum, vt in ratione, ita & in textu expresso *legis l. ff. de albo scribendo* (quæ ex Vlpiani lib.3. de offic. Procons. desumpta est:) vbi inter Decuriones, & sic privatos, nullis dignitatibus decoratos, lex municipij sequenda dicitur: *Decuriones*, inquit, *in albo ita scriptos esse oportet, ut lege municipaliter precipitur.* Sed si lex cœstat, tum dignitates erunt spectandæ. Eodem pertinet *lex II. §.I. de munerib. & honorib.* vbi agitur pariter de lege municipaliter, quâ cavetur, vt preferantur in honoribus certæ conditionis (velut liberos habentes) homines. Nempe & jure Romano Municipia suum quoddam peculiare jus, suas privatas leges à cæteris Populi Romani legibus distinctas habuere, Principibus Romanis id largientibus: de quibus Fornerius l. *select.*

13. ¶ Textus quoque in *cap. cum olim, extr. de consuetudine*: & ibi doctrina Baldi communiter recepta, non etiam, vt vulgo citatur, in *l. non tantum, ff. de decurionib.* Gloss. notabilis in *cap. penult. in verb. electione, in fin. de elect. in 6.* Observantia scilicet optima interpres est, in his quæ dignitatem & nobilitatem respiciunt, cùm illa sit quæ titulos tribuit. Et verè hæc est omnium sententia hac parte, secundum tradita Baldi in *dicto cap. cum olim* (per illum textum) *de consuetud.* & in *l. observare 4. §. integrum, &c. de offic. Procons.* & idem *consil. 587.* vbi ait, consuetudo assignat loca sedendi & standi, & non debet præposteriori: vide & Angelum *consil. 300.* Imola in *rubr. de maior. & obedient.* & ibidem *Felin. num. 3.* Io. Andreas in *in cap. 3. de consuetud. in 6.* Abbas in *cap. ult. eod. tit. & in cap. auditio, in 3. notab. de electione.* Alexand. *consil. 142. num. 7. lib. 6.* Purpurat. *consil. 540. num. 5. lib. 1.* Petr. Rebuff. *in tractatu nominationum, num. 52. Rot. decis. 4. in fine, de elect. in nov.* Ruinus *consil. 155. num. 4. lib. 4.* Cardinal. Rubin. *in decis. 91.* Seraphin. *decis. 716. num. 18. & 964. num. 1.* Rot. coram sanctiss. *decis. 124. num. 2.* & ibi latè addit. *num. 4.* Decianum, *consil. 21. num.*

CAP. II. de Prae*iudiciis.* 47

num.6. volum.1. consil.85. num.7. vol.9. & Marzarium in controversia inter Duce*m* Florentinum & Ferrariensem, consil.26. num.33. & seqq. Quettam consil.1. num.8. 12. 13. Wamesium, *Responforum de jure Pontificio*, tom.1. consil.10. Petrum Enriquez, consil.71. num.2. Elbertum Leoninum, consil.1. num.8.9.20. De Bovadilla, lib.2. de la Politica, cap.10. num.49. & lib.3. cap.2. num.23. Panciro-lum, consil.162. num.15.16.17. Decianum, consil.19. num.27. lib.3. & 21. num.6. lib.1. & vol.5. respons.84. num.27.30. consil.637. vol.3. Nattam, consil.67. num.7. Nom. consil.72. num 2. Peregrinum, consil.3. nu.1. Nauar. de maior. & obed. consil.1. num.3. Bursat. consil.343. num.4. Macerat. Pract. variar. resol. lib.1. resol.81. num.5. Pancirol. consil.162.51. a. n.49. Mastrill. de Magistr. lib.4. cap.13. num.63. & cap.14. num.1. lib.5. cap.4. num.30. & decis.130. num.9. Apicel. allegat.13. num.4. Gratian. discept. tom.1. cap.106. num.8. & cap.298. num.8. & 99. cap.432. num 9. tomo 3. & to.5. cap.867. num.27. Ludovis. decis.164. vbi Beltra. & v. Ayaman. p. 450. Menoch. consil.53. num.50.51.52.126. num.2. & seq. vol. 2.234. num 5. & plenissimè consil.257. num.36. usque ad nu. 43.784. num.1.902. num.44. Aretin. consil.23. vide & Fe-linum cap. cum non licet de præscriptione in princ. Chassa-neum part.4. consid.37. & 41. & part.5. consid.43. Gammau. decis.1. num.49. Fab.de Anna. consil.40. nu.2. & seqq. Val-desium cap.1. Cardinalem Tuscum. Boerium tract. de de auctorit. magni Consiliij. num.52. Loiseau des Seigneuries, cap.11. num.19. Aloysium Riccium decis.1446. Vide & omnino Goldastum in Seniore, lib. 1. cap. 22. num.1. cap. 30. num.1.2.5.6.7.8.12. & ex Menochio Rodolphinum de Sabloneta de Potestate Ducum Italia num.239. Ac nominatim in processionib. præcedentia secundùm consuetudinem seruari debet, vt fuit resolutum in Rota Ro-mana una Burgan. præminentiarum, 29. April 1570. Seraphinus decis.402. Quam decisionem nota ad orna-tum Concilij Trident. Seß.25. cap.13. de regularib. ¶ In

tantum porro consuetudine ius istud acquiritur, ut etiam mulieres possint consuetudine acquirere ius sedendi in Ecclesiâ, & prius offerendi. Joan. Faber in §. aliam verò, Instit. de bonor. possess. Perez. de anniu. & cappellan. lib. 1. cap. 24. num. 22. Gratianus, disceptat. forens. cap. 210. num. 34. ¶ Idemque in Germaniæ Principibus obtinet: de quo vide A. Coletum de Iure Imperij Germ. sect. 67. tomo 1. juris publ. pag. 274. & Knichen. Huc pertinet Henrici V I. Imperatoris illud, in controversia Abb. Fuldensis & Episcop. Colonienfis: *Veteres adprobamus, ut tenemur, Imperij nostri consuetudines: quocirca maior an minor a quo nobis discrimine est*: de quo vide Arriumæum de sess. prærog. pag. 804. ¶ In defectum porro consuetudinis loci, recurrendum ad consuetudinem quæ viget in aliis ciuitatibus praesertim vicinioribus & principalioribus, ut tradit Io. Andreæ & Butr. in rubr. de consuetud. & aperte Iason in l. de qib. num. 6. vers. quinto, & de legib. qui & Castrenf. consil. 159. col. 2. lib. 1. allegat. Vide & Menoch. consil. 257. num. 44. ¶ Ac nominati consuetudo stylus Curiæ Romanæ in dignitatibus Eccles. spectandus: vide Menoch. d. consil. 257. num. 19. Quare & pro possesso in dubio respondeatur, Cardin. consil. 62. Bald. in l. observare, §. antequam, & de offic. Proconsil. Bursatus consil. 343. num. 75. cum seq. Zabarella consil. 52. col. . vers. sed ipfis non prob. Corn. consil. 193. num. 14. lib. 1. Portius Imolensis, consil. 64. num. 48. vol. 84. Menochius consil. 51. num. 40. consil. 126. num. 6. consil. 257. num. 54. 902. n. 76. Picardus inter consil. Menochij 52. num. 49. Riccius, decis. Neapolit. tomo 1. decis. 132. & in possessione is constituitur, defenditurque interdicto ut possidetis, vindiciæq; secundum eum dantur tandem in controversiis præcedentiarum lite pendente manuteneri debet, qui tempore litis motæ reperitur possidere. Fundamentum ex cap. cum Eccles. Gurina de causa possess. & propriet. Anna in allegat. 43. Coccinus

cinus *decis.* 47. Regens Valens *consil.* 18. *tom.* 1. & latius Riccius *decis.* 132. *par.* 1. Nouarus *decis.* 123. Et contrà onus probandi non possidenti injungitur l. 67. ff. *de regul. iur.* l. 14. 20. ff. *de probacion.* ¶ Sic in Statibus Imperij pariter ex possessione, vel quasi, hæc controversia de præcedentia deciditur: vide Gailium l. *observ.* 21. *in fin.* Tiraquell. *De nobilit.* cap. 20. num. 51. cum seq. Nattam *consil.* 377. num. 3. & verè Auream Bullam Caroli IV. cap. 4. Hoc fundamento natus quoque Fridericus I. aduersus Adrianum Papam A.D. 1156. *Iure,* inquit, & ex antiquo nomen nostrum preponitur: *Revolvite Annates,* & illic inuenitur, &c. Hoc fundamento natus & Galliæ Legatus in Concilio Tridentino contra Mendozam Hispan. Legatum. Vide Bodinum lib. 1. cap. 9. num. 145. *in fin.* Hoc inter alia fundamento adjudicata R. Galliæ supra R. Hispaniæ præcedentia: à Papa Pio IV. ann. 1564. à Sixto V. anno 1588. *vii semper observatum fuerat*, inquit P. Iustinianus Venetus, lib. 15. *Histor. Veneta:* *Ha-*
uendo ragioni buone el uso continuo della sua dignità, ait Antonius de Herrena, parte 1. lib. 10. cap. 5. *Hauena tro-*
uato gli Francesi sempre che stauano a canto all' Ambasciator
del Imperadore, gli conservava in quello iſſesso luogo, senza
dar gli cosa alcuna di nuovo, ait Vitellius in *discursu quo-*
dam apud ipsum Valdesium. Hoc eodem fundamento nisi Patres Concilij Tridentini: *Nihil, inquiunt, immu-*
tare licet, quia is dicendi ordo præscriptus fuit apud Vas-
quium num. 2. Veneti hac eadem ratione nisi, ut no-
minatim tradit Petrus Iustinianus, lib. 14. Adgianus,
lib. 17. Menochius, *consil.* 126. num. 5. Huc pertinet & illa
Concilij Tridentini protestatio, *prerogativa illas &*
salvas esse velle in eodem statu permanere, prout ante præ-
sens Concilium reperiebatur. Hoc eodem fundamento Rex Hispaniæ Burgenibus supra Toletanos præce-
dentiā adjudicauit: *Poble por mandado, que siempre des*
de ay adelante fue com agarra tambien es la cabeca de todo lo

50 PARS I. de TITVLIS Praecedentie

Regno de Castilla : vt scribit Ambrosius Morales, lib. 15. Chron. Hispan. cap. 17. Exemplum est quoque in controversia de præcedentia inter Reipubl. Florentinam & Ferrarienses Duces. Nam hoc fundamento usus est Ferdinandus Imperat. in ea dirimenda. Pro Florentina vide Occianum respons. 84. vol. 5. Elbert Leoninum d. consil. 26. num. 25. Item in Archiepiscopo Trevirensi ex Aurea Bulla Caroli IV. Primo quidem, inquit, interrogabit à Trevirensi Archiepiscopo, cui primam vocem competere declaramus, sicut invenimus hactenus competitisse. Vide & Seniorem Goldasti, lib. 1. cap. 20. num. 15. ¶ Porro vniuersusque loci consuetudo attendenda in privatorum controversiis, alibi quippe aliter præcedentiam regulari notum est, iuxta vulgatum illud *vōpos iñ xōeg.* Vide Besoldum pag. 148. Ita miles ex consuetudine in aliquibus civitatibus Nobilis reputatur, licet de jure communi militia non sit dignitas. Nempe consuetudo titulos & honores tribuit : Bartolus, leg. 1. num. 83. versic. quarto infertur, C. de dignitatibus : vide Menochium, consil. 302. num. 43. vol. 4. Purpuratum in l. 1. in princ. num. 312. ff. de officio eius cui mandata : Pacianum, lib. 2. de probationibus, cap. 26. num. 136. Rodolphinum de Sablonetta, de dignitate Ducum Italiae, num. 256. Quanquam in dubiis inspici quoque debet consuetudo vicinarum ciuitatum. Oldradus consil. 267. circa fin. Cravetta consil. 118. num. 3. Castr. consil. 437. num. 2. vol. 2. Maceratenfis, resolut. 81. num. 6.

¶ CIVIS autem Temporis consuetudo hac parte requiratur, & quotnam aëtus vide Aretin. consil. 23. numer. 10. & Felinum, cap. cum non liceat, in princ. extr. de prescript. Aretinus, consil. 235. num. II. Marpar, consil. 26. num. 34. Gram. decis. 64. num. 34. Fabius de Anna consil. 40. num. 8. putat, non tantum in possessorio, sed & in petitorio pro eo qui per decennium eius præcedendi quasi possedit, recte pronunciari. Purpuratus vero in l. 1. num. 200. de offic.

C A P . II . de Prae iudiciis.

51

offic. eius. post Andr. Sicul. consil. 5. lib. 2. Arctin. consil. 23. num. II. Roland. consil. 5. num. 21. lib. 1. consuetudinem requirit præscriptam seu præscriptionem 40. annorum spatio. Vide Gratianum decis. forens. cap. 106. n. 7. 8. & 298. num. 2. & latè 492. n. 9. vide & Nouar. ad leg. I. C. de consulib. num. 12. vbi has duas sententias conciliat sub distinctione. De hâc totâ quæstione, quot actus ad præcedentiæ jus & quasi possessionem requirantur, vide Salgadum de Samoza *de Regia protectione*, part. 2. cap. 9. num. 20. 21. 22. 23. vbi eam sententiam probat tanquam communem, quod sufficiat vnicus actus, quod etiam Bartolus & alij statuunt: Baldus *in l. observare*, §. antequam, *in fin. &c. de offic. Procons.* Gratianus, decis. 110. num. 17. & 41. Marzarius consil. vlt. lib. 1. Menoch. consil. 126. num. 6. & 902. num. 78. Rota divers. decis. 222. nu. 7. lib. 1. Cardin. decis. 62. col. 2. Corn. consil. 193. num. 14. lib. 2. vt manutenendus sit in præcedendo, ad cum videlicet effectum, vt quasi possessio adquiratur: quod negat Farinac. decis. Rot. Rom. 718. num. 3. ¶ Cum primis autem ultimus status, seu ultimi novissimumque actus attenduntur, circa continuandam possessionem: per text. *in cap. consultationibus, de iure patronat.* *in cap. cum Ecclesia Sutrina,* *cap. cum olim,* *extr. de caus. possess.* & propriet. cap. querelam, *de elect.* & *l. idem Mela,* §. sed si. ff. de alim. legat. Vide Annam, allegat. 131. Riccium decis. 132. part. 1. 1446. sub fin. Nouar. ad leg. I. C. de consulib. num. 8. Valdes. cap. 20. num. 27. p. 54. Nolden *de statu Nobilium* cap. 13. num. 120. Seniorem Goldasti lib. 1. cap. 31. num. 2.

¶ Neque contrarij actus & *Vibanitas* seu patientia familiaris ex gratia quicquam præjudicat argum. l. 31. de operis liberi. vide Dec. *in c. cum accessissent, col. penult. ante fin. vers.* & hoc comprobatur, *de constit.* per gloss. notab. *in cap. consuetudo, distincti.* Gratianus decis. forens. 298. num. 8. Menoch. consil. 51. vol. 1. Decianum consil. 7. vol. 3. num. 69. &c. Gratianum decis. 198. num. 18. de quo peculiariter

G 2

52 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

th.10. infr. Atque hoc sensu admittimus consuetudinem generalem, non particularem h̄ic requiri: vide Boerium *tract.de auctoritate magni consilij*, num.79. ¶ In dignitatibus quoque & *Processionibus Ecclesiasticis* eadem consuetudo plurimum valet: de quo vide Chafsanæum *part.4. confid.10.15.19.37.40.41.42.46.* & plenissimè Salgado de Samoza *de Regia protectione, part.2.cap.9. num.18. & 19. &c.* Gratianus *decis. March. 232.* qui in id allegat constitutionem Gregorij XIII. Inter Episcopos quoque hoc ipsum iam olim obtinuit & Patriarchas, quod pertinet famosus canon 6. Nicenus: & illud ibidem *¶ apx̄a i[n] negat[i]o[n]e*. Idem & hodie in iure Nominationum. Vide Mareschallum *des droits honorifiques*, pag.28.29.30. In actibns Ecclesiasticis vide eundem pag.42.43.44. & pag.88.89.90.91. Bacquetum *tratatu de la Justice, cap.10. num.16.*

¶ Inter pares tamen gradu personas consuetudo hæc obtinet, *non inter gradu impares*: alioquin non esset consuetudo, sed corruptela, vt scribunt Host. Ioann. Andr. Butr. & Imol. in *cap.1. de maior. & obed.* Aretinus *confil.23. in fin.* Abbas Panormit. *confil.21.* Roch. de Curte *cap fin. de consuetud.* num.110. vbi notant, quod non valet consuetudo, quod Archidiaconus præcedat vicarium Episcopi; sicuti nec valeret consuetudo, quod Diaconus Cardinalis præferretur Presbyteris Cardinalibus: Felixius *in cap. statuimus, extr. de maior. & obed.* apud Chafsanæum *part.4. confid.10.* quem tamen ipsum vid. *confid. 15.* vide & Decianum *volum.3. resp.7. & 19.* Panciroolum *confil.162. num.19.* Veluti quando esseimus inter canonicos, & ipsorum præbendæ essent distinctæ, nam tunc non attenditur consuetudo in præcedentia *Gratian. decis. March. 16.* & ita censuit sacra congregatio Rituum, cuius tenor talis est; Cūm secundūm cujusque dignitatem quilibet in sede sit honorandus, & qui prior est in ordine in loco etiam præmitti debeat, declaravit *sacro-*

sacrorum Rituum congregatio canonicos, qui in ordine presbyterali constituti canonicatum presbyteralem obtinuerint in choro, capitulo, processionibus, & sessionibus, præcedere debere canonicos in diaconatu, vel subdiaconatu constitutos canonicatus diaconales, aut subdiaconales obtinentes, etiam si poste à fuerint in ecclesia admissi, & recepti non obstante consuetudine ecclesiæ quæ tanquam abusiva, atque improbata non debet admitti. (Et si contrarium quod minus dignus præcedat vbi viget consuetudo, tenet Boërius *d. tract. num. 68.* & post eum pluribus, Menochius *confil. 257.* à *num. 36. ad num. 43.* qui consuetudinem hinc admittunt & si iuri communi contrariam, vt & Seraphin. *decis. 335.* & 964.) ¶ Exemplum singulare apud Mareschallum *des droits honorifiques des Seigneurs és Eg. ises*, pag. 88. 91. Exemplum quoque illustre in Protonotariis, qui in Concilio Mantuano consuetudinem allegabant Episcopos præcedendi: vbi Papa Pius II. adversus notarios rescripsit: Bullâ *cum Servare Mantua data* mense Iunio, A.D. 1459. quia, vt refert Gobelinus (id est, ipse Papa Pius) in *commentariis Py lib. 3.* Notarij illi corruptela quadam, non consuetudine prælati fuerunt Episcopis. ¶ Exemplum sunt qui ponant, vt Albertus Krantzius *lib. 6. Saxon. cap. 46.* Munsterus *cosmogr. lib. 3.* A.D. 1184. & in Abbe Fuldenſi, qui sub Friderico Ænobarbo ex consuetudine veteri præcedentiam prætendebat in conventu Moguntino supra Archiepiscopum Coloniensem: de quo vide quæ adversus Krantzium & Munsterum scribit prolixè Helmoldus presbyter in *Chronica Slavorum lib. 3. cap. 9.* & pro proœdria Abbatis Fuldenſis & sessionis honore prolixè proprio capite scribit Christophorus Brouverus *Fuldenſium Antiquitatum lib. 1. cap. 16.* qui consulendus: vbi Imperatorem pro Abbe pronuntiasse scribit: Moremque & Principum sententiam ei favisse. Ideoque judicatum R-

mæ pro Abbatे, A. D. 1132. contra Archiepiscopum Magdeburgensem, ab Innocentio Papâ & Lothario Imperat. Et causam hanc reddit huius rei nempe B. Bonifacij memoriam, tótque Præfulum qui ex Fuldenſi Monasterio prodierunt: denique quod Fulda mater & alumna eſſet Episcoporum per Germaniam: de quo plura *infr. th. 23.* Sanè & Lambertus Schaffnaburgenſis, ann. 1063. meminit cointentionis Goslariensi conuentu inter Abbatem Fuldensem & Episcopum Hildesheimensem: vbi pro Abbatе hanc rationem addit. **C**ONS VET V D O, inquit, *erat in Regno per multos retro maiores observata, ut semper in conventu Episcoporum Abbas Fuldensis Archiepisc. Moguntino proximus assideret.* Verūm quām acre certamen ea de re ortum idem pluribus refert: vide & Arumæum *de ſectionis prærogatiua.* Eandem porrò limitationem seu distinctionem adhibemus *infr. th. 48.* ¶ Et sunt tamen qui ita distinguunt. Posse ſcilicet dignitatē inferiorem ipsam consuetudine alteri præferri, non singulareſ personas ſeu individua alicuius dignitatis, quod probo: cuius rei exemplum vide apud Bouvotum *som. 1. verb. Eschevins, quæſt. 22.* ¶ *Pacificam item & justam non turbatiuam consuetudinem ſeu possessionem præcedentiæ eſſe oportet:* vide Seraphin. *decis. 964.* Et ita decisum fuiffe per Rotam Romanam teſtatur Cardinal. Caual. *decis. 649.* ¶ An autem interpellatio & prohibitio requiratur, & recusatio poſt eam interpellationem, vt exinde nascatur præscriptio, vide Gratianum *decis. 298. num. 10.* Item obſervandum, non utendo aut patiendo vel etiam conſentiendo alios præcedere, non posſe amitti ius præcedentiæ, ſed ſucceſſores posſe huiuſmodi præcedentiā recuperare perditam à prædeceſſoribus, & contravenire facto invalido antecelloris: Baldus *confil. 387. col. 2. lib. 2.* Socin. *confil. 79. num. 47. lib. 4.* Boërius *de auctorit. magni confil. num. 148.* Menoc. *conf. 1.*

num.

num.102. & 902. num.78.79. Purpurat. consil.540. num. 19. lib.2. Decian. consil.21. num.74. lib.1. Gratian. discept. 298. num.ii. & post hos omnes Salgado, de protectione Regia, part.2. cap.9. num.89. ad 94. Ratio hæc adfertur: Prælatio enim seu præcedentia non pendet à voluntate partium, sed vel à iure communi, vel à generali consuetudine. Decianus consil.21. num.69. lib.1. Idem num. 10. Prælationes, inquit, & ea quæ pertinens ad dignitates esse iuris publici, sicut sunt magistratus, & propterea magistratum gerens non potest suo facto illius statum & ordinem immutare. Et num.74. adjungit, quod licet positus in dignitate suo ipsum facto possit sibi præjudicium aliquod afferre, non tamen præjudicare potest, quoad successores suos. Vide & eundem Decianum consil.19. num.40. & seq. lib.3. Quem sequitur Rubeus inter decis. Gratian. cap.298. num.99. Adfertur & hæc altera ratio, quod ea quæ à genere, civitate, à rerum natura tribuuntur, non obstante facto majorum, maneat incolumia: per textum in l. eum qui, & de interdictis: in l. eminipatum, §. si quis, & de Seqatoribus: l. Diui fratres, & de iure patron. Vide Nattam vol.3. consil.638. num.46.

VIII.

C A V T E L A E tamen quatuor aliæ præterea circa consuetudinem & actus possessorios observandæ sunt in materia præcedentiæ. Nempe i. cuiusnam DIGNITATIS respectu præcedentia alicui aliquando delata fuerit (& sic hodienum vindicetur) diligenter spestandum est, vbi consuetudo seu actus possessorij allegantur: Nam idem pluribus digni-

56 PARS I. de TITVLIS Præcedentia.
tatibus decoratus, modò vnius respectu, mo-
dò alterius aut præcedit aut sequitur.

v. Everhardum in *Topicis in loco à respectivis seu tanquam*,
vid. Chanutium cap. 172. vid. infr. cap. de respectiva præ-
dentia.

Quare hic Protestationum usus sæpe necessarius : quo
alioquin neglecto maximi errores nascuntur : vide e-
xemplum apud Mareschallum , *des droits honorifiques*,
pag. 58. Nempe tum, cùm controversia aliqua iam mo-
ta, aut verosimiliter movenda. Ideoque, cùm Carolus
V. Imper. idemque R. Hispaniarum primas teneret in
Concilio Tridentino, Galli non protestati sunt, quia
tam certum erat & notorium tam R. Hispaniarum
Gallo cedere, quam R. Franciæ, Imperatori. Quare
quod hanc protestationis omissionem in suam senten-
tiā arripit Valdesius cap. 1. num. 26. inane est.

IX.

2 PERSONALIS Meritorum respectu præ-
cedentia ob eximum aliquod personæ meri-
tum, vel dotes, aliquando delata, vbi de acti-
bus possessoriis agitur, à præcedentia reali, seu
dignitati ipsi & loco debita, diligenter distin-
guenda venit.

Sæpe scilicet merito personæ tribuitur, quod nullo di-
gnitatis merito, nulla necessitate debetur. Exemplum
illustre in Osio Episcopo Cordubensi, qui à ληθῶς O-
e& Princeps Concilij Nicæni, imò pater Conciliorum
illorum temporum, exitit. Quod observandum
adversus Baronium & Bellarminum, qui hoc præce-
dentiae argumento falso Osium Episcopi Romani Le-
gatum

gatum faciunt. Quidquid tandem pro hâc sententia Cardinal. Perronius *adversus R. Britanniae* moliatur pag. 283.284.285. Imò & *adversus Valdesium cap. 2. num. 13.* qui exinde argumentum trahit ad *Hispanicam prærogativam.*

X.

³ C V R I A L I A^a pariter, id est ea quæ vel hospitiij iure, vel respectu aliquo naturali, veluti ætatis^b aliove sive publicè, sive in privatis congressibus vel domi ex civilitate, urbani- tate, & patientia familiari aliquando deferun- tur, vel delata fuerunt, vbi de actibus possessio- riis agitur, à publico præcedentiæ iure dili- genter separanda sunt.

a Argum. textus l. 31. ff. de *operis libertor.* vide Decianum consil. 7. vol. 3. num. 69. & consil. 67. num. 16. vol. 2. Menochium, consil. 51. vol. 1. Onciacum, *de la precedence de la Noblesse,* pag. 64. 115. 116. Besoldum, pag. 148. 149. In alieno, scilicet Regno Rex minor jure hospitiij præfertur. Exemplum in Concilio Lugdunensi (*adversus Valde- sum, cap. 2. num. 22.*) vbi Iacobus Rex Arragoniæ cæ- teris antepositus fuit: vid. etiam Christophorum Mar- cellum, *in libro ceremoniarum Curia Romana,* vbi exem- plio Cardinalium hanc conclusionem confirmat. Exemplum in Reg. Ludovico XII. qui Savonnæ (quæ- tum ad Gallum spectabat) Reg. Arragonum Ferdi- nando primas detulit quamlibet etiam renitenti, ut re- fert Surita, lib. 8. *de la Historia del Rey Don Hernando et Catholico,* cap. 4. & Jean Dauton *en la Chronique du Roy Louys XII.* Exemplum in Carolo V. Imper. qui Fran- cisco Regi Franciæ primas detulit cum Madritum &

58 PARS I. de TITVLIS Præcedentie

Illescas ingredenterur : teste Guazzo nelle sue historie del 1524. fino al anno 1532. & Valles de la vida del Marques de Pescara, cap. I. & Prudencio de Sandoval, lib. 14. de la vida del Emperador Carlos V. §. 5. ¶ Cæterum id quod diximus, puta ut quilibet domi suæ minor sit, ita intelligendum est, vbi videlicet eadem substantia dignitatis est ; alioquin vbi dignitates nimio plus differunt, ne quidem domi suæ major dignitatis suæ jastram facere, quin potius eam tueri, debet. Vide Oncium d. pag. 64.

- b De quo est alioquin lex Callistrati lib. I. de cognitioribus, l. semper s. ff. de iure immunitatis. Vide quæ plura notamus *infra*. cap. de extrinsecis, lib. 14. lit. a. *in fin.*
- c Modestia quippe, *timetia*, animique submissione sæpe certatur, vel prudentia. Ita Constantinus Magnus in Concilio Nicæno τέγηται *timetias*, vt loquitur auctor eius vitæ lib. 3. cap. 37. animi submissione, vt interpres Nicephori Callisti lib. 8. cap. 16. hyperbolica humilitate non ante sedere voluit, quam Episcopi illi annuissent, vt federet auctor vitæ Constantini lib. 2. cap. 10. quod in Majestatis eius diminutionem perperam nonnulli trahunt : Adeò periculi plena est hac parte modestia, adversus quos egregiè Mortonus *in causa regia seu disserit de auctoritate & dignit. Princip. Christianorum* cap. 6. sect. 13. animad. 1. 2. 3.

X.

4 Huc retrahenda est *thes. 34.*

X I.

III. TESTIMONIA incorrupta, non domestica, verùm quæ ab exteris uno ore profecta, (ac maximè veterum) præjudicia, seu auctoritates expressæ de præcedentia hanc ad rem quoque faciunt.

De hoc principio vide quædam apud Valdesium *cap. 2.*
 & Menochium, *consil. 257. num. 91. 92. 93. 94.*

Huc exempli gratia pertinent Italorum, Anglorum, &c.
 elogia illa de Regibus Franciæ : Gregorij M. ad Chil-
 debertum. *Quanto ceteros homines Regia dignitas antecel-*
lit, tanto ceterarum gentium regna regni vestri culmen ex-
cellit. Rex Franciæ in suo Regno Imperator : Baldus
 in *l. exemplo, C. de probationibus.* Et est tanquam stella
 matutina in medio nebulæ meridionalis : Idem Baldus
cap. I. §. de feudi alienatione per Federicum, in ultima co-
lumna. Eiusdem Baldi est illud in *consil. 218. part. 3.* A-
 pud nos Rex Franciæ est Polus Antarcticus. Denique
 disertis verbis idem Baldus in *tit. de prohib. feud. alienat.*
per Federicum, §. fin. in penult. colum. quod Dominus Rex
 Francorum sit super omnes Reges. Vide quæ Chassa-
 næus plura exhibit, *part. 5. num. 30. & 31.* Rex Franciæ
 primus Regum, Rex Regum dicitur à Cardin. *Clement.*
in princip. de immunitate Ecclesie, num. 6. & Baldus *consil.*
217. Contra vexilla [prima] invictissimi Regis Franco-
 rum nemo præsumat honorem. Idem Baldus *consil. 415.*
prima partis : Super omnes Reges Christianorum Rex
 Francorum obtinet coronam libertatis & gloriæ. Et
 exerte de præcedentia R. Franciæ Thomas Campe-
 gius Episcop. Feltensis, *de auctorit. Sacrorum Concilior.*
tom. 16. Omnium consensu receptum est, Christianissi-
 mum primum Régem esse inter Reges & primum ei
 deberi locum post Imperatorem. Vide & Albericum
 in *ruber. de statu homin. vbi Reg. Franciæ primum nomi-*
nat. Corsetum de potest. Regia, quest. 21. & 23. Michael
 Surianus in *relatione sua, A. D. 1562.* Il Re di Francia
 ha havuto sempre fino à questi tempi per vniuersal
 consenso del mundo il primo luogo di dignità fra tutti
 li Rè Christiani senza contrasto. Et Hadrianus *lib. 17.*
historia sua : Per li ordini antichi il Christianissimo
 dopo l'Imperatore ha sempre tenuto per tutto il lu-

go più degno. Surita *lib. 14. de los Annales de Arragon, cap. 24.* de Concilio Basiliensi agens, Que los Embaxadores del Rey de Castilla fussen rogados de parte del Concilio que tuuiesca por bien, de incorporasse en el, y se les sennalasse el primer lugar despues los Embaxadores del Serenissimo Rey de Francia, assi quanto al honor, come en el voto. *Frossardus 4. volum. histor. cap. 52.* Le Roy de France estoit le souverain Roy de toute la Chrestienté: & iterum *cap. 67.* Le Roy Charles, comme Roy de France, est chef de tous les Rois Chrestiens de ce monde. *Matthæus Paris in historia Anglorum, A.D. 1257.* Rex Francorum Regum censemur dignissimus: & *A.D. 1254.* Dominus Rex Francorum, qui terrestrium Rex Regum est.

XII.

Opinionis nudæ hominum dispar est ratio. Neque enim ea sufficiens titulus præcedentiæ est, cum & alioquin communis opinio jus non faciat.

Quia præcedentia dependet à jure publico, à lege, inquam, vel consuetudine, vel nutu Principis, &c. ut tradit Bartolus in *l. II. Cod. de dignit.* & in *cap. I. quis dicatur Dux, in usibus feud.* Vide Reygerum in *thesauro Iuris, tit. session. 8. & seqq.* Et tamen communem hominum reputationem in materiâ præcedentiæ multum operari in terminis, tradit Baldus *consil. 387. col. 2. lib. 1. per text. in l. athletas, ff. de his qui not. infam.* Sequitur Boëtius *decis. 286. num. 8.* Idque comprobatur exemplo Nobilitatis, dignitatis & insignitatis loci, quæ ex communi hominum opinione dignoscuntur & determinantur: de quo vide Gratianum *decis. III. num. 74. 75.*

XIII.

iv. *Ordo Literæ*^a, seu scripturæ, cùm regulariter in materiâ præcedentiæ non attendatur, eamq; materiam *Brocardicam* qui censem rectè censeant, vt in quâ certum fundamen-
tum constitui minùs potest; excipienda tamen sunt hâc in re publica monumenta^b, veluti,
Constitutiones, Diplomata, Concilia, Reces-
sus atque in his subscriptiones^c. Item Princi-
pum provisiones^d renunciations seu nomi-
nationes, Principum literæ^e seu rescripta, &
generaliter ea omnia quæ publicè priuatim-
ve fiunt quâdam animi destinatione & certâ
scientiâ. Quo in censu est & ordo rubrica-
rum. ¶ Idemque de *Picturis*^f publicis anti-
quis statuimus.

a Text. in l. in his 5. §. vlt. & l. seq. ff. de solution. & argum.
l. 77. § 12. de legatu. Et valde probro quod Valdesius
cap. 2. num. 1. scribit ex Felino, cap. cum delicta, de rescripto.
Glossa cap. si quis ex Episcopis, distinct. 79. Paciano, lib. 2.
de probab. lib. 2. cap. 25. num. 75-79. quando prior nomi-
natio non est facta ad ordinem inducendum, sed ex
quadam simplici & enunciatiâ demonstratione per-
sonarum vel locorum, tunc non sumi argumentum ab
ordine literæ: & exempla apponit ex cap. 2. de iudi-
ciis: cap. pastoralis, de concess. prabend. cap. fin. de offic. deleg in
6. Vide ad hanc rem caput singulare Goldasti 23. Senio-
ris lib. 1. Everhard. in Topicis loco ab ordine, num 13. 14. 15.

62 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

Alexandrum de Imola, *in l. cum quid, & de rebus creditu:*
 Dominicum in *cap. Episcopo 17. dist.* Felinum in *rubr. de maior.* & *ibid.* & in *cap. cum dilecta, de rescript.* Decium *consil. 161. col. 1. ad fin.* Boërium, *de auctorit. magni consilij,* *num. 172.* Chassanæum, *parte 1. consil. 17. & 79. vers. Terti-*
tius est ordo: & parte 4. consil. 21. 32. ibi. Primo ergo: item,
Secundo: & consil. 52. ibi Nono & 73. & pag. 179. & part. 8.
num. 14. Signorolum, consil. 23. Decianum, *vol. 3. resp. 19.*
nu. 123. Pacianum, *lib. 2. de probation.* *cap. 25. nu. 73. & 77.*
 Iacobum Porta in *allegationib. in causa præcedentia inter Abbates S. Augustini & S. Benedicti,* *num. 57. & 58.* Rodol-
 phinum de Sabloneta, *de dignitate Ducum Italiae,* *nu. 289.*
ad num. 294. & *alios auctores, quos citat Goldastus in Seniore dict. loco, num. 2.* ¶ Quare apparet, quid statuen-
 dum sit de *cap. 1. Valdesij*, ac maximè *num. 30.* cui pro-
 magno est, quædam loca subnotasse, etiam ex Tertul-
 liano, Ireneo, Hieronymo, Iustiniano, vbi Hispania ante
 Galliam nominatur, & quidem ex privatis monu-
 mentis nonnulla, alia ex eo æuo, quod ab hoc instituto
 est alienum, ut ex *thesi 5.* liquet. ¶ Triplices autem hu-
 iuscce rei ratio reddi potest: Prima quod scriptores
 contenti simpliciter enunciare & demonstrare perso-
 nas & locos, de ordine minùs sunt solliciti. Secunda,
 quod non omnes passim in præcedentia matetiæ er-
 diti sint. Tandem quia & *retrogrado* sæpe & inverso
 more nonnulli à minoribus ad majores assurgere ea-
 dem oratione sæpe solent: vt à Sozomeno factum *lib.*
1. cap. 16. contendit Cardin. Perronius *advers. R. Britan-*
niae, *lib. 1. cap. 35. pag. 279. 280.* Neque his obloquuntur
 tot textus Iuris, in quibus argumentum ab ordine li-
 teræ defumitur, inter quos sunt *lex 12. §. 3. de legat. 1. l. 8.*
§. 4. l. 14. l. 77. §. 32. de legat. 2. l. 60. 83. de hered. instit. l.
1. de fideicommiss. her. petit. l. 57. §. 2. ad Trebellian. l. 24. §.
17. de fideicommiss. lib. l. 24. qui & à quibus manumiss. l. 34.
in princ. de usufructu.

¶ Ibi

b Ibi scilicet prior descriptus in scriptura debet posteriori præferri, cùm in illo præsumatur major dignitas: text.in l.i.w.de albo scrib. Albericus, id leg.inter claras, C de summ.Trinii. Peregrin. consil.3.num.60. Signorolus, consil.28. num.15. Paris, consil.38.num.1.vol.4. Non. consil.71. num.36. Pancirol. consil.5. num.16. Collegium Patavinum, post consil.Zabar.consil.2. num.67. Collegium Ferrariens. consil.3. num.25. Boëtius tract.de auctorit.magni consil. num.52.60.86. Rot.Rom. in novissim.decis.518. num.3. part.1. Maceratensis, resolut.31.num.1. Ita & in titulis Principum majores ferme dignitates præmittuntur: veluti Pontificis maximi ante Dictatoris & Consulis: vnde argumentum ad præcedentiam vide Guther. de Lure Pontif. lib.1. cap.ii. Ad id quod de publicis monumentis dixi refero, 1. Album decurionum, l.i. w.de albo scrib. 2. Notitias veteres seu antiquas descriptiones provinciarum & civitatum, ad quas pro honore Ecclesiæ Catalaunorum provocabat Fulbertus Carnotensis Episcopus, epist.62. eò quod.in antiqua descriptione provinciæ Belgicæ secundum ipsa civitas à Remensi locum habebat. Non idem verò dicendum semper de ordine titulorum, vt rectè censet Menochius consil.51. num.35. etsi hoc argumenti genere sèpe rectè vtamur: & vtantur Bartolus, Decius, Boërius, tract.de ordin.grad.vtriusque fori,part.2.num.24. & Alciatus, rubr. extr.de offic.ordin. num.1. 3. Eodem pertinent & vetusta provincialia omnium Ecclesiarum Cathedralium Romæ excusa; in quibus omnibus, v. gr. Rex Franciæ primus collocatur. Vide les lettres d'un François, pag.7. ita IMPERATO RES Christianorum, Imperator Romanorum, Imperator Constantinopolitanus: REGES Christianorum, Rex Francorum, Rex Angliæ, Rex Castellæ, & Legionis, &c. Id quod Albericus de Rosate, Alvaro-tus aliquique Doctores exteri testantur se etiam Romæ legisse in libro antiquo, cui titulus Liber Romanae Eccle-

64 PARS I. de TITVLIS Præcedentia.

sia, & per Martinianam confirmari. Idque etiam videre est in libro, cui titulus *Registrum Roma Curia*. Idemque ordo observatus in Conciliis, quinimò & in Synodo Romanâ sub Julio II. & Leone X. idem auctor des lettres d'un François, pag. 8.9. 4. Eodem pertinet & ordo Regum & Principum Christianorum anno Domini 1504. sub Pontifice Julio II. & eius Magistro ceremoniarum Paride de Grassis Bononiense. 5. Huc pertinet & Leonis Imp. de ordine Ecclesiarum throno Constantinopol. subjectarum, apud Leunclavium libro cui titulus *Ius Graco-Romanum*. 6. Eodem spectat & stylus Curiae Romanæ ab Hieronymo Paulo conscriptus, & à Papa approbatus: de quo vide Menochium *consil. 51. num. 36. & consil. 257. num 53. &c.* Non idem ubique dicendum de *Notitia Imperij*, seu Breviario Theodosij junioris: vbi sanè situs ratio aliquando habita, adversus Valdesium, *cap. 2. num. 31.* ¶ Ad Petrietiam Primateum (ordinis scilicet) facile patior ex S. Scriptura desumi argumentum ab ordine literæ: de quo vide Bellarimum, *lib. I. de Romano Pontifice cap. 18.* & Charnier, *lib. II. cap. 15. numer 19. 20. 21.* Sed cum sale ~~ad~~ *ad* *glossas* 7. Præterquam quod neque perpetuum id, ut Petrus cæteris preferatur: nam imò tribus locis postponitur, 1. *ad Corinth. 3.* 2. *ad Galatas* ¶ 9. 1*vannis* 1. Huc refero quod Albericus de Rosate scribit *ad leg. inter claras*, nu. 6. se vidisse determinatum, Archiepiscopum Mediolanensem, maiorem & dignorem esse Archiepiscopo Ravennatenſi, quia in antiquis scripturis reperiebatur ipsum præponi, argum. in *decretis 24. quest. 1. cap. alienus* & ibi not. & 63. *distinct. cap. sic rector*, & ibi *gloss.* & videtur text. *inde cap. fin. & 96. dist. bene quidem, & ibi gloss.* & per Archidiacon. & 17. *dist. S. illud, in gloss.* & per hoc etiam l. § quibus de novo Cod. comp. ibi primis quidem. ¶ Huc item refero illam Bullarum Papalium formam Leonis X. A. D. 1516. *Maximilianus in Imper. electus,*
clarif

clarissima memoria Ludovicus Francorum, & cæteri Reges. Et eiusdem Bullam *ite & vos*, A.D. 1517. Continuis Principiis Christianorum Maximiliani in Imperatorem electi, & Francisci Christianissimi Francorum, ac Caroli Catholici Hispaniarum, &c. Regum illustrium. Item illud Pauli III. in Bulla A.D. 1542. & 1543. (pro inductione & suspensione Concilij Tridentini) Chariſſimos, inquit, in Christo filios nostros Carolum Romanorum Imper. semper Augustum, & Christianissimum Regem Francicum duo præcipua Christiani nominis firmamenta atque subsidia, nec non cæteros Reges, Princes, Dukes, &c. ¶ Huc refero libros Exemptionis clericorum Papæ: de quo vide Maceratensis. *resol. 81. num. i.* Eodem spectat & liber Pontificalis seu Curiae ceremonialis, qui liber etiam in decisivis tanquam authenticus allegari potest: ut attestatur Paulinus. *in tractatu de potestate capitulo sedis vacante.* Ioan. Andr. & Holtiens. *cap. consuluit, de servit. non ordin.* & notavit Io. Picardus *inter consil. Menoch. consil. 52. num. 143.* & sequitur idem Menoch. *consil. 902. num. 71.* & Gratianus, *discept. IIII. num. 7.* & Rubeus, *inter discept. Gratia. cap. 298. num. 27. 28. 83.* Eodem pertinet & Rituale Romanum de quo Rubeus *d. loco, num. 81. 82. 83.*

c Ita in Germania ordo dignitatum desumitur ex subscriptionibus Recessuum: Knichen. *de Saxon non prou. iure, cap. 2. num. 117.* & seqq. contra quod tamen vide quæ scribit Warcis. *de Erenb. de fæderibus, num. 159.* Sed & observat rectè pro-patrius meus Præses Falchetus, ex veteri consuetudine Reges Franciæ Synodis Gallicanis postremos subscriptissime.

d Nominatus prior à Rege in eodem privilegio & prouisione cæteros præcedere debet: ita dixit Glossa, *in cap. bene quidem 96. dist. in verbo Mediolani, in cap. quorundam, in verbo prædicatorum, de electione in 6.* Vide & Maſtrillum *lib. 4. de Magistratibus, cap. 14. num. 48.* Ita & Cicero primus Cos. fasces ante Antonium gessit, eō

66 PARS I. de TITVLIS *Præcedentia*

quod prior renunciatus fuisset : prioris igitur renunciationis (vt ipsem loquitur *pro Murana*) vis hæc est.

- e Hinc infertur ad dignitatem & præminentiam , vt personarum ita & dignitatum. Priörque hæc nominatio maiorem arguit dignitatem , sicut Gloss. scribit §. vlt. *Auth.de defens.ciuit. & in Clement.i. de baptismo*. Baldus in *Auth.hoc amplius, col.vlt. C.de fideicommiss.* Decius *confil.161. col.2. vers. quarto* : & in *cap.anaritia, colum.1. de præbend.* vbi testatur communem esse opinionem. Alciatus in *rubr. extr. de offic. ordin. num.1.* Boërius *de au-
torit.magni confil. num. 140. 141.* qui similibus compro-
bat : sic & Gloss. in *cap.quorundam, in verb. prædictorum,*
de elect. in 6. scribit , præminentiam cognosci ex in-
scriptione rescripti : & Glossam illam secuti sunt Boë-
rius *præcitato loco*, & Marinus Freccia *d.capite* alia etiam
fuit, *num.3.* Inde infert Menochius *confil.902. num. 48.*
ad probandum Præsidem Regium redditum extraordinariorum esse præferendum Senatori Regio antè eā
dignitate decorato , quia cùm Rex Hispaniarum re-
scribit literásque dat ad hunc Præsidem præmittere
solet Præsidis nomen : ita , *Magnifico Præsidi & Sena-
tori.*
- f de hoc argumento ad prælationem , ex ordine rubri-
carum , post Glossam & alios vide Everardum in To-
picis legalibus locis 2. *ab ordine rubricarum, num.1.* & lo-
co 92. à *rubr. num.4.*
- g Ita videre est in omnibus veteribus per Italiam , Ger-
maniam , Angliam , Hispaniam , &c. picturis Reges
Franciæ omnium primos depictos : vide *les lettres d'un
François, &c. pag.6.*

XIV.

Argumentum etiam huc facit, *si vinco vin-
centem te, multò magis vinco te.*

Text. l. de accessionibus, &c. de diu. & temp. prescr. cap. dilectus,
de offic. deleg. Gloss. in l. vsu capi. cap. de pignor. Socin. sen.
consil. 28. num. 4. & num. 29. lib. 4 Aretin. consil. 158. col. 1.
Cravetta consil. 243. num. 6. De hoc vide Menochium
consil. 126. num. 25. & 257. num. 27.

CAPVT TERTIVM.

De EXTRINSECIS.

XIV.

HA CTENVS & de ipsa dignitatis Substan-
tia ad Præcedentiam spectanda : & de
Præjudiciis, ex quibus de præcedentia iudi-
cium fieri potest. Veniant sub manum nunc
Extrinseca : quæ vel à Natura, vel à Temporis
antiquitate seu prioritate, vel à Fortuna, vel à
Meritis, vel etiam aliunde profluunt. Deque
his yidendum singulis, vtrum ad præceden-
tiam quid faciant. ¶ A *Natura* quæ proflu-
unt; voco, *Ætatis*, *Officiorum*, *Naturalium*,
& Natalium, & dignitatis naturalis ra-
tionem, *Ætatis* igitur senioris^a seu *Sene&tus*, item *Patriæ* potestatis^b, aliorūmque *Offi-*
ciorum^c ratio in publicis controversiis præ-
cedentiarum regulariter non spectatur, sed
tribus tantū casibus. Primū, in obscuro^d.

68 PARS I. de TITVLIS *Præcedentie*

Secundò cæteris vndiquaque paribus; datâ, (inquam) paritate dignitatis & temporis: Nam vbi omnimoda æqualitas est, naturales, & genuini rursum honores exoriuntur. Tertiò, sed f' & ad componendas controversias inter plures eiusdem familiæ Principes diversarum linearum hodie usurpatus mos hic est in Germaniâ, vt non habita ratione propinquioris ad successionem spei, prout quisque ætate proiectior est & senior, ita & cæteris præferatur. In domesticâ equidem re vitaque privata, extra Rempublicam, genuini seu naturales honores locum obtinent.

- a Neque enim illud hic valet, *Qui redit ad fastos & virtutem aestimat annis*. Et firmatur hoc principium illustri exemplo Philippi Ducis Burgundiæ, qui quod primus Par Franciæ seu Parium Decanus esset, Fratri Duci Andium, & Regis & procerum decreto prælatus fuit: adeò quidem vt cum Andius proximum Regi locum occupasset, medium fese inter Regem & Andium audaci facto medio convivio intulerit, vnde *Audacie* nomen ei inditum: quod memorant Gaguinus lib.9. cap. 1. & ex eo Chassanæus in Catalogo gloria mundi, parte 5. confid. 45. Boërius de auctoritate magni consilij 107. 110. & Haillanius lib.17. hist. Francic. ¶ Exemplum & in Regina vxore Reginæ Matri præferenda, de quo vide Chassanæum part. 5. confid. 39. & 40. Rupanum, des Parlements. ¶ Quæ contra notantur operose de prærogativa ætatis ex legibus, & scriptoribus, vel à Goldasto,

vel

CAP. III. de Extrinsecis. 69

vel à Menochio, *confil. 126. num. 21. 22.* ea non ad publicum præcedentiae jus pertinent, verum Reverentiam & Curialitatem quandam indicant, quæ salvo, præcedentiae iure, etiam publicè inferioribus, salvâque dignitate, exhiberi potest. Ut proinde operam hâc in reluserit Goldastus, qui hujusmodi Reverentiae exempla in præcedentiae argumentuī, quamplurima, magno equidem labore, congesit. De quo vide *quaesuprath. 10. l. 1. b.*

b *Patria potestas* hîc non inspicitur. Nam quoad jus publicum, seu in publicis causis non sequimur jus potestatis patriæ: *text. in l. 9. ff. de his qui sui, & l. 14. ff. ad Senatusconf. Trebell.* Gellius, *lib. 2. cap. 2.* In publicis locis, inquit, atque actionibus Patrum Iura cum filiorum qui in magistratu sunt potestatibus collata interquiescent & connivent. Huc spectat exemplum Sempronij Gracchi Procons. & Q. Fabij Maximi filij eius cōs. qui patrem per lictorem equo descendere iussit, qui mox filium eo nomine collaudauit, quod Imperium quod populi esset retineret, ut idem Gellius *ibidem* refert ex lib. 6. Annal. Claudi Quadrigarij: Sed & Livius *lib. 24.* Valerius Maximus *lib. 2. cap. 2. num. 4.* (Quod hac sententia claudit. *Publica instituta privata pietate potiora*) Plutarchus *in vita Fabij Maximi.* Huc facit & exemplum Iohannis Regis Arragonum P. & Ferdinandi Regis Castellæ F. Nam quia Castellæ Reges primas tenent inter Reges Hispaniarum, cùm Victoriarum convenissent, de rebus ad variisque regnum pertinentibus consulturi, urbem pater ingressus est filio ad dextram incedente, ut Historiarum Hispánicarum memorant: & in his Antonius Nebriensis *in Historia Regum Catholicorum, decade 1. lib. 7. cap. 10.* Vide & Onciaci libellum *de la precedence de la Nobl. pag. 62. 63. 64. 65. 66.* Loiseau des offices, *lib. 1. cap. 7. num. 13. 14.* Vide & aliam similem controversiam apud Hieronymum Suritam *Annal. lib. 12. cap. 66. & lib. 14. cap. 16.*

70 PARS I. de TITVLIS Praecedentia

26.40.45. vide & Menoch. *consil.* 126. *num.* 17. Quare errauerit Laurentius Celsi Venetorum Duci pater, qui filio recens Duci creato obviam procedere recusauit, ne coram filio caput detegere, & patriam potestatem vilem facere cogeretur. ¶ Hinc & filius Episcopus præfertur parenti, de quo vide auctores apud Menoch. *consil.* 902. *num.* 36.

- c Alius est officiorum ordo seu gradus, alius præcedentia publicæ, vide Gellium *lib.* 5. *cap.* 13.
- d Vide Mareschallum *tract. des droits honorifq.* pag. 54. 55.
- e Vide Aretinum *consil.* 23. *num.* 10. Langlæum 7. *Semestr.* 7. Ita è duobus Consulibus Senior primus fasces gerebat, vt docet Valerius Maximus *lib.* 1. *cap.* 1. Plutarchus *in vit. Publicola.* Quinimò & *cap.* 7. legis Iuliæ prior ex Consulibus fasces sumendi potestas siebat ei, qui plures annos natus esset, cæteris vndiquaque paribus, id est, si ambo & mariti & patres totidem liberorum essent; tum enim ille pristinus honor seneuti debitus instaurabatur, & qui maior natu erat prior fasces sumebat, teste Gellio *lib.* 2. *cap.* 15. Vide & exemplum aliud apud Auctorem *libri des droits honorifques*, pag. 54. 55. & aliud pag. 85.
- f Exempla passim in lineis Electoralibus, Bohemica, Palatina, Saxonica, Brandenburgica: sed & in illustrissima Badensi, Brunsvicensi, quæ Anton. Colerus conquiuit, *dissertat. de Iure Imperij Germ.* sect. 69. Et singularibus in id scriptis pro Vimariensibus Matthæus Wackerus, Hegenmullerus, Goldastus *in Seniore & in discursu exoterico*, hoc vnicō fine, vt probent, ex consuetudine & quotidiana observantia in materia præcedentia non considerari ius primogeniturae seu ius representationis in primogenitura, inter Principes vnius familie, diversarum tamen linearum, & verum majoratum seu prærogativam senioris ætatis. De quo etiam aliquid supra *ib.* 4.

g. Gell

g Gellius *dicitur lib. 2. cap. 2.* Ita quidem ut Familiæ Nobilitatem , & Divitias ætas olim semper præverterit. Quò pertinent quæ prolixè ex Philosophis , moribus Gentium , populi Iudaici , Lacedæmoniorum (vnde proverbium illud cù Σπάρτη μόνη λυστελεῖ μεγίστην) Atheniensium, Romanorum, Arabum , Germanorum cumulat de honore & cultu, imò & præcedentia sene-
ctuti debitâ Goldastus *lib. 1. Senioris cap. 2. 3. &c.* ¶ Hinc quæritur, si testator hæredi suo maiorem de domo suâ substituerit, quis intelligatur, an ratione ætatis, an bonorum administrationis. Vide Menochium *2. de arbitr. causa 124.*

X V .

Nobilitas Generis , seu Natalium & san-
guinis, Familiæ antiquitas ^a, Dignitatis suc-
cessio ^b, dum tamen certa, dataque paritate,
præcedentiam proculdubio tribuit. Sed &
inter Nobiles , genere Nobilis præferendus
est ^c.

a Huc spectant tractatus *de Nobilitate* Tiraquelli , Oso-
rij, Garsiax , & Nolden *de statu Nobilium* , & quæ Natta
confil. 638. à num. 24. ad 29. & Menochius *confil. 126. num.*
36. in fin. Et vtuntur textu *l. 6. §. 9. versic. sed & Anatoliu-*
m, Cod. de ves. jure encl. & l. 3. C. de commerciis. Item
text. Feudorum *lib. 2. tit. 27. §. si rusticus , versic. si miles,*
de pace tenenda. Non item rectè probatur ex *l. 7. Cod. de*
postul. Vide & Sueton. *in Caligula* , vbi de contentione
Regum super dignitate & splendore generis. Huc
pertinet *Nouorum hominum appellatio pro plebeis.*
Super hac re consule & Valdesium *de dignitat.* Hispan.
cap. 15. & Knichen *de Saxonico non provocandi jure , cap.*
2. num. 19. Onciacum, *de la precedence de la Noblesse* pag.

168. 169. ¶ De Nobilitatis antiquitate DD. illud non aspernandum , à Nobilitato incipere , in filiis pubescere , in nepotibus adolescere , in pronepotibus perfectam etatem consequi. Item illud , fluminum instar Nobilitatem quò longius procedat eò magis augeri. ¶ Incertam & fabulosam antiquitatem & Nobilitatem excludo , quæ plerunque ficta & pro cuiusque ingenio celebrata , vt est eorum Principum , qui Troiani aut Romani esse volunt inani opinione ; de quo vide Irenicum , *exegesi Germania lib.3. cap.2.* Knichen *dicto cap.2.num.47.* Troianum Bocalini cent. i. Ragg. 50. ¶ Item inter constitutos in dignitate si disparitas sit temporis , id est , promotionis ad dignitatem , Nobilitas non attenditur ; vide Chaffan. part.8. *confid.7. & 27.* Item , si officij maior penes alium dignitas sit : Pistor. *confil.51. num.41. vol.1.* quod pro Electoribus adversus Ducem Burgundiae vrget Arumæus in *cap.6. aurea bulle, th.1. pag.191.* ¶ De Nobili genere præferendo codicillari vide & Chaffan. part.8. *confid.31.* & Mareschallum *des droits honorifiques, pag.60.62.63.* Tandem de privilegio Nobilitatis in præcedentia lure , vide Nolden *de statu Nobilit. cap.10. §.1.* vbi vide textus & Auctores plures. Sanè hac parte consuetudinem plurimum habere momenti inter alios scribunt Gaius , *I. obseru. 21. in fin.* & Melchior Alciatus , *de præcedentia, num.96. & seq. &c.* ¶ Item de antiquiore Nobili præferendo vide Nolden *de statu Nobilium, cap.15. §.3.* ¶ Huc pertinet & in eadem familia diutissimè durantis & constantis Regni , sive dignitatis perennantis , ratio . ¶ Et utroque etiam nomine , Antiquitatis , inquam , familiæ & diutissimè perennantis Regiæ dignitatis , Reges Franciæ cæteris omnibus præferuntur : quò pertinet alioquin illud Pij II. *in historia Bohemicâ, cap.69.* vbi disertè Gallorum Regi Gloriam primi inter Christianos sanguinis tribuit. Ac nominatim etiam ratione præferuntur Regibus Hispaniæ : qui ut
à Ru-

à Rudolpho, Rege Romanorum electo anno 1273. descendunt, ita si ultra Rudolphum assurgas, reperies primum ortos à Comitibus de Tierstein in Helvetiâ, inter Solodurum & Basileam : qui mutato postea per affinitatem nomine, Comites Habsburgij dicti, vel etiam Landgravij inferioris Alsatiæ, tandem Duces Austriæ, vbi videlicet Austriâ potitus Rudolphus I. Quod luci claro ostendit vetus Genealogia Comitum Habsburgi scripta primùm circa annum Dom. 1142. mox continuata ad annum 1240. quam à 1618. Lucernensis Senator quidam extulit cum memorialibus fundationis Monasterij Murensis, libro, cui titulus *Origines Murensis Monasterij* : de quo vide plenè librum, *de la vraye origine de la maison d'Austrie imprimé l'an 1624. & les lettres d'un François*, pag. 16. 17.

- b Ita tradunt, filium Doctoris præferri alij Doctori, qui non habuit patrem Doctorem, Gloss. in *l. jubemus*, in *verb. sumptibus*, C. de *aduoc. diu. iudic.* & Bald. in *l. nemini*, in *fin. C. de advoc. diu. Iudic.* & in *l. Gallus*, §. *quidam recte 2. quest. ad de lib. & posthu. Laud. tractatu de dignitat. conclus.* 17.
- c Si Politica principia spectes, quæ ab Ethicis hîc disposita.

XVI.

Antiquitas^a seu *Prioritas Regni, Principatus, Reipublicæ hodiernæ*^b, *Patriciatus*^c *instituti aut Tituli*^d *adepti*, *præcedentiam inter pares tribuit, ætatis*^e *ratione etiam posthabita*: Ita quidem, ut hæc prioritas seu antiquitas in se spectetur, non^f an inter contendentes alter prius ad Regnum vel Ducatum pervene-

K

74 PARS I. de TITVLIS Præcedentia
rit. Sed & antiquitas populi^s vel ciuitatis sub
eodem Principe constitutæ hic spectanda.

- a Text. ad aliquid in l.i. ff. *de censibus*. Ita Bodinus *lib. i. de Republ. cap. 8. num. 149.* memorat, Augustum prout quæque Respublica antiquitate superior existeret, ita dignitate priorem esse voluisse. Senectutem in viribus sacram scribit Plinius *lib. 8. Epist. ad Maximum.* Hinc Populorum vanitas, ac nominatim Arcadum, qui se & Sole Luna priores gloriabantur, de quo Virgilius & Statius. Hinc certamen illud inter Ægyptios & Scythas de fide primi generis : de quo Herodotus, Iustinus, Lucianus, Aristoteles. Vide & quæ de Psammetico & Phrygibus primis mortalium memorant, inter cæteros Herodotus, Tertullianus *ad Nationes*, Claudianus. Vide quæ scribit in hanc rem Valdesius *cap. i. na. 1. 1.* Goldastus *Senioris cap. 17. num. 1.* Hoc quoque argu-
mento Duce Venetorum cæteris præferri aiunt : de quo vide Calefatum *de Equestris dignitate, num. 125.* Hoc titulo decisum olim certamen inter Legatos Campanorum & Samnitum Livius *lib. 7.* commemorat. ¶ Hac ratione Regi Franciæ primum deberi locum inter Re-
ges post Imperatorem disertè testantur Scriptores, etiam exteri, Michael Surianus *in relatione sua Franciæ A.D. 1552.* & Hadrianus *lib. 17. Histor. Cavitellii in An-*
nal. Crimonens. A.D. 1564. Vide & Goldastum *lib. i. Se-*
nioris cap. 17. num. 13. Et fanè vero verius est, iam inde ab anno Domini 409. jacta fundamenta Regni Franco-
Galici : cui proximum est quod & Vignerus peculiari libello comprobavit *adversus Cranatum pag. 7.*
- b Quare ad præcedentiam Regum modernorum fru-
stra, imò ridicule, arcessuntur gentium ipsarum origi-
nes à Noachi, ni fallor, temporibus : quod Valdesius
fecit *cap. 5. de quo plura supra lib. 5. vbi de præsente for-*
ma & statu Reipubl. spectandis actum fuit. ¶ Pariter
stolidè

stolidè ad præcedentiam arcessuntur populi origines, à quo regnum aliquod diu post extra sedes suas natales fundatum , quod Hispani rursum faciunt , cùm ab Athanarico non Rege , sed Iudice Gothorum , Hispaniæ præcedentiam repetunt : & sic ab A.D.371. in quibus Valdesius & Cranatus : adversus quem Vignieras p.1.2. &c. & auctor des lettres d'un François , pag.13. Et sanè si hoc argumentum valeret , iam Reges Daniæ contra Hispanum vincere oporteret. Et verò Regem Daniæ eo nomine , quòd Rex Gothorum nuncuparetur , controversiam Hispano movisse docet Alphonsus à Carthagena Episcop. Drugensis in Reg. Hispan. anachalæosi , cap.7. Ioannes M. in histor. Gothor. cap.28. num.16. & seqq. & idem Alphonsus tractatu de session : Pulgarus cap.8. Illustr. vir. in Ioanne Sylva : Georgius Drauthius in contin. dier. canicular. tomo 5. coll.5.

- c Pares in Galliâ secundum ordinem & antiquitatem Patriciatus sui credi , seu instituti , sedent : quam in rem ex registro judicij habitu de Roberto Comite Artesiæ folio primo , Rupanus lib.7. de Parlamentis , cap.10. Exceptis Principibus sanguinis Regij; de quo supra th. 4. Item nisi nominatim Rex Patriciatum noviter erigendo, præcedentiam ei tribuat : vt factum in electione Vicecomitatus de Ioiosa & Baronatus Espernonij; in Patriciatum factum ab Henrico III. ann. 1589. Rupanus ibid.
- d Nempe qui titulum seu dignitatem Ducalem prius nactus est, posterioribus adeptis regulariter præfertur, vide Menochium consil.51. num 39. Exemplum in Duce Bulluinæo, qui inter Duces in Galliâ agnitus est, antequam Dux Vzetenfis in Ducem crearetur, atque adeò eum præcedit : de quo extant declarationes Caroli IX. ann. 1572. Henrici IV. 1607. Ludovici XIII. 1616. Vide discursum du Duché de Bouillon , & du rang des Ducs de Bouillon en France, circa fin. Excepto casu th.

s. vbi de Duce Florentino; Item excepto in Germania si posterior caput familiæ suæ sit, & concurrat cum altero non familiæ suæ capite. Exemplum in Duce Württembergico, qui in Comitiis sessionem præ aliis habet qui Ducis titulo prius fuerunt insigniti. ¶ Haud assimiliter atque compluribus exemplis in Gallia Princeps sanguinis remotior, qui est caput familiæ, Principem proximorem qui caput familiæ non est olim præcedebat: quæ memorat Tilletus *cap. des Barons & Pairs de France, &c. des Princes du Sang.* Vide & Goldasti Seniorem lib. I. cap. 21. num. 5. 6. 7. de quo pleniùs sup. th. 4. ¶ Sanè hinc & primam originem nominis Archiducum repeto; argumento eorum quæ scribunt Marinus Freccia *de feudis*, lib. 2. titul. quis datur Dux, numer. 4. P. Mozz. *in tract. feud. qui feud. dare, nu. 16.*

e vide quæ dicam *infr. th. 18.*

f Huic principio scilicet cedit alterum illud de quo th. 18. *infr. id est*, prioritas promotionis. Finge, aliquem Comitem vel Ducem noviter factum hodie: alterum anno forte post successisse in Comitatu seu Ducatu veteri paterno & antiquo? Hic semper illi præferendus est: quicquid contrariam decisionem alleget Matthæus de Afflictis *in constit. regni Sicil. proæm. 16. quest. 2.* quicquid dicat, mutata persona tenentis feudum, quod est universitatis (sicut hereditas) mutatur conditio ipsius comitatus, ut quodammodo non sit in persona heredis illa antiquitas, quæ erat in patre vel agnato, sed erit noua dignitas habita per successionem ipsius heredis: varietatem enim successoris varietatem iuris inducere. Quæ inania sunt commenta: ut recte Natta *consil. 638. num. 31.* Non scilicet consideratur hic persona Ducum & dignitas in eis respectu creationis de ipsis net factæ: sed dignitas Ducatus antiquior: quæ ipsa nunquam moritur, *cap. liberti 2. 12. quest. 2. cap. si gratiōsē, de rescript. in 6.* Ideo non potest alia dignitas esse à primo

mo investito, sed eadem per continuationem *l. proponebatur, &c. de judiciis*: vide Nattam *dicto loco*; vbi plura in eandem sententiam, & auctores alios, ac nominatim in terminis Egidium Bossium *tractatu crimin. tit. de Principe*: vbi & contrariis fundamentis & textibus, Matthæi de Afflictis respondet.

g Huc propriè pertinet textus *legis I. de censib. &c.*

XVII.

Collegia^a quoque Politica prius instituta, sed & Ordines Ecclesiasticos^b vel etiam Monasticos, item collegia alia sacra, prius publicè probata, itemque confraternitates^c prius sacris usas, cæteris paribus, aliis præferri videntur. Quare ingens^d inter hos postremos quoque de Antiquitate certamen, ut suam in Aquilone singuli sedem ponant.

a Hinc Parlamentum Parisiense cætera omnia iure optimo præcedit, vide Chassan. pag. 28. ¶ Hinc Magistri Libellorum, eo quod vetustioris instituti sint quam Parlamenta, & vetustissimi Regij Consistorij, in Parlamento sedent ante omnes alos Consiliarios. Vide Chanutium cap. 171. ¶ Hinc Catholicani Franciæ, i.e. Thesaurarij generales, supremis tantum Curiis exceptis, omnibus aliis præferuntur. Vide Chanutium cap. 172. vbi vide rationem in fin. ¶ Hinc magnum Consilium Regis ob antiquitatem præfertur Parlamento ex Boërij sententiâ de aucto. magni consil. num. 132.

b Text. in cap. dominus, 25. distinct. 93. cap. 1. de maiorit. & obed. cap. placuit, distinct. 18. Ordines scilicet Ecclesiastici, Monastici, publicè apud Romanenses probati,

secundum temporis prærogatiuam præferuntur : ita ut religio quæ est prior in institutione , præcedere debat minus antiquam. Glossa in cap. quorundam 24. in verb. *prædicatores, de elect.* in 6. Thobi. Non. consil. 71. num. 35. Farinacius *decis. Rotæ Romanae* 718. Anchar. consil. 210. Boërius *de auctoritat. magni consil. num. 60.* usque ad 80. Menochius *consil. 126. num. 30. lib. 1.* Gratianus *decis. forrenf. cap. 845. num. 8.* Riccius *decis. Neapolit. tit. 1. decis. 131. cap. 17.* Fr. Marcus *decis. 808.* Gammia *decis. 1. num. 75.* Vrfillus *decis. 1. num. 15.* ¶ Hinc frustra Iesuitarum Generalis in Concilio Tridentino aliis aliorum Ordinum Generalibus præferri annis est ; vtpote Iesuitarum ordine omnium recentissimo : de quo vide histor. Concilij Tridentini lib. 6. pag. 648. Gall. ¶ Porro non ab institutione prioritas illa temporis repetenda, verum ab approbatione: vide Chassan. part. 4. consid. 53. usque ad 73. Felinus in rubrica *de maiorit.* & obed. Collegium Bonon. consil. 1. num. 20. & seqq. Collegium Paduanum consil. 1. post consilia Barbaty, num. 71. Collegium Ferraiense, consil. 3. num. 13. & seq. Vide & Cardinalem Tuscum, & Onciacum *de la precedence de la Noblesse*, pag. 117. 118. 119. Exemplum in controversia inter Monachos sancti Benedicti & Basilij : vide Chassanæum, part. 4. consid. 54. Hinc & Clerici. Monachis præferuntur, vide Chassan. part. 4. consid. 51. & 53.

¶ Huc pertinet quæstio apud Maceratensi. resolut. 81. utrum collegium Musicorum Cathedralis Papiæ debat præcedere vel subsequi in processionibus collegium Capellanorum eiusdem Cathedralis : vbi num. 8. ait, quod majoritas causæ magis attendenda sit, quam prioritas temporis : vbi & alios allegat. Huc spectat quæstio, vtrum Præceptor S. Spiritus præferti debeat Generali Ordinis prædicatorum: in quâ Gratianus *decis. 845. num. 7.* pro Præceptore notat, ordinem eius suisse priùs approbatum..

d'Gra-

- d Gratianus *decis. 232. num. 2.* *Lara de anniversar. lib. I. cap. 24. num. 27.* Bulla 86. Gregorij XIII. fol. 1323. Zerola in *praxi Episcopali, verb. Processiones, vers. ad tertium principale.* Salgado de Somoza *de Regia protectione, part. 2. cap. 9. num 26. 27.*
- c vide Menochium *lib. I. cor. fil. 51.*

XVIII.

Promotionis^a Cooptationis, Installationis, Immatriculationis, Renunciationis (quo verbo vtitur Tullius) *initiationis, consecrationis, ratio, ordo, prioritas, antiquitas, matricula, album, inter Collegas & habentes æquales dignitates^A præcedentiam regulariter adsignat,* sic ut prior tempore potior iure sit, non attentâ ætatis^B ratione, cæteris videlicet paribus. ¶ Alioquin fallit hæc regula sequentibus casibus.

1. *Actualis^b posterior, Honorario seu Codicilliari nudo, et si tempore priori, præfertur.* 2. *Actualis^c posterior, nudè priùs provisionato, præfertur.* 3. *Vacantes^d, id est dignitate vel officio defuncti, posteriores honorariis, id est nudis codicillariis qui nunquam functi sunt.* prioribus præferuntur. 4. *Repetita^e quoque dignitas Consularis facit, vt aliquando posterior tempore prioribus præferatur.* 5. *Dibus^f dignitatibus eiusdem gradus decoratus,*

80 PARS I. de TITVLIS *Præcedentia*

prioribus vnica decorato olim certo casu præferebatur. 6. Addatur & casus in Princibus sanguinis Regij in Parium numerum posterius relatis : de quo *th. 4. supr.* Addantur & casus quidam singulares , de quibus mox. ¶ Adeò & alioquin tempore prior potior est, vt inter duos duabus dignitatibus successivè decoratos, priore dignitate prius provisus, et si posterius altera, alterum vincat: ac maximè, si prior dignitas maior fuerit.

- a Textus in jure civili in *l. 1. de albo scribendo: in l. 1.* (& ibi *Ioan.de Plat.*) 4. *C. de Consulib. l. 2.* (& ibi *Ioan.de Plat.*) *ut dignitatum ordo: l. 1. 2. C. de offic. Pref. Praetor. l. 1. C. de præposit. S. Cubicul. l. 2. Cod. de primicer. l. 1. C. de Comitib. & Archiat. l. 1. Cod. Theod. de diu. offic. l. 13. C. de proxim. sacror. Scrin. l. 15. C. de jure immunit. Et Iure Canonicō, cap. 1. de majorit. & obed. cap. Episcoporum, 72. distinct. & cap fin. 16. distinct. & cap. Episcopus, distinct. 17. vbi *Ioan.de Turrecr. Felin. in rubr. de maior. & obed.* Vide & *Lucam de Penna apud Chassian*, pag. 203. & *Chassianæum ipsum part. 1. confid.* 78. & part. 4. confid. 8. pag. 190. *Collegium Bononiense, consil. 1. in princ.* Signorol. *consil. 23. num 21.* Gailium, lib. 1. obseru. 21. Maynardum, lib. 1. cap. 72. Loiseau des offices, lib. 1. cap. 7. pag. 114. 115. &c. Chanutium, cap 197. Langlæum, 7. Semest. 7. in fin. & 8. Hotomannum, consil. 105. Onciacum, *de la precedence de la Noblesse*, pag. 112. 113. 114. Baldum, *in l. observare, §. ante quam, & de offic. Procons.* Felinum, *in cap. 2. num. 4. de maiorit. & obed.* Nattam *consil. 638. num. 4. & nu. 16. lib. 4.* Vide Menochium, *consil. 277. num 12. & 902. num. 46. 47. 48.* Eleganter Baldus *in l. plures, col.: C. de condit insert.* qui habet primum esse, habet primum*

primum frui. ¶ Exemplum ponitur vulgo in *Iacobo maiore & minore*, quorum ille licet ætate minor, Major dictus fuit, eò quod primus ad Apostolatum vocatus sit, ut tradit *Iacobus de Voragine*, *Matth.de Afflictis*, *decis. Neapolit. I.* *Bertachinus*, *in tract. de Episcopis*, *part. I.* *lib. 4. quest. 12. num. 5.* *Decianus*, *respons. 19. num. 89. vol. 3.* cuius rei fides penes autores fit. ¶ Exemplum in *Cardinalibus*, qui secundum prioritatem promotionis sedent. *Chassan. in part. 4. confid. 12.* ¶ Exemplum in *Episcopis* eiusdem provinciæ: Nempe in statu *Spirituali* inter comprovinciales Episcopos (vno Primate excepto) qui honoris seu promotionis & ordinationis æuo antecedit, ante alios sedet & subscribit in Concilio, *17. distinct. cap. Episcopos vlt. 74. distinct. 2. cap. Episcoporum, c. 1. de maiorit. & obed. & Felin. in rubr. eius tit. Gregorius Mag. lib. 7. regest. Epist. 112. Concilium Bracarense, *I. can. 24.* Toletanum, *4. can. 3.* Hincmarus *Epist. 6. cap. 16.* Imò & text. *in l. 29. C. de Episcopat. audientia.* Vide & Synodus in Cabilonensem *cap. 6.* Concilium Mileuitanum *A. D. 402.* seu *can. 86. Codicis Africani.* Huc pertinent & quæ Augustinus scribit, *Epist. ad Victorinum* Vide *Chassan. cap. 165. pag. 474.* Chassanæum, *part. 4. confid. 23.* Seniorem Goldasti, *lib. 1. cap. 17. num. 17.* De hac ipsa re egit accuratè nuper Albertus Picciolus, *dissertatione de antiquo jure Ecclesie Siculae cap. 7.* Sanè in Africa *prime sedis Episcopi* dicti, qui cæteris Episcopis provinciæ, ordinationis Episcopatúsque ætate anteibant: de quo vide propeimpticum Sirmondi *lib. 2. cap. 9. pag. 272. &c.* Et ita observatum in Mediolanensi & Tridentino Concilio, ut refert Valdesius *cap. 2. num. 5.* Exceptus vnicus olim Episcop. Hierosolymitanus: de quo vide *cap. 7. Concilij Nicani.* ¶ Exemplum & in *Religiosorum processionib.*, ubi illi debent præcedere, qui sunt antiquiores in loco. Vid. *decis. Curiæ Archiepisc. Neapolit.* apud Riccium *tama I. decis. 131.* ¶ Exemplum & in ini-*

L.

tatis: Semeca in *Glossa cap. placuit*, 16. *distinct.* Matth. de *Afflict. decision.* Neapolit. i. Langlæus 7. *Semest.* 7. *in fin.* ¶ In *Doctoribus*, Bartolus *in l. fin.* per illum textum C. *de tironibus*: &c *in l. i. &c. de obseq. à lib.* Ioann. de Plat. *in l.* 2. per illum textum C. *de primicer.* Rom. *in l.* si vero, §. *de viro*, num. 85. &c. *solut. matrim.* Gaspar Valaf. *in l.* *imperium*, num. 11. *de jurisd. omn. jud.* Riccius *decis.* Neapolit. *tomo i. decis.* 131. num. 16. Menochius *consil.* 51. num. 39. Vide Chassanæum, part. 4. *consid.* 76. Incertus Auctor post Regulas Socini, *regul.* 4. vbi tamen tribus modis hoc limitat. ¶ In *Advocatis*, vide Chassanæum pag. 301. ¶ In *Senatoibus & Decurionibus*; ¶ Quinimò etiam deposito Magistratu primum locum tenet, qui prior Magistratum gerere cœpit: text. *in l. i. ff. de albo scribendo*, l. 2. *Cod. de Prefect. Prætor.* l. i. C. *de preposit.* S. Cubiculi: Vide & quæ Turnebus scribit *lib. 29. Advers. cap. 12.* de Consulari primæ sententiæ.

A Prioritas scilicet temporis procedit & attenditur inter habentes æquales dignitates: alioquin, vt in alia re dicit Vlpianus, *l. priuilegia*, & ex quibus caus. in possess. priuilegia non ex tempore, sed ex causâ estimantur. Et ad rem Platea in *l. 2. num. 1. C. ut dignit. ordo* duplicem esse ordinem dignitatum, nempe temporis & qualitatis seu maioritatis: primum habere locum inter habentes æquales dignitates: secundum vero, qui potenter est, non curare de tempore seu temporis ordine. Egregiè adhuc magis Iacobus Rebuffus in *l. i. num. 2. C. de consilib.* in his honoribus & prælationibus obseruandum esse ordinem, quando agitur inter eos, qui æqualem paréimque habent dignitatem, vt scilicet is qui prius dignitatem est consecutus præferatur in incedendo, sedendo, loquendo, eligendo & salutando Principem: secus vero, si agitur inter impares atque inæquales dignitate, Menochius *consil.* 902. *num. 57.* Sic Canonicus majoris ordinis postea receptus præcedit prius ad-

admissum minorem ordinem habentem, non obstante consuetudine in contrarium. Decisio est Gratiani 16. referens sic sacram congregationem declarasse. Et ita observari notat Nouarus *ad leg. I. C. de consil. num. 7.* in Curia Archiepiscopali Neapolitana. Et quamvis reperitur aliter prouisum per eandem sacram congregationem, ut habetur per eundem Gratianum *discept. for. cap. 482. num. 14.* vbi, inquit, ex mente dictæ congregationis rituum 12. Decembris 1606. consuetudinem valere, ut Canonici clerici antiquiores in gradu præcedant alios Canonicos posteriores constitutos in sacris. Tamen prima declaratio procedit in Ecclesia, vbi præbendæ sunt distinctæ; secunda verò vbi non sunt distinctæ. Nouarus *d. loco.* ¶ Exceptionem hanc nonnulli addunt, juniorem antiquiori præferri, si altera adsit conditio, qualitas, & circumstantia maior: nam tunc non servari ordinem temporis, sed illum esse priorem potiorēmque, qui majorem obtinet auctoritatem & dignitatem. Duplex scilicet ordo est prioritatis, nempe temporis, & majoritatis seu qualitatis: sed hæc illà prævalet. Vide Menochium *d. consil. 902. num. 57. 58.* & *consil. 126. num. 31.* Igitur aiunt illi, antiquitatem tribuere præcedentiam cùm in cæteris datur paritas: secus si in posteriori alia extet *qualitas*, quâ posterior excedit priorem. Ita scribit Geminianus, in *cap. l. fiduciis, distinct. 6.* & in *cap. Episcopos, col. 2. vers. aut fuerunt promoti, 17. distinct.* quod Canonicus junior præfertur Canonico seniori, quando in juniore extant aliæ qualitates, ut meritorum, scientiæ, vel nobilitatis. Ita Barb. *consil. 57. in fin. lib. 2.* respondit, Episcopum Doctorem anteferri Episcopo seniori non Doctori. Ita Riminald. sen. in *l. cum quid, num. 8.* & *si certum petat. in Doctore excellentiis doctrinæ affirmauit, ut præferatur antiquiori minùs exudito, &c.* vide Menoch. *d. consil. 126. nu. 31.* & quæ inf. plura thesi de meritis.

84 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

- b In prælatione magis attenditur prioritas dignitatis gloss. notab. in cap. fin. in verb. antiquiores de consu. in 6. & ibi Dom. vbi habetur, quod vbi in aliquâ materiâ fit mentio de antiquioribus collegiis, vel alicuius dignitatis, intelligitur in dubio de antiquioribus receptis in collegio, non antiquioribus ætatis: quod reputat Dom. ibi notandum, quia multoties istud exprimitur in privilegiis, rescriptis vel statutis. Ergo differentia est inter ordinatos & ordinandos: si ordinandi aliqui proponantur cæteris paribus antiquior præfertur: se-
cūs in ordinatis, quia tunc non attenditur ætas, sed qui primo ordinatus fuit præcedit; licet junior sit, cap. fin. distinct. cap. statuimus cum concord. de majorit. & obed. cap. fin. 75. distinct. Vrsillus ad Afflictum decis. i. nu. 13. & post alios Riccius resol. 276. in praxi, part. 3. Noua-
rus ad leg. i. C. de consulib. num. 7. Bartolus in l. 2. §. prius, & de vulgari. Abbas in cap. clerici, de judic. per text. in l. honores, in princ. & de decurion. & text. in §. ordinationem. Nouell. de monach. & in l. unicuique, C. de prox. sacr. scrin. Natta consil. 638. num. 68.
- b De hoc dicetur *infr. in Qualitatibus.*
- c Nempe prioritas non à nuda cooptatione, provisione, seu investitura dignitatis repetenda est, sed à reali fun-
ctione & apprehensione possessionis. Quare qui actu prius dignitatē administravit, vincit priorem in in-
uestitura. i. Sic Canonici qui prævenerunt in adprehen-
denda possessione præcedunt alios quamvis priores in provisione, Baldus in cap. cum olim, in princ. de consue-
tud. Rot. decis. 2. eod. tit. in nouis. Verall. decis. 357. num. 1.
lib. 2. Quamvis per eos non steterit, vt possessionem prius non ceperint propter aliquod impedimentum litis vel alterius causæ, vt fuisse decisum per Rotam Romanam in vna Viren. 27. April. 1594. coram Gy-
ptio: & in altera Burgen. 30. April. 1599. coram Lista, restatur Gratianus decis. 16. in addit. num. 1. & seq. Hanc-
que

que opinionem esse veriorem, & in praxi servari multis comprobat Gonzales *super regul. 8. cancell. in proœm.* §.3. à num. 24. usque ad num. 41. 2. Ita quoque decisum in Collaterali consilio, illum *Officialem* ex duobus eodem tempore electis praecedere debere, qui primo administravit, & in exercitio reperitur, ut per Franc. *decis. 144.* Anna *consil. 40. num. 31.* Marta *decis. 101. num. 6.* 3. Ponamus quoque exemplum in Senatore. Ut ecce pater Consiliarij dignitatem gerens in filium spem dignitatis vivus transtulit (*l'a fait pourvoir à survivance*) idque ita approbatum à Curia: Patre ad mortis usque tempus in officio suo perstante, alij ad Consiliarij munus euecti sunt, idque actu administrarunt: mox mortuo patre filius, quem dixi, per mortem patris ad munus Consiliarij iam actu administrandum subiectus est: Quæri cœpit, an filius, illos postea cooptatos, sed qui prius auctu administrare cœperunt, praecedere deberet, aut subsequi? Et verò Curiæ Parisiensis & Tholosanæ Placita extant ann. 1551. 1560. 1596. in spem dignitatis acceptum & cooptatum cedere oportere cooptatione posterioribus, sed auctu prioribus: Vide Lucium lib. 4. de ordine sedendi, art. 5. Chopinum, I. de Sacra Politia, cap. 9. num. 12. Corasium, SC. Tholosan. Curiae, centur. 4. cap. 12. Maynardum, I. Notabil. quest. cap. 72. Chanutium, tit. 32. des Prerogatives, Rang, Seance, chap. 198. Vide & Aresta Tholosana, quæ memorat Rupanus lib. 7. des Parlement, cap. 27. num. 17. Vide & Boérium de auctoritate magni consilij, num. 43. Matthæum de Afflictis, *decis. Neapolit. 1.* Non igitur promotionis aut provisio- nis tempus spectandum, sed *actualis administrationis*. Prioritas non à cooptationis tempore, sed à functionis initio est repetenda. Non qui primus promotus, sed qui primus auctu administravit potior est. Privilegio temporis non gaudet nisi ex quo quis auctu administravit: Sicut privilegiis militiæ & dignitatum non fruitur

is qui actu non administrat, *l.vii. ff. de excusat. tutor. l. ne quidam, C. de testam. milit.* vide & *l.i. Cod. Theodos. quis in gradu præfer.* Idque triplici ratione, scilicet hoc casu possessio prævalet, quæ plurimum facti habet. Deinde in superiori specie hæc quoque specialis ratio subest, quia resignantis patris personâ officium semper repletum fuit, qui & sedem tenuit & veram possessionem retinuit, quam resignatus non adipiscitur, nisi reliquam sibi aut per mortem aut voluntate resignantis. Item talis receptione facta fuit non alio fine, quam ut officium in tutum redigeretur. Tandem neque æquum est, speratum tantum, quique spem tantum habet, & cuius messis in herba est, præferri vero & actuali: de quo *ib. 4. sup. in fin. lit. a.*

¶ Quare aliud foret, si quis in Curiâ admissus iam esset eâ tantum lege ne sententiam ferret, aut referret ad certum usque tempus: à die quippe receptionis statim hic ordinem & sedem accipit, & satis est, cum ad confessum inter alios admissum: maximè cum exinde salario, sale, tædis, cereis, aliisque id genus emolumentis officij fruatur; exceptis tantum sportulis: de quo vide Rupanum *lib. 7. des Parlements, cap. 27. num. 20.*

- d Vide quæ dicam *infr. in Qualitatibus.*
- e Vide quæ dicam *infr. de repetita dignitate.*
- f Vide *infr. de cumularione dignitatum.*
- g Textus in *l.i. in fin. Cod. de Consulibus*, ut in hac specie. Titius ante Mævium Consul factus est, sed Mævius postea Patricius factus est ante Titum? Si Titius tantum Consul fuisset, Mævius Titio et si posterior propter accessionem Patriciatus Titio priori Consuli præferri deberet ex *l. vnic. Cod. Theod. de Consulib. &c Novellâ Valentiniani IIII. quæ est inter Thæodosianas 48. de quo plenius *ib. 18.* Sed si idem Titius postea quoque Patricius factus fuerit, Mævio præferetur quantumvis prius Patricio facto, quia in concursu copularum dignita-*

gnitatum, non posterioris dignitatis accendentis seu secundæ prioritas attendenda est, sed primæ & suminæ prioritas. Vterque in hac specie quidem est Consul & Patricius, sed vñus est antiquior Consul, alter est antiquior Patricius: sed antiquior Consul præferri debet. Ac multo magis id dicendum in specie, quam Lucius memorat, lib.4. tit.6. arr.4. (& ex eo transcribit Paponius, lib.6. tit.2. art.5. & Maynardus lib.1. cap.73.) primas videlicet delatas ann. 1323. è duobus Consiliariis in Magnam Cameram ex Camera Inquisitionum promotis, non ei qui primus, verum ei qui ex Præside Cameræ Inquisitionum promotus fuerat: cùm alter etsi prior promotus, tamen Consiliarius tantùm in prædicta Camera fuisset, scilicet in memoriam antiqui Præsidatus, & quia tempus fuit, cùm hic Principem veluti suum agnouisset: A quo non abludit Vitellij dictum apud Tacitum 19. annal. Fædum, si de honoris prærogativa dimicare cum Ducibus audeant, sub quorum signis stipendia fecerant. Ita pariter jure receptum & decreatum est, vt si quis Consiliarij officio in sede Præsidiali decennio functus fuerit, collegæ suo alteri Advocato fisci etsi tempore priori, præferatur: vide Chanutium tit.32. des prerogatives, rang & seance, chap.185. Addatur & casus singularis, quem ex Lucij lib.4. tit.6. Arr.4. transcribit Paponius lib.6. tit.2. Arr.5. Honorarij sanè quoque priores, postea actuales, prioribus actualibus præferendi sunt. Text. in l.4.C.de Consulibus. Finge, Consularis à Principe factus es (i. e. honorarius Consul) alius revera postea Consul factus est: post eum & tu postea Consul processisti? Alteri præferris (inter pares non ex posterioris, sed ex prioris honoris tempore prærogativa vindicatur, ait Cujacius) ex anteriore tempore proiectio-
nis, scilicet ait dicta lex 4. ordo vindicandus: Neque postrema processione novum aliquid vel quod nondum habebant, adipisci videntur; sed Consulatus jus,

88 PARS I. de TITVLIS Praecedentia
quod eis Consularitas detulit, processionis iterasse be-
neficio videantur.

XIX.

Fortuna bona (vt loquuntur τύχη) puta di-
vitiarum & redditum cumulus, Potentia
maior, Imperij amplitudo, Terrarum latifun-
dia, Status maior, Stipendium seu falarium
majus, Subditorum & civitatum numerus,
Regnorum plurium concursus, Titulorum
multitudo, atque exinde Armorum terror, ad
constituendam quidem initio inter pares
dignitate, vel etiam Titulo impares, præce-
dentiam, haud vilem habet auctoritatem;
constitutam tamen semel, altisque nixam
radicibus, nova alterius felicitas & hesternæ
potentiae, vel divitiarum, accessio, eadem di-
gnitatis substantia apud alterum manente,
labefactare non potest, non debet. *Casualia*
multo magis hinc submovemus & expun-
gimus.

a Diuitiae, ιδεοχή τε πλέτε, & redditum seu vestiga-
lium majoritas non sunt de Nobilitatis substantia, ne-
que tollunt prærogativam temporis: de quo vide Ti-
raquellum, *de Nobilitate*, cap. 3. num. 13. & seqq. Nattam,
volum. 3. consil. 6. 8. num. 49. Nolden, *de statu Nobilit.* cap.
15. §. 2. Imò qualitas divitiarum à dignitate distingui-
tur i. humilem 7. C. de incestis nuptiis: l. 3. C. de commerciis:
can. super eo, extrau. de testibus: can. significantibus, de officio
delegatis.

delegati. Vide & de Divitiis in causa præcedentiaæ Chassanæum , parte 8. confid. 22. & 28. & part. 10. conf. 35. & 58. confid. 26. Et argumentatio hæc à nonnullis hanc in rem adducitur, si nobilitas generis non facit, vt quis præferatur in ordinem priùs recepto, multo minus hoc præstabit divitiarum cumulus , quia non sunt vera nobilitas, vt, inquit Lucas de Penna in l. mulieres, colum. 22. vers. 7. de divitius, C. de dignit. Natta dict. consil. 638. num. 49. Huc pertinet quod Symmachus lib. 10. scribit, de de veteri dicendarum Sententiarum in Senatu forma reparata à Theodos. & Valentiniano juniore , contra quam aliquando obtinuerat. *Ne summum, inquit, cuique decernendi locum non ratio munerum, sed bonorum fortuna præstares, atque id assensio ceterorum vel invita sequeatur, quod ante omnes felicior censuisset. Credimus igitur his remotis ad regnum suum rediisse virintes, &c. in Senatu Ordo retinebitur, nec se ostentabit opulentia, semper bonis infirma temporibus.* Huc pertinet, quod cum stomacho Poëta , *Nunc pars viliissima rerum certamen movisti opes.* Sed & Luciani illud, de confessu Deorum & concilio Iovis : vbi orta de sedibus quæstione Iupiter proponitur Mercurium jubens, ut Deos Barbaros ingenti magnitudine ex solido auro fabricatos Græcis parvulis ex ære vel marmore effictis , quantumvis opera essent Phidiæ vel Myronis, præponat. ¶ Sanè & si de reditu majore quæritur , licet Ducatus Mediolanensis reditu maximus sit , tamen eum plures alij Duces præcedere debent, ratione antiquitatis. Chassan. part. 10. confid. 58. Ut ipse vice versa , quod sit antiquior, Duci Sabaudiæ præfertur, Bossius in praxi. tit. de Principe, n. 313 Carpanus in statuta Mediolanensia part. 1. ad Edictum Ducis Ludovici, n. 12. ¶ Ergo ad has externas conditiones, veluti divitias tum configimus, vbi paritas temporis est. Bart. in l. 1. & de obseq. par. & tradunt Moderni in l. cùm quid, &. si certum petat. vbi ad hoc allegant claram deci-

M.

90 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

sionem Innoc. cap. statuimus, de maior. & obed. Natta dict. consil. 638. num. 49. Menoch. consil. 126. num. 26.

- b) Potentia maior & Imperij amplitudo, subditorumque & civitatum numerus, $\tau\delta \pi\sigma\sigma\nu$, dignitatem non respicit, cum hic excessus sit qualitas à dignitate separata, quæ minimè tollere potest prærogativam temporis: quare hic excessus non attenditur: quam in rem est decisio in terminis Matthæi de Afflictis in *constit. regni Sicil.* 6. qu. 1. dub. quam etiam memorat Natta *consil. 638. vol. 3. n. 47.* Cephalus *consil. 615. nu. 136.* Bossius tract. de Principe, nu 314. Landfranch. tract. *utrum preferendum sit Doctor an miles*, num. 54. Bodinus de Repub. lib. 1. cap. 10. & plenè ac verè Natta *vol. 3. consil. 637. nu. 38. 39. 40.* & *consil. 638. nu. 47. 48.* Vide in hanc rem & Zierizium de Principum inter se prærog. in fin. & Menoch. *consil. 35. nu. 51.* Arumæum de Iure pub. *discursu* 1. Theodorum Gothofredum fratre meum, fol. 590. *sur l'histoire du Roy Charles VI.* Hæc enim qualitas, ut potentior alteri præferatur eo nomine quod pluribus præsit, non est à legibus animadversa, neque valet ubi subest imparitas temporis: Scotus *tom. 1. respons. lib. 6. respon. 28. num. 134.* Denique non pro bona consequentia agnoscunt plerique, est potentior, ergo dignior *arg. can. legitimus, dist. 93.* Menochius *consil. 36. num. 51.* Qui tamen aliter paulò sensisse visus, *consil. 126. num. 16. 16.* Neque plus aut minus faciunt differentes species, *l. fin de fundo instructo*, de quo magno ingenio differit Speronius *in discursu della precedenza de' Principi*, pag. 54. 55. 56. Et probant hoc etiam nonnulli & in his Natta *vol. 3. consil. 638. num. 47.* concludenti siue ratione, siue ratiocinatione, quia si non attenduntur merita vitae, & sic bona animi quæ longè latèque excellunt, quanto minùs attendi debent hæc externa fortunæ bona? Exemplum vulgo ponitur in Regibus Iuda & Israel. Hinc & in Comitiis Imperij Duces Holstatiæ, Sabaudiæ, Lotharingiæ, postponuntur Ducibus

anti-

antiquioribus , quamlibet potentia & regionum amplitudine longè inferioribus. ¶ Et rationes præter alias hæ quoque tres adsignari possunt, 1. quod immensis sæpe fortuna dat bona : 2. quod ea modò dentur modò tollantur : de quo *ihesi 1. sup.* 3. Imò & de potentia legitimis artibus quæsita , non ab omnibus fides ex æquo fieri potest. Atquin præcedentia & substantia dignitatis, & legitimæ possessioni, & antiquæ virtuti debetur. Quare de Regia Majestate hoc iudicium semper est , vt licet vnius scopuli terminis finiatur (quod de Vlyssis regno dixit Horatius) modò superiorem non agnoscat , æqualem tamen dignitatem cum potentissimo habeat, vt Scholastici loquuntur intensius, et si non extensius. Non minus Emathion, cuius vox cibaria coquebat, Rex erat, quam Alexander : non minus Evander, quam Diocletianus. Respubl. æquè est Genua , quæ solis pœnè mænibus concludi dicitur, quam Venetiæ , quæ dominium Adriatici maris tenet: vide Antonium Colerum de *Iure Imper. Germ. num.* 31. Hinc de controversiâ, inter R. Franciæ & Hispaniæ (qui alioquin alterâ manu orientem, alterâ occidentem tenet) & Pij IV. Papæ decreto Cavitellius, in *Annal. Cremonens.* A. D. 1564. Summus Pontifex declarauit, debere præcedere Legatum Regis Gallia sub fundamento quod Gallia regnum sit antiquius Hispaniâ, & Galli prius Hispanis filiem Christi receperint , quamvis Rex Hispanie plura habeat regna & sit potentior Rege Gallorum. Vide & responsum Statuum Angliæ in Parlamento Generali , apud Alberic. Gentilem de *Vnione Regnorum Britanniaæ*, fol. 87. & Perrum Matthæum in *historia pacis*, lib. I. narrat. I. nro. 14. fol. 633. Adde exemplum, quod memorat Goldastus in *Seniore lib. I. cap. 22. num. 3.* & *constitut. Imperial. tom. 3.* fol. 116. ¶ Hinc & inter pagos seu provincias inter se confederatas , seu in vnum corpus sociatus , non potentes, aut ditiores præferuntur , verum libertatis

auctores primi, de quo mox plura. ¶ Huc pertinet, quod recte notant nonnulli, non ideo Paulo Apostolo præ Petro præcedentiam tribui, quod provincia, Gentilium videlicet seu Gentilibus prædicandi, quæ Paulo cesserat, multo amplior esset, quam Iudaica quæ Petro. Contrà recte ab Interpretibus redarguuntur Castellionæus *can. scitote, 6. quest. 3.* Cabotius, Lansius negare ausi, Regem Bohemiæ propriè dici Regem, quod competitente careat provinciâ, quandoquidem trium diuinum itinere diametrum eius regni expedito patet, teste Æneus Silvio *cap. 1. hist. Bohem. cùm, quod recte scripsit Goldastus lib. 3. comment. Bohem. lib. 3. cap. 13. num. 10.* non in ditionum, provinciarum & regnum multitudine, non terrarum ambitu vera majestas continetur: neque inde ~~regespias~~ & præcedentia prærogatiua necessario deducatur, nec spatiis externæ magnitudinis regnum sit metiendum, nec denique à potentia consideratione dignitatis prærogativa dependent. Ita in controversia inter Præceptorem S. Spiritus & Generalem Prædicatorum, pro Generali nil facere definit Gratianus *discept. forens. cap. 845. num. 37.* maioritatem administrationis quam habet ob numerum majorem fratrum sui ordinis, quia ex hoc non infertur ad præcedentiam, neque tollitur prærogatiua temporis. Hanc in rem intendit Afflictus *sup. constitut. Regn. rubr. quest. 1.* Natta *consil. 637. num. 47. & 48.* qui alia exempla adducit. Decianus *consil. 19. num. 206. usque ad 210. lib. 3.* Menoch. *consil. 257. num. 59. cùm seq. lib. 3.* Latè Chassan. *part. 4. confid. 54. usque ad 58.*

c Dicit Chassanæus *part. 12. consil. 58.* Ducem Aquitaniæ cæteros antecellere ob id quod plures ciuitates habeat, quam cæteri Duces.

d *Regnorum plurium vel Ducarum concursus, Titulorumq. multiplicatio ad præcedentiam nihilo plus facit, quicquid Chassanæus notet part. 5. confid. 37. & part. 10. confid.*

37. col. 2. quicquid Hispani contendant. Nam cumulatio Regnum & Ducatum, potentiae quidem aliquid addit, nihil dignitati ipsi: argum. text. in l. I. C. de Consulibus: *Repetiti*, inquit, *fasces nihil augent, quia nihil altius est dignitate*: de quo plura thesi 27. vbi de concursu seu cumulatione, coniunctione, vnione plurium dignitatum. Quanquam & haec colim Dux Burgundiæ ratio fuit in Concilio Basiliensi A. D. 1433. adversus Electores Germaniæ, quod esset septies Dux, quindecies Comes: & quod plures dignitates habens, præferendus sit habenti pauciores: Decianus consil. 19. num. 237. lib. 3. Porcius consil. 167. num. 72. 80. 83. 89. Riminaldus, consil. 740. num. 53. Sanè prælati eius Legati: sed potissima Burgundi ratio fuit, quod Regij Sanguinis, primusque Par Franciæ esset: de quo vide Chassanæum part. 5. confid. 45. cui si Titulorum multiplicatio accedat, neque id tum spernendum puto. Quare etiam Dux Burgundiæ primus post Reges censemur. Vide Philippum Bergom. lib. 8. Alexandrum consil. 215. ¶ Neque superioribus quicquam obloquitur sententia è Proverbiis; *In multitidine populi dignitas Regis, & in paucitate plebis ignominia Principis*, & similia alia, quæ vide apud Chassanæum, part. 5. confid. 15. Populosum enim regnum ibi, destituto (cuiusmodi ferme sunt Hispaniæ regna) eâ sententia præfertur, non ad honorificum jus præcedentiæ tribendum, verum ad indicandum robur Principis, quod utique consistit in populi & subditorum numero.

¶ Item quod de Conciliis adfertur, èd illustriora quoque esse concilia, quò ex plurium Episcoporum in Diœceseis numero constant: Item quod dicit Archidiaconus, in c. quoniam, dist. 16. quod una Synodus licet posterior tempore præferatur alteri, propter maiorem auctoritatem. Quod sanè, ut id addam apparet ex Codice Canonum Ecclesiæ universæ, vbi Nicæna Synodus præ-

mittitur ante Ancyranam & Neocæsariensem Synodos, propter auctoritatem Synodi Oecumenicæ, ut in dicto Codice expressè dicitur: *οἱ ἐν Αἰγύπτῳ συνόδοις γενόντες τοῦτον τὸν τόπον οὐκέτι οὐκέτι Νίκαιαν τηροῦσιν, αὐτέργενοι δέ τοι τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου αὐθεντεῖαν.* *huc nequicquam pertinet, quia universalioris Concilij dignitas, non ad nudam honoris præcedentiam spectat, sed ad indicandam auctoritatem maiorem, ob maiorem videlicet consensum & concentum in rebus fidei & negotiis Ecclesiæ: Atenim hinc de personarum dignitate quaeritur, non de rerum.* ¶ *Et verò, si de personis Ecclesiasticis quaeritur; id est Episcopis, non est Episcopus altero dignior, quod majorem habeat Diœcesis, ac proinde non consideratur iste excessus: Solemnis super ea re est Hieronymi locus, in Epistola ad Evagrium, relatus quoque in Decretum Gratiani dict. can. legimus 24. distinct. 53. *Vbicunque, inquit, fuerit Episcopus, siue Romæ siue Eugubij, siue Constantinopoli, siue Rheygi eiusdem est meriti, eiusdem est Sacerdotij. Potentia diuinarum, & paupertatis humilitas, vel sublimiorem vel inferiorem Episcopum non facit.* Vide & Innocentium, in cap. statuimus, de maiorit. & obedientia. Decimum, consil. 161. num. 2. & Albericum de Rosate ad l. 2. ff. de albo scribendo. Nattam, vol. 3. consil. 638. num. 47. in fin. Et sanè id clarum quoque exemplo Præfetti Vrbis & Episcopi Romani quorum Diœcessis & vnicæ, & angustioribus longè quam cæterorum Præfectorum & Patriarcharum terminis coercebatur, & tamen Præfectus Vrbi cæteris Præfectis dignitate par erat, sic ut qui prior tempore Præfectus vrbi fuisset, vinceret Præfectum Prætorio tempore posteriore, *l. i. C. de Praefectis Praetorio siue urbis, & l. i. Cod. Theod. cod. tit.* Et Episcopus Romanus cæteris Episcopis potior erat, propter Vrbis dignitatem. ¶ *Et sic profligata sunt 12. Vasquij argumenta, quæ in hoc unum ferme resolvuntur, Maioris.**

Ror

CAP. III. de Extrinsecis.

95

potentia, &c. Sed & caput 12. Valdesij, longam potentia Hispanicæ paginam contexentis.

¶ Vnum superest, quod aiunt, *Præsens tempus in precedentia spectari oportere*: Verum huic argumento responsum est *sup.thesi* 1. vbi de substantia dignitatis spectanda.

- e In ordinando ita respicitur ad potentiam, cæteris paribus, ut est Glossa (quam ibi omnes sequuntur) in *cap. constitutis 2. in verb. impotentiam, de appellat.* In iam ordinatis non attenditur, quibus jam jus est quæsitum, *l. id quod nostrum, &c. de regul. jur. l. viiiim. &c. de pactis.* Facilius quæritur jus quærendum, quam id quod iam est in esse deductum: vt eleganter Natta *consil. 638. num 47.* Quare & Portius *consil. 167. num. 51.* valde absurdum fore scribit disertè, quod si Rex novus quis crearetur, & eius fines latius extenderentur, quam extenduntur regna regis Galliarum, quod ipsi Regi Galliarum præfrendus esset. Quod etiam refert Menochius *consil. 51. num. 56.*
 - f Inter impares Titulo potentia ratione haberi oportere putamus, eo casu quem sequente principio completemur. Item aliis casibus, puta vbi sunt diversa & separata officia seu dignitates: nam tunc habens maiorem jurisdictionem præfertur, vnde Metropolitanus præcedit Episcopos, Archidiaconus Archipresbyterum, Vicarius Episcopi Archidiacorum. Sed vbi sumus inter duos habentes nomen eiusdem dignitatis præfertur, qui prius in ordinem receptus est, etsi habeat minorem iurisdictionem. Vide Nattam *consil. 638. num. 47.*
 - g Vide Nattam *vol. 3. consil. 637. num. 39. 40. & consil. 638. num. 47. 48. 49.* vide & quæ *sup. tb. 1. vbi de substantia dignitatis spectandâ.*
- Cuiusmodi sunt ea quæ colligit Valdesius *cap. 8.*

Libertatis (quæ & ipsa de τυχικῷ numero est) ratio in controversiis de præcedentia habetur: sive Reges^a, sive Respublicæ^b, sive Ecclesiastici^c, aut Nobiles^d de præcedentia inter se contendant: sic ut Liberi superioremque non recognoscentes præferendi omnino sint aliis recognoscensibus seu Fiduciariis. Quintimo libera Respublica, lato Imperio, potentiaque Principem superans, Duci superiorem recognoscenti hoc argumento præferenda videtur.

- a Huc pertinet Io. Ignei disputatio: *An Rex Franciæ recognoscatur Imperatorem.* Item quod Valdesius cap. 18. latè exequitur, de Iure Regis Hispan. quod liberum habeat & absolutum Dominium in regno, non agnoscens in eo temporalem superiorem: Quanquam istud in Hispania serò factum, sub Papa Vrbano videlicet circa A. D. 1000. vt Augustinus Cranatus, & Vignerus de præcedentia Franciæ, pag. 40. 41. 42. scribit. ¶ Huc referri possunt & regna, quæ feuda Ecclesiæ Romanæ audiunt, vt aliquam multa Hispaniæ, veluti Castiliæ, Leonis, Arragoniæ, Portugalliarum, &c. vide Vignerum adver. Cranatum. Huc Neapolitanum, Siciliæ (in cuius rei signum Reges vexillum ante Papam ferre tenentur. Vide les lettres d'un François, pag. 16.) Bohemiæ, Sardiniae, Corsicæ, quorum alia Imperij, alia Ecclesiæ Romanæ feuda censentur. Vide ad hoc principium quæ prolixè scribit Bodinus lib. 1. de Republ. cap. 9.

- b Hoc quoque argumento Respublicam Venetam, Genuesit

nuensibus præferendam aiunt ; de qua Venetorum & Genuensium controversiâ vide Petrum Mexiam , cap. 22. circa fin. vide & Bodinum lib. I. de Republ. cap. 9.

c Vnde Episcopi exempti , hoc est , immediate Romano Pontifici subditi , in Concilio generali altiore loco sedere oportere dicuntur , quâm non exempti facit cap. per tuas , in ver. subdiaconatus , cum glos. I. extr. de maiorit. & obed. & ita tenet & dicit Ioan. Mortaigne in tract. de premin. & auctor. sacri magni Consilij 2. rat. par. I. Idem quoque dicitur & de Abbatibus. Vide Chassan. 4. confid. 31. Si in Concilio Generali vel Roinæ res sit , non item alibi : ut ecce Episcopus de Podio , cùm immedia- tè sit subiectus Papæ , in Conciliis Galliarum , non ideo alios Episcopos Provinciæ suæ præcedit : verùm at- ditur semper prioritas promotionis , non habendo re- spectum ad alia , & extrinseca : Chassanæus Catal. glor. mundi , parte 4. confid. 24. de quo adhuc infra. De hâc quæstione ipsa circa Podiensem Episcop. vide Lome- decum de exemptionib. Eccles. cap. 7. num. 1. .

d Exemplum in Germania , vbi Nobiles immediate Imperio subiecti cæteros Nobiles præcedunt , vt pote li- beri ab aliis , quod videre est in Suevica , Franconica , Rhenana (& Weterauica) Nobilitate ; de quo vide Nolden de statu Nobil. cap. 16. & Besoldum de ordine Equestri , num. 5. 6. & seqq. vbi inquirit etiam , quâ occa- sione hanc libertatem suam Nobiles illi obtinuerint.

e Libera autem Respublica est etiam ea , quæ comiter tantum Imperatoris Majestatem colit l. 7. §. I. ff. de captivis & postliminio. Sicuti Florentina Respublica , quæ ab omnibus oneribus consuetis libera , et si à recognitione Imperatoris libera non fuerit , tamen consue- tudine Duci Ferrariensi prælata est , vt fatetur Natta , tom. 3. consil. 638. Ab his distinguendæ sunt Germaniæ civitates quæ liberae audiunt : quia haec tenus liberæ sunt istæ , quod proprio quodam iure suo , & propriis ma-

N.

98 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

gistratibus à se electis regantur, non acceptis ab Imperatore aut Principe aliquo: aliás de facto & de jure imperatori subsunt. ¶ Ex hoc interim principio Veneti, Italiæ principes præcedunt: vide Pet. Calefatum de equestr.dignit.num.124. & seqq. Hoc fundamento Belgæ hodie aliis Principibus Imperatori subiectis sessiōnis controversiam mouere dicuntur. Hoc eodem Veneti Duci Bavariae in Concilio Tridentino prælati, quamlibet contra protestante Duce. ¶ Aliud in Civitatibus liberis, quæ angusto ambitu, ac solo saepe maximum suorum pomærio coercitæ, vix ultra procurrunt. Hinc & Consuetudo in Germania & alibi immota, ut iij qui titulos dignitatum habent veluti Ducum, Civitates præcedant. Decian. *conf.19. vol.3. num.28.*

XXI.

Merita, bonaque animi, maior auctoritas, maior existimatio & opinio, inter privatos, ad præcedentiam nil regulariter faciunt": Temporis enim & promotionis prioritas hac parte merita antevertit. Et quatuor tamen casus sunt excipiendi. 1. Si ^b omnia undique paria sint, i.e. si de præcedentia contendentes & dignitate & tempore pares sint. 2. Si ad maius meritum accedat extraordinarium aliquod Principis ^c aut Reipublicæ judicium aut evocatio. 3. Si ex eadem summa dignitate repetita^d, meriti ratio consurgat. 4. Si talis sit dignitas, ^e quæ suâ naturâ meritis seu ob merita confertur. Et hæc quidem inter privatos.

a Hoc vult diserte Abbas *in cap. i. de major.* & obed. vide & Nattam *d. consil. 637. vol. 3. num. 37.* Nempe non est hæc Diatriba de Maioritate Auditoritatis & observantia, quia sæpe etiam ordine minor, Auditoritate, existimatione, opinione maior est, propter merita : Tex. *in l. 3. Cod. de postul.* vide libellum *pro Tholosanis Professoribus p. 48.* Huc pertinet etiam ratio *legis 1. Cod. de consil. ibi* (etsi eius dispositionem minus probem) *Repetiti enim fasces virtutes sæpe meriti comprobant, non augent, quia nihil altius dignitate; atque si diceret: Inter eos qui in dignitate positi de præcedentia contendunt, dignitatis ipsius & prioritatis rationem habendam.* ¶ Quare neque admitto, quod vulgo traditur, Episcopum ad Canonicum Doctorem potius renunciatum, anteriori nudo Episcopo vel Canonicu non Doctori præferri: quod notant Hostiensis & Abbas *in cap. i. de consanguin. & affin.* & Dominicus de S. Gemin. *in cap. Isidorus 26. dist. & in cap. placuit 16. distinct.* Felin. *in rubr. de maior. & obed num. 2.* Cardinal. Alexander *d. can. Isidorus* : & Barbatia, *consil. 175. in fin. vol. 1.* Arct. *consil. 23.* Mastrillus *decis. 130.* Georg. *alleg. 35. num. 3.* De Ponte *consil. 14. num. 37.* Chassan. *in Catal. part. 4. consid. 48.* & Menochius *consil. 126. num. 20.* quicquid etiam idem scribat *d. consil. 126. num. 29.* & Hotomiannus *consil. 105.* Et sanè id in praxi non obseruatur: vide Chassan. *part. 4. consid. 48. & part. 7. consid. 47.* vt recte quoque censet Gumier *de auctor. Saeri Consilij* : & Boërius *de auctorit. magni Consilij num. 80.* exemplis adductis.

b Nempe Meritorum ratio locum habet in pluribus eodem die promitis, per *l. i.* (& ibi Bartolus & Alexander) *ff. de obsequiis præst.* ¶ Exemplum in duobus Doctoribus eodem tempore factis : & ita etiam tenet Nicol. Boërius *in d. rat. 7.* ubi id ita observatum refert in congregatione Tutoni & Lugduni. ¶ Exemplum item in pluribus Senatoribus, simul & eodem tempore crea-

100 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

tis, sic quidem ut qualitatem meritorum, non tantum propriorum, sed etiam paternorum attendi quandoque velit Riccius, *decision. 146.* ¶ Neque absimile est, quod Papinianus scribit *l. spuri, §. vlt. ff. de Decurionibus*, priuilegiis cæteris cessantibus, potiorem eorum causam in sententiis fœwendis haberi, qui pluribus eodem tempore suffragiis jure Decurionis ornati sunt: Nam & suffragiorum seu calculorum numerus, meritorum fermè index est.

c Text. in *l. i. ff. de albo scribendo*: ibi, qui dignitatem Principis iudicio sunt consecuti: Quò pertinet generale illud effatum, Honorandus quem Princeps honorat: de quo vide Chassan. *part. i. confid. 4.* ¶ Hinc Doctor primarius in Vniuersitate, quive libris editis non vulgarem famam consequutus est, si ad aliam evocetur, Principis iudicio, & fortè etiam singulari seu extraordinario stipendio, proculdabio cæteris in ea Vniuersitate tempore prioribus præferetur: de quo extat singulare consilium Hotomanni *37. editionis in 8. 105. in fol.* (quod tractatu *de Academis* inseruit Matthias Stephani, *cap. 3. num. 33. &c.*) ¶ Huc etiam facit, quod Aloysius Riccius *decis. 146. in pr. scribit*: Posteriorem tempore in Collegio, si alibi fuerit in maiore dignitate, proculdubio prioribus præferendum, ¶ Neque absimile est quod sup. ex Chanutio notatum, de promotionis prioritate. ¶ Quare & hoc sensu stipendijs seu salarijs maioritatem inter titulos præcedentia, inter pares & Collegas, numeramus: Quem præcedentia titulum admittit quoque Abbas in *c. clerici, de Iudiciis*: quem sequuntur moderni in *l. cum quid, ff. si certum: Baldus, consil. 387. & Iason: & Cepolla in tract. de imper. eligendo: Menoch. consil. 902. num. 15.* Sed in hanc rem vulgo abutuntur, etiam Menochius, textibus Iuris, puta lege *i. Cod. de agentibus in rebus l. I. Cod. de Caſtrenſianis, l. vlt. C. de Tironibus, l. I. & 2. de offi. Magistri off.* Minus pensè nam

CAP. III. de *Extrinsicis.* 101

nam *stipendia* ibi significant, laborem & actum prolixorem.

d v.infr. th.28.

e Hinc *Doctor* creatus cum examine rigoroso & diligenti dignior est eo, qui nullo examine fuit creatus & sic Bullatus: vide sup. th 18. & infr. th.39. Menoch. consil. 126. num.18. Hinc Felinus in *Rubr.de maior.* & obed. num. 2. docuit, Doctoreni nobiliorem vel maioris auctoritatis seniori præferri. Riminald. sen. in l. cum quid, num. 8. ff. si certum pet. idem affirmavit in Doctore excellentis doctrinæ, ut præferatur antiquiori minus erudito: vide Menoch. consil. 126. num.31.

XXII.

Merita quoque Regum & Principum: seu prisca & iugis eorum virtus, iustumque Imperium, ac nominatim Merita de Fide CHRISTIANA^b vetera, inter Reges & Principes contendentes, præter Regni aut Principatus antiquitatem, rectè ad præcedentiam arcessuntur. Ea porrò merita hīc intelligimus, quæ ex eādem Reipublicæ forma repetuntur, ut sup. monitum.

a Et hoc titulo Reges Franciæ Hispanos nominatim vincunt: vide Vignierum *adv.Cranatum* p.59.

b Hunc quoque Præcedentia titulum venditant falsi Hispani: de quo vide Vignierum *adv.Cranatum*, p.7.8.9. 10. in Regibus Franciæ agnoscent exteri scriptores quique passim: Frossardus, vol.4. cap.52. hist. Michael Surianus, *in relatione sua Franciæ*, A.D. 1562. Ioannes Baptista Hadrianus lib.17. *Hist.sui temp.* Cauitellius in

102 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

Annal. Cremonensib. A. D. 1564. Et eius rei plena est historia: vide Bodinum hac de re, lib. 1. de Repub. 9. & pluribus Vignierum *adv. Cranatum* à p. II. ad 17. & inde ad 23. vide & p. 31. 32. 33. 34. 58. b. 59. & Auctorem *des lettres d'un François* p. 12. 13. Ac nominatim Regum Franciae merita maxima sunt de fide Christiana in Hispania ipsâ: v. d. Auctorem *des lettres* p. 12. 13. ¶ His adde merita de sede Romana inter Principes & Reges Pontificios, quem titulum vel inter potissimos adsignant: de quo dictum *th. 6.* & *33. inf.* ¶ Huc pertinet *Christianissimi* titulus, quem sibi Reges Franciae peperere jam inde à Gregorij M. temporibus & ultra. Vide Chassan. part. 5. confid. 30. Vignierum contra Cranatum p. 61. b. 62. 63. auctorem *des lettres d'un François* p. II. 12. de quo postea quoque *th. 25.* vbi de Titulis & Insignibus. Huc pertinet illud Honorij III. *Reges Gallorum* opposuerunt *se* *quam murus inexpugnabilis pro populo Christiano*, & aliud simile Gregorij IX. Et illud Gregorij M. in epistolâ suâ ad Childebertum: *Eſſe Regem quia sunt & alij non mirum eſt: ſed eſſe Catholicum, quod alij non merentur, hoc fortis eſt: ſicut enim magna lampadis splendor in tenebris obscuritate luminis ſui claritate fulgeſcit, ita fidei veſtræ claritas inter aliarum gentium perfidiam ruitat ac coruſcat.* Quicquid autem ſe cæſeri Reges gloriantur habere, hoc habetis: ſed iſi in hac re vehementius ſuperantur à vobis, quoniam principale bonum non habent quod habetis.

¶ Huic scil. inquisitioni hic terminus figendus eſt, ut generali principio iam *th. 5.* supra monitum eſt: Nempe politeuma, status & forma R. eip. præſens ſpectanda, vbi de meritis & titulis præcedentia agitur. Quare hoc uno principio ruit. quartâ amplius parte Valdesij liber, qui aut recentiora, (quanquam cuiusnam illa ipſa fidei ſint ſcit Deus) vel à Romanorum temporibus vetustiora, ad præcedentiam Hispaniæ repetit, c. 6. 7. 8. 9. 10. II..

XXII.

Christiana item Religionis, seu fidei, suscep-
 tæ antiquitas & prioritas, inter Reges, Na-
 tiones, Civitates^b passim pro titulo præce-
 dentiæ in Conciliis potissimum adsignatur.
 Sed & ab huius vel illius Apostoli^c aut Apo-
 stolici adventu & prædicatione præceden-
 tiā aliquam multæ vrbes & populi affectant,
 inani fermè fidei.

a Hic ordo observatus in Concilio Constantiensi : *A-*
næz Sylvij locus ea de re lib.1. de gestis Concilij illius. Ego,
inquit, nequaquam timebo Nationum servare ordinem, qui
Constantia fuit servatus, nec mihi invidiam timeo, quia nec
præpositis gratiam, nec postpositis iniuriam faciam : Ordinem
namque istum neque Nobilitas neque Majoritas peperit, quia
ut quæque Natio verbum Dei prius suscepit, sic prior habetur.
In Basiliensi quoque concilio disertè Nicolaus Rauli-
lius, ut refert Ioannes M. lib.16. Goth Histor. cap.28. Lega-
tus Erici R. Daniæ & Sueciæ. Memoria, inquit, tene-
mamus argumenta aliorum Regum & Principum ad prioritatem
concludendam in hoc sacro concilio inducta, quibus persuade-
batur tam antiquitati Regni, quam suscepie fidei pro hac cau-
sâ inhærendum esse. Et in omnibus Ceremonialibus inter
quatuor nationes hic ordo observatur : nempe, priore
loco ponitur Italia : Secundo Gallia : Tertio Germania :
Quarto Hispania seu nouissima Christiana facta,
ut etiam Goldastus refert lib.1. Senioris c.17. num.12. De
Franciæ Regibus notum est, jam inde ab A. D. 500.
Christianis: vide Vignierum adv. Cranatum p.5.6.11. Con-
trà, Hispania sub Gothis Arianis primùm, dein sub
Mauris & Saracenis egit diutissimè. In Curia Romana

104 PARS I. de TITVLIS Precedentie

hoc principium servari ex vetusto Provinciali tradunt
Martinus Polonus *Chron.* Anton. Corsetus *de potest. Reg.*
tomo 5. Mart. de Cazariis, Laudensis, *de prin. qu. 76.* Cal-
lefatus *tract. de equest. dign. num. 102.* & seqq. Chaffan.
par. 12. consid. 56. Miræus in *Notit. Episcop.*

- b. Vide quæ Chrysostomus *homilia 7. in Matth.* scribit,
Antiochiæ & Sirm. in S. Ignatium de ~~egyptia~~ tum
ob moram D. Petri, tum ob Christianum nomen, quod
ibi primum auditum.
- c. Hinc affectatio & ostentatio illa Episcopi Compo-
stellani de adventu Iacobi Apostoli : cuius causâ in
Concilio Lateranensi controversia circa primatum
Ecclesiæ inter eum & Tarragonensem, ac Toletanam
Ecclesiam orta, præferri se oportere contendebat. Ve-
rū & Rodericus Ximenius Archiepiscopus Tolet.
hanc de Iacobi accessu in Hispaniam historiam per-
negavit : & Baronius, *tomo 9. a. 816.* plene refutavit:
Contra quos scripsit Valdesius *cap. 6. num. 8.* & in *præ-
termis sub f.* & peculiari libello, Antonius Caracci-
lus Neapoli. A. 1623. Inter ECCLESIASTICOS quo-
que in Germaniâ hæc Apostolicorum ratio ad præce-
dentiam arcessitur. Hinc Fuldensis Abb. prærogativa
supra Coloniensem & Magdeburgensem Archiep. ob
memoriam Bonifacij, item quod ea Abbatia mater &
alumna fuerit Episcoporum & velut vagina : de quo
vide Broverum *Fuldens. Antiq. lib. 1. cap. 16.* & quæ dixi
suprà th. 6. vbi de consuetudine. Hinc Episc. Eistaten-
sis, ob Wilibaldi cum Bonifacio in religione procuran-
dâ perenne consortium, præ cæteris Magontinæ sedis
suffraganeis, Metropolitani sui dextram tegit, & aliis
prærogativis gaudet. Vide Philippum Ep. Eistet. de S.
Walburg, *tom. 4. Antiqu. lectionum.*

XXIV..

XXIV.

Libertatis Auctores primi inter Pagos & Provincias confœderatas, quæ in unum Republicæ corpus seu ~~consilio~~ coaluerunt, non potentiores aut ditiores, præcedentiam obtinent, capitaque censemur ob meritum videlicet vindicatæ libertatis.

Exemplum in pagis *Helvetiis*, vbi *Tigurini* hac de causa Principem locum obtinent: In *Belgicis* quoq; Provinciis confœderatis, vbi ideo Geldri primas tenent: vide & Bodinum, *lib. i. de Repub. cap. 9.*

XXV.

Insignia^a armorum, Rituum^b solemnia, Titularum^c inania, Miraculorum^d virtutes, & id genus parerga, pictoriis & tectoriis simillima, utpote arbitraria, sæpè etiam commentitia, inter præcedentiæ titulos non rectè numerari puto. Etsi rectè numerantur, insignia habitusque dignitatum^e.

a Quæ alioquin multi vrgere solent, qui de insignibus Franciæ, Pontificalibus & aliis scripsere: de quo vide Chassan. part. i. concl. 38. & parte 4. consid. 72. & parte 5. late: Valdesium in cap. 15. & 16. Baldum consil. 387. Onciacum de la preced. de la Nobl. p. 178. 179.

b Hoc in censu quoque colloco ~~notarii~~ illa quæ cælitùs delapsa memorant, Oleum, Flammulam, Lilia. Hoc

etiam numero Vnctionis Regiæ prærogativam & ritum pono, et si alij inter titulos præcedentiæ & vel maximè numerent, etiam ex Provinciali veteri Ecclesiæ Rom. de quo vide Alberic. de Rosate, *in Rubr. de statu hom. Chassan. part. 5. confid. 29.* (vbi idè Regem Franciæ Regi Romanorum præferendum scribit: qui sanè Rex Franciæ certiores alios & indubitatos habet præcedentiæ suæ titulos) & *confid. 31.* Valdesius *cap. 14.*

- c Veluti *Imperatoris* titulum, quem Hispani memorant duos Hispaniæ Reges, Papæ permisso, sibi vindicasse: de quo vide Cranatum, & Vignerum *adversus Cranatum*, p. 25. 26. & 43. b. Sanè si huiusmodi tituli advocantur, solis Regibus Franciæ *Augustorum* nomen ab Impp. Græcis tributum, iisque adhæsse, imò & *Imperatorum*, memorant veteres Historiæ, & testantur chartæ veteres Dagoberti, Ludovici Crassi, Ludovici Iunioris & & aliorum: vide auctorem *des lettres d'un François*, &c. p. 7. Ita & Iustinianus A. Aretham Saracenorum Ducem, Imperatotem nominavit, teste Procopio *lib. 1. belli Persici*. Bulgarorum Principes ita quóque ab Orientis Imperatoribus dicti sunt, teste Luitprando *in Legat.* Tandem, ut ad Regem Franciæ redeam, Anastasius Clodouæ Imperatorium nomen & mundum tribuit. *Catholici* sane nomen (quod etiam ab Angelis Hispaniæ Regibus quibusdam tributum Hispani memorant, sed reverà à Julio II. Papa: de quo vide Vignerum *adv. Cranatum*, p. 60. b. 61. 63. b. 64. 65.) locale & respectivum, inter cæteros Hispaniæ Reges, iis Regibus quibus tributum, ad præcedentiam valere in Conciliis potissimum censemus. Cæterorum verò extra Hispaniam Regum Christianorum respectu nihil omnino facere asserimus. Ferdinandus V. quippe primus, A. D. 1480. id nominis sibi adscivit, ut ab aliis Hispaniæ Regibus Sarracenis, Arrianis distingueretur: qui titulus ei confirmatus A. 1512. à Papa Julio, ut Hispani quoque

CAP. III. de Extrinsecis. 107

que testantur: vide auctorem *des lettres d'un François*, p. 11. Longè alia ratio tituli Christianissimi, Franciæ Regibus quæsiti : de quo *th. 22. adv. Valdef. cap. 13. num. 16. 17. 18. supr.* Nam ut hic titulus rei veritate nititur , ita universarum totius orbis Christiani Regum respectu Franciæ Regibus quæsitus. Ab his secerno titulos, qui ad discrimina dignitatum publicè constituti, & pro ratione tamen locorum diverse : vide Knichen, *de Saxon. non provocandi jure, cap. 2. num. 87.* De quibus titulis , & argumento inde ad præcedentiam Principum , videntur peculiari tractatus Rodolphini & Sabloneta, *de origine dignit. & potest. Ducum Italiae*, in quo principalius tractat, num Ducibus Italæ conveniat titulus *Sereneissimi* : vide & Reinhardum Robigium *de rebus Criticis, lib. 6. cap. 8. & 9.*

d Ita maiore gloriâ & honore digni habentur Abbates *mitram* & alia insignia deferentes , quam non insigniti, *cap. ut Apostolice, de privileg. in 6. & ibi Geminianus, & Decius, & egregie Baldus conf. 387.* Archidiaconus habet *col. 1. vers.* insignia etiam nobiliora , *lib. 1. Purpur. conf. 540. num. 17. lib. 2. Martinus Nauarrus conf. 1. n. 5. tit. de maior. & obed. lib. 1. Menochius conf. 126. num. 36. & 902. num. 16. 17.*

Ita olim apud Romanos , Proconsules Præsidibus digniores fuere, ob id quod illi fascibus & insigniis ute- rentur : Hic vero non simile est, quod dicimus dignita- tem maiorem & minorem dignosci ex vestibus : vide Menoch. *d. consil. 902. num. 17.*

Hoc argumento etiam vtitur idem Menochius *ibid. conf. 902. num. 17.* ad arguendam præcedentiam Præsi- dis Regij redditum extraordinariorum supra Senato- res Regios , prius eâ dignitate ornatos : nempe quod Præses incedendo duos ostiarios semper præmittat, qui à Regiâ Maiestate constituuntur, vt etiam Senatus Præsidi concessum est.

De Pallij, & Stolæ honore vide Rubeum *inter decis.*
Grat. cap. 298. à num. 54. & aliis vestibus : vide Gratianum *cap. 845. num. 50.51.52.53.* Nempe ex vestibus & habitu argumentum ad præcedentiam sumitur : vide Chassan. & alios, *ibid.*

XXVI.

Extra-collegialis, seu adventitia dignitas, multò magis ab extraneo collata, inter collegas, vbi de præcedentia in collegio ipso agitur, nullo modo spectanda est, nec ad præcedentiam quicquam facit.

Vide *qua inf. th. 34. de locali præcedentia*, plenius : vide Chassanæum *part. 4. confid. 48.* Peregrinum *conf. 3. num. 31. vol. 2.* Calefatum, *de equestr. dignit. num. 82. &c.* Langlæum *7. Semeſt. cap. 18. p. 467.* Onciacum *de la preced. de la Nobl. p. 112. 113. 168. 169.* Hinc Romæ in Augurum Collegio, qui ætate proiectiores erant, sententiæ principatum tenebant, & non solum honore antecedentibus, sed etiā iis qui cum Imperio essent, maiores natu Augures anteponebantur: teste Cicerone *in Catone Maiore.* ¶ Hinc vice versa Pontifices Senatores in Senatu nulla habita ratione Pontificatus sententiam rogabantur, teste eodem Cicerone *ad Atticum lib. 4. epist. 2.* ¶ Huc pertinet quod de Episcopo vel Canonico Doctor non ideo alteri præferendo ante notabamus *ib. 21.* ¶ Hinc Camerarius Cardinalis extra locum Cameræ sedet in suo loco ut Cardinalis, non habitu respectu ad eius officium extrinsecum : Chassan. *part. 4. confid. 14.* ¶ Hinc in Gallia dignitas Præsidum Clafsum inquisitoriarum, nil facit in Senatu ad præcedentiam supra alios Senatores: vide Langlæum *2. Semeſt. 9.*

Chenu

Chenu cap. 170. Maynard. lib. I. cap. 7. Hinc Advocatus Regius vel Consiliarius, Scabinus electus posterius Senioribus Scabinis postponitur. Bouvot. tom. 2. verb. Eschivins qu. 25. & 27. sibi scilicet imputet, qui officium dignitati suæ impar acceptavit. ¶ Duos hic casus excipio quibus Adventitia Dignitas inter Collegas attenditur: Primus continetur in Vlpiani Rhetoris, l. 2. ff. de albo scribendo, ubi eosdem Decuriones, dignitate aliqua à Principe auctus nudo Decurioni præfertur. Aretinus quoque conf. 13. in fi. definit, quod dignitatem habens præcedere debet eum qui non habet. Secundus est is quem notavi sup. 6. exceptione ad Reg. de promotionis prioritate, th. 18. Hinc Episcopi, beneficio Papæ à primatum suorum Iurisdictione exempti, non ideo cæteris Episcopis præferuntur, de quo dixi sup. ubi de libertate th. 20. De Episcopis habentibus jus pallij vide Chaffan. part. 4. confid. 26. Et Rubeum inter decis. Gratiani cap. 298. num. 63. & Albertum Picciolum dissertatione de antiquo jure Ecclesie Sicula cap. 9. 10.

XXVII.

Concursus seu cumulatio, multiplicitas, coniunctio, unio plurium dignitatum, seu duplex dignitas, sive eiusdem, sive diversi gradus, supra eum qui unicam tantum dignitatem superiorem ex illis habet, titulus nobis sufficiens præcedentiæ regulariter non videtur.

Plura seu diversa officia in eadem dignitate constituta, seu duplicata vel triplicata dignitas, non tribuunt præcedentiam: quicquid Ioannes à Platea observet in l. 1. num. 1. & l. 3. in quarto notab. C. de silentiar. & Menoch. conf. 126. num. 7. seu quando dignitates duæ iunctæ non

110 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

sunt maiores vnâ solâ duplex dignitas non tribuit præcedentiam: vide Menoch. *conf. 902. num. 68.* Text. equidem in contrarium est in Gratiani constitutione, puta *I.un. Cod.Theod.de Consulibue, PraefEtis, Magistris militum & Patriis, &c* in Novella Valentiniani III. *inter Theodosianas 48. de honoratis & quis in gradu preferatur* (ubi Gratianeæ constitutio prædicta memoratur, quò etiam ad aliquid pertinet locus Sidonij Apollinaris, *lib. I. epist. II.* ubi de epulo Majorani lòquitur) ubi, idem & Consularis & Patrius nudo Consulari præfertur, vel etiam, si idem Consularis & Magister Militum simul fuerit: & ratio ea l. additur. *Neque enim unus tantum honor potest duobus aut tribus anteferri.* Verùm ad hodier nos dignitatem gradus id non facile traham. Singula re quippe istud Gratiani privilegium fuisse observandum est, ad subvehendum Consulatus fastigium, quem etiam Principes olim sibi adsciscebant. ¶ Quicquid etiam fermè nōtent Dd. plures Ducatus habentem unicūm habenti præferri, & in his post Baldum Natta. *tom. 3. conf. 637. n. 16. & conf. 638. num. 18. 19.* Vide & Portium Imolensem, *conf. 167. n. 80. 83.* Marzarium *conf. 16. n. 16.* qui omnes de eadem facti specie interrogati responde runt, Ducem Ferrariæ ob plures dignitates præferendum esse Duci Florentiæ: & *th. 19. de fortuna bonis seu maiore potentia sup. lib. c.* Itēm Marchionem & Comitem simul, ei præferendum qui nudus Marchio sit: Itēm Comitem & Baronem, simplici Comiti, secundum doctrinam Baldi *in l. sed & milites in pr. ff. de excusat. iur.* de quo vide & Chassan. *part. 5. confid. 37. & 48.* Tiraquel lum *de nobil. cap. 5. num. 8.* Menochium *confil. 902. à num. 65. ad 69.* plenissimè: vide eundem *confil. 51. num. 31. & conf. 126. num. 10.* quod & ipsum nō admitto. ¶ Quicquid etiam dicatur, duo vincula uno fortiora esse *ex l. fi. C. de edict. D. Adriani. l. 1. de privil. credit. §. sed hodie Inst. de adopt.* Dictum enim istud obtinet in vinculis quæ aut à natura

CAP. III. de Extrinsecis.

III

à natura, aut à consilio, non quæ à fortunæ beneficio promanant. ¶ Quicquid rursum dicatur, si dignitas dignitati addatur, augeri dignitatem veluti stellis minoribus: item sicut pulchræ mulieris pulchritudo augetur à dictis, gemmis, margaritis, Natta d.n.16. ¶ Neque tandem probamus, quod de Doctorato in pluribus scientiis diversis genere, quarum una gradu minor est alteri tempore priori præferendo scribunt: Nempe Doctorem Canonum & Theologiæ præferri simplici Theologo; Hostiensis & Abbas post alios, cap. i. de consangu. & affin. Contra recte Chassan. p. 10. consil. 37. col. 2. qui ait, Doctorem in iure civili & medicina simul, vel in artibus, non idè præferendum Doctori Canonum tantum: imo semper præferendum Doctorem Canonum: quoniam de nulla aliarum fieri potest comparatio ad illam: & ille gradu solus videtur potentior & efficacior. Ita quoque declarant Mart. Na- uarrus cons. prim. num. 15. tit. de maior. & obed. lib. 1. & Pe- trus Rebuffus, in tractatu nominat, num. 51. Idem sensit Rubeus consil. 86. inf. Illud equidem fateor, Doctorem in utroque, ei qui in altero tantum, etsi tempore priori præferri, seu mero Canonistæ: Io. Andr. Ab- bas & DD. in cap. Clerici de judiciis, Felinus de maior. & obed. num. 3. vers. proced. t. Menoch. consil. 326. num. II. vi- de & quæ Decius in l. cum quid in prima lectura, num. 15. & 17. & in secunda, num. 28. & si certum petat. & ad cap. Clerici num. 8. & Chassan. d. consil. 37. vide Tiraq. de no- bilit. cap. 5. num. 8. vide & Cardin. Tuschum. Adeò qui- dem ut etsi statutum sit Salamancae Vniuersitatis, ut licentiati facti in illa universitate omnibus Doctoribus & magistris graduatis in aliis Vniversitatibus præfe- rantur licet tempore prioribus, tam in sessionibus quam in omnibus aliis rebus, attamen Licentiatum in uno gradu veluti in medicinâ, graduatus alibi in utro- que, id est, in medicina & artibus præcedere debeat:

112 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

ut decisum notat Jacobus Puteus lib. 2. decif. 340.
 ¶ Hinc & Geminianus in cap. *Isidorus distinct. 16.* Barba
confil. 57. in f. lib. 2. Boërius de auctor. magni consilij, num.
 62. Petrus Leuanderius in tractatu de doctorib. p. 3. qu. 4.
 scribunt, Episcopum Doctorem anteponi Episcopo an-
 tiquiori non doctorato. ¶ Hinc Martinus Navarrus
conf. 1. num. 5. & 6. lib. 1. dixit, Cardinalem Cancella-
 rium præferri antiquiori Cardinali non Cancellario.
 ¶ Illud sanè rectè Bartolus in rubr. proœm. & num. 5. & Ia-
 son. in l. 1. num. 12. & de off. eius cui mand. & interpretes ad
 tit. Cod. de professor. qui in Urbe Conf. Arumæus discursu
 peculiari de hac re, Doctores & Licentiatos qui publice
 profitentur, licet iuniores, Doctoribus aliis licet Senio-
 ribus præferri. Ratio hæc est, quia ad titulum dignitatis
 honorarium, accedit actualis professio. ¶ De Con-
 cursu sanè plurium dignitatum inferiorum, quæ singu-
 læ non juvant, seu quarum nulla per se sufficiens est, ad
 excludendum eum qui alioqui magnam unam habet
 dignitatem, inter Doctores multo magis convenit,
 eum ad præcedentiam nihil efficere: Ita in specie Ia-
 cobatius de Conciliis, lib. 1. art. 2. num. 26. & Romanus con-
 fil. 333. num. 8. Peregrinus confil. 3. num. 41. p. 2. Chassan.
 part. 5. confid. 46. & parte 10. confid. 37. Felinus de maior. &
 obed. num. 2. in f. Rubæus confil. 86. num. 3. Anton. Ga-
 briel. lib. 6. de maior. & obed. concl. 1. Oncianus de la pre-
 ced. de la Nobl. p. 94. Quomodo etiam scribit Marza-
 riuss conf. 26. num. 3. habentem plura regna exigua, vel
 plures Ducatus tenues, non præferri habenti Regnum:
 vel. Ducatum magnum. ¶ De duarum qualitatum
 concursu, vide Menoch. conf. 51. num. 31. &c.

XXVIII.

XXVIII.

Repetita, seu iterata, geminataque eadem
suprema dignitas, iustus ad præcedentiam in
eadem Republica titulus nobis videtur.

Rem hanc alioquin ancipitem facit Iuris Romani di-
versitas. Sanè enim vetustissima & media Iurispru-
dentia id ita obtinuit. Gellij auctoritas hanc in rem
præstò est, lib. 2. cap. 15. *Solitos audio*, inquit, qui lege po-
tiores effent, *Consules*, primi mensi fasces *Collegis concedere*,
aut estate prioribus, aut nobilioribus multo, aut secundum Con-
sulatum ineuntibus. Sed & Valentinianus III. id quoque
postea reduxit *Nou. inter Theodosianas* 48. de *Honoris*
& *qui in gradu preferatur*. Item tertium Consulatum
Hadriani temporibus præcedentiae jus (ac proinde sen-
tentiae in Senatu dicendæ prærogativam) tribuisse te-
statur Spartianus, *in vita Hadriani*, cùm de affectu &
honore Serviano ab Hadriano delato agit: *Serviano*, in-
quit, *soror viro*, cui tantum detulit, ut ei venienti de cubi-
culo semper occurreret; *Tertium Consulatum* (nec secum ta-
men, cùm ille bis ante Hadrianum fuisset, *Consul scil.*)
ne esset secundæ sententiae, non perenti ac sine preceatione con-
cessit. Cuius loci hic sensus est, hoc honori Serviani
datum ab Hadriano, ne tertium ei Consulatum secundum
deferret, ne aliquin Servianus esset secundæ senten-
tiae, id est, ne secundus sententiam rogaretur, cui ob-
tertium Consulatum primæ sententiae jus esse debe-
bat. Tertijs igitur nominatim Consulatus hoc privile-
gium fuit. Quare & idem Spartianus observat pro ma-
gno, Hadrianum plurimos tertio *Consules* fecisse, in-
finitos autem secundi Consulatus honore cumulasse.
Chrysostomi quoque locus est, *Homil. 10. in Hebreos*, ubi
de Consulatus honore maximo agens, repetitionem
Consulatus honorem seu dignitatem auxisse refert: Igitur

114 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

privilegium hoc Consulatus, & nominatim tertij fuit. Atenim Valentinianus III. posteà geminato Consulatu eundem honorem detulit. ¶ At contraria sententia placuit Theodosio Iun. Valentiniani Collegæ, puta, ut semper prior tempore præferretur ei qui iterata vice fastigia Consulatus ascenderit: hac ratione addita, *Repetiti enim fasces virtutes saepe meriti comprobant, non angent: quia nihil est alius dignitate, l.l.Cod.de Consulibus: vide, & hac de re Cuiacium ad l.2.eius tit. & Theodorum Sitzmannum, in notis ad Boëtium lib.2. de Consolatione, prosa 3. num. 55. Turneb.lib 29. advers. cap. 12. Colerum parerg 34. vide & quæ Chassan. part. 8. confid. 27.* Huc pertinet & regula seu argumentum ab actibus geminatis. ¶ Ego tandem publicè intoresce puto, ut ex geminato Honore in Republica titulus præcedentiae inducatur.

CAPVT QVARTVM.

*De CAVSA EFFICIENTE, & MATERIA &
OBIECTO, tandem & FINE dignitatum,
an & quatenus spectanda in Contro-
versiis de præcedentia.*

XXIX.

Ordinantis, seu dignitatem conferentis, quò major est dignitatis substantia, eò major quoque ordinati, & dignitate aucti esse debet: datâ videlicet temporis paritate: sic ut à maiore ordinatus, vel dignitate auctus, præcedere debeat à maiore ordinatum.

Qui à

C A P . III . de Extrinsecis.

115

Qui à maiore domino dignitatem suscepit is cæteris præfertur etsi & ætate iunior , etsi tempore posterior. Denique maioritas quoq; consideratur ex prærogativa seu maioritate ordinantis vel concedentis: vide gl.ad l.2.de albo scribendo(Nam ipsa lex perperam id id etiam à Menochio conf.126.n.33. & 257.n.10. adducitur) & gl. in c.per tunc de maior. & obed Vide Speculatorem tit.de cit. §.tam de citat.vers.porrò. Lauderis, tract.de dignit.concl.32. Vasquium arg.2.num.26. & arg.12.num.136. Decium in Rubr.de postulando in pr. vbi allegat c.per tuas , de maior. & obed. Incertum auctorem post Regg. Socini , Reg.5. Peregrinum conf.3.nu.24.vol.2. Nattam vol.3.confil.637. n.14.638. n.20.&c. Videndi & aliij Consiliaſtæ , quos allegat Nolden, de statu Nonil. cap.2. num.15. Vide & Riccium tit.praxis præcedentiarum decis.177. ad fi. Rodolphi- num de Sabloneta , de Ducibus Italiae , num. 6. Petrum Calefatum de Equeſt dignit. num.45. ¶ Exempla eius rei varia. Canonistæ exemplum ponunt in dignitatem habente à Papa : vide Nattam d.conf.638. num. 10.II.12. 13.14.15. & 638. num.20.21.22. Et Gratianum decis.106. n. 30. & 845. num.34. Decian. conf.19. num.214. lib.3. &c; veluti Canonico à Pontifice creato, qui præferatur ordinato ab Episcopo vel alio inferiore c.per tuas , de maior. & obed. ubi Abbas & reliqui : de quo vide Chassan. part.4. confid.49. & aliud exemplum confid.52. Collegium Bononiense confil.pro Monachus S.Benedicti , num.8. & seq.& Felinum in c.per tuas, ext.de maior. & obed. ¶ Il- lud sane exemplum , quod ponunt in Duce , Doctore , Equite milite creato à Papa, quod is præcedere beatum creatum ab Imperatore , non admitto de eo interim: vide Franc. Tig. in l.2.de albo scribendo : Abb.in c.per tuas de maior. & obed. & in cap.postulasti col.2. de conceſ. prab. Laud. tract.de dignit.concl.17. Romanus in l.si vero §.de vij. 49. & folio matrim. Alex.in l.2. §. prius, &. de vulgari & pup. Andr. Sicul. in cap.quod Clerici colum. pen. de foro

116 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

com. Natta *conf. 638. tom. 3. n. 20. 21. 22.* ¶ Exemplum in Officiariis justitiæ, ubi sane Regij Officiarij, Officiariis Dominorum subalternarum & Municipalibus præferuntur: vide Chassan. *part. 7. confid. 38.* Chenu *c. 193. 194.* ¶ Exemplum in militibus seu Nobilibus, de quo vide Chass. *part. 7. confid. 38. part. 9. confid. 26.* Nolden *de statu Nobil. c. 2. n. 15.* ¶ Exemplum in Advocatis, qui recepti in Parlamento, hi quippe (licet tempore postetiores) proferuntur Advocatis receptis in sede particulari Balliuatus: nisi si extra Parlamenti sui destrictum res agatur: veluti si Advocatus Parisiensis in sede Cabillonensi Parlamenti Burgundici versetur: de quo vid. Arrestum apud Bouvotum, *tom. 1. v. Advocat. qu. 2.* ¶ Exemplum in Nobilibus. Hinc Andreas Siculus *in tract. de præstant Card. col. 9.* dixit, quod nobiles Veneti sunt nobiliores Ragusinis. De quo adhuc *th. prox. 30.* ¶ Hoc argumen-
to utitur Menochius *conf. 257. n. 10. &c. pro præceden-
tia*, Decani qui dignitatem habet à Papa supra Vicarium, qui habet tantum ab Episcopo. ¶ Non admitto exemplum in Doctoribus, quasi Doctor creatus à Principe præferatur Doctori creato à collegio Docto-
rum: quod tamen scribit Decius *in l. cum quid 2. lect. nu.
11. & si certum pet. Ias. in l. 2. § prius, n. 16. & vulgari & in
l. si quis maior. n. 31. C. de transact. Tiraqu. de nobilit. c. 6. nu. 8.*
& Menochius *confil. 51. n. 30. & 126. n. 31. & 257. n. 11.* vel
creatus in superioris alicuius Principatu præferendus
sit creato in inferioris, (de qua alioquin quæstione, vide
Chassan. *part. 10. confid. 31.* Menoch. *confil. 902. num. 59.*
Nolden. *de statu Nobil. c. 1. nu. 15.* ubi plures allegat:) quia
Doctoralis dignitas non à beneficio concedentis ma-
nat, sed præmium Scientiæ est. Quare multo magis
hic submouemus Bullatos Doctores, de quo plura *inf.*
vbi agetur de Codicillar. *th. 39.* Sane & aliæ limitationes
hujus Rei sunt, de quibus vide & incertum Auctorem
post Regulas Socini Reg. 5. ¶ Quæstionem utrum dele-
gatus

gatus à Principe ratione dignitatis seu Præcedentia
maior sit quolibet ordinario, & sic ei præferri debeat,
alio principio commodiū excludemus, de qua vide in-
terim Bellon. *de mandata jurisdictione c.9.q.9.n.8.ad fin.*

¶ Tandem neque illud probamus. Principes & Nobiles
vnius loci vel Regni cæterorum Regnorum & locorum
Nobilibus præferri, veluti Nobiles Germaniæ, ut re ita
& nomine ipso. Ut omittam huius rei testimonia ex an-
tiquitate, ex Trebellio Polione *in Regilliano*: immo ex
Tertull. libris *ad Nationes l.b.1.cap.10.lib.2.c.10.in fin.de*
spectacu.c.30.lib.1.ad uxor.c.6. ex Ecclesiasticæ historiæ
scriptoribus, Rufino, Anastasio, & aliis posteriorum sa-
culorum auctoribus Caroli M. ætate fere coniunctis
Albino Flacco in iis epistolis quas ad Carolum M. scri-
psit. Nam ut maximè Imperator cæteris Regibus præ-
feratur, attamen substantia dignitatis Imperatoriæ cum
Regia eadem est. Hinc & Feudistæ Imperatorem Re-
gem passim nominant: & ipsa Bulla Caroli IV. Neque
potestas alia Imperatoris quam Regis: vide Lancellot.
in Templo omnium judicum c.2. §.3. verb. de magnit. Regum.
Idq; etiam multis probat, qui adversus Bellarminum
scripsit *de Translatione Imperij c.6.* Sic ut nonnisi soni
differentiam statuat inter Imperatoriam dignitatem
& Regiam, quomodo ICtus pignus & hypothecam so-
no tantum differre dicebat. Idque etiam sequentibus
argumentis confirmari potest circa Regem Francorum
& Regem Romanorum. Hinc sc. Rex Roman. *αὐτοτόπο-*
ωνων. Legatis Imperatoriis prefertur, cum alias inferio-
ris gradus Princeps *αὐτοτόπονων* altioris dignitatis ali-
cuius legatis postponatur: *ut th. 48. ostendetur. 2.* Hinc
Rex Franciæ cum Imperatore collateraliter incedere
solet: quod testatur Guido Papæ *decif. 229. Gaguin.lib.9.*
c.2. & Historia congressus Caroli IV. Imp. & Caroli V. Reg.
Francia, & Venceslai Regis Roman. Parisiis. 3. Hinc Carolus
V. Imp. Rcgis Francisco in Hispania primas seu dextram

118 PARS I. de TITVLIS *Præcedentia*

in incessu tribuit: de quo *th. 10. sup.* cùm alias superioris dignitatis qui est, ne domi suæ quidem inferiori dextrum latus concedere debeat: de quo *th. 10. sup.* ¶ Ita Burgundiax Dux qui titulum habebat à Rege Galliarum præferabatur Duci Florentino, Ferrariensi, Vrbinati & aliis pluribus, qui à Cæsare aut à Pontifice creati erant Duces. *Chassan. p. 5. cons. 45.* & ex eo Menochius *cons. 126. num. 34.* ¶ Ita Proconsules qui à senatu mittebantur, Præsidibus, qui à Principe, potiores fuere: vide Dionem *lib. 53.*

XXX.

Regionis^a, locique, cui Principes præfunt ratio, & sic de eorum locorum præstantia veterum elogia, nec quicquam ad præcedentiam faciunt. Ad Episcoporum^b sane, sub eodem Principe constitutorum, præcedentiam olim. Vrbium ratio quædam^c habita. Ad Nobilium^d quoque præcedentiam facit regionis locique ratio, si videlicet regio illa sive locus majore dignitatis substantiâ censeatur.

a Quod magno iudicio comprobat Speronius Speroni, *Discursu Italicu de præcedentia Principum*, quem Ioanni Ferdinando Valesio Mediolanensi Gubernatori inscripti: & Natta pulchre *d. consil. 637. num. 45. 46. 47. 48. 49.* & *consil. 638. num. 50. 51. 52.* Præ quibus futilia sunt, quæ Valdesius scribit *cap. 4. de dignitat. Reg. Hisp.* ¶ Fundamentum huias principij ex eo pendet, quod Principum præcedentia metienda sit ex sua dignitate, non extra ac multò minus ex loci ratione. Huc pertinet gl. in *l. i. in verb. suffragarur*, *Cod. de colon. Palæst.* vbi voluit, non magis priuilegium esse eum qui natus est in terra

terra in qua Christus nasci voluit: & huius gl. meminit Rom. *in l. si verò, §. de viro 14. ff. soluto matrīce.* vide & alia multa similia apud Nattam *d. loco.* Hinc & re&tè notant, Hierosolymitanum Episcopum non idē Episcopo Romano ipso jure præferendum, quod in illa Vrbe Salvator Noster & prædicavit, & passus est, & resurrexit: et si aliquo honore ob eam causam habitum scimus ex canone *Nicæno V II.* imò & tandem speciali privilegio Patriarchatus dignitate auctum. Quare neq; Regi Hierosolymitano ullam eo nomine de jure præcedentiam ante Reges omnes alias deberi asserimus, quicquid Hispani contrà dicant, inani titulo Regis Hierosolymitani tumidi: vide *Vignierum a lv. Cranatum,* p. 43. b. 44. a. et si scimus aliquo honore habitum Regem Hierosolymitanum olim cum Galli eo potiti es- sent, propter meritum vindicati eius eo tempore, quo peculiaris locorum illorum sanctitas habita.

- b Alia igitur ratio est Ecclesiasticorum, sub eodem Principe constitutorum: Proculdubio enim ex Provincia- rum & Sedium dignitate, *Primum* dignitas & præcedentia iam olim pependit: Ita quidem ut non aliunde pependerit. Inde enim & Episcopus Romanus primas olim tulit inter omnes Episcopos, *εγένετο βασιλεὺς τῶν πόλεων ἐκείνων:* vide *canonem Concilij Constantiopol. III.* Hinc secundas postea tulit Constantinopolitanus, submodis in tertium & quartum locum Alexandino & Antiocheno, eò quod Constantinopolis nova Roma facta fuisset: vide *Nouellam 131. cap. 1.* Confirmatur & hoc principium apud Gratianum variis canonibus: puta *cap. concilia, § hinc inde dist. 47. Co. 1. be-ne quidem dist. 96. cap. provinciae & cap. seq. distinct. 99. &c.* vide Valdes, *cap. 2. num. 5.* Idque immoti principij loco habitum, ut prout ciuitatis dignitas à Principe efferretur, ita & Episcopi simul subueheretur. De ambitione Constantinopolitani insecura nunc non labora-

mus. Hinc quoque si provincia in duas divideretur, præcedentia ei Provinciæ eiusque Rectori adsignabatur, cui antiqua Metropolis in divisione cessisset. Hinc Primarum & Secundarum Provinciarum nomina, veluti Germaniæ Belgicæ: *de quo l. 4. ff. de off. ad siss. & l. 9. ff. de postular. d.* Hinc Primum inter Episcopos nomina: Extra Primates inter cæteros Episcopos compriviniales nulla Ecclesiarum dignitatis ratio habebatur, sed consecrationis tantum ordo, de quo dixi *b. 18. sup.* in Promotionis prioritate. De Mediolanensis & Ravenatensis Episcoporum controversia vide Chassan. *part. 4. confid. 21.* & Besoldum *p. 154. de preced.* Hinc & Canonici Cathedralis Ecclesiæ Canonicis Ecclesiæ alterius præferuntur, secundum Innocent. *in c fraternitatem in fin. de sepultura: vide Chassan. part. 4. confid. 47.* & Nattam *d. consil. 637. n. 45. 46. 47.*

¶ Sed delirium patiuntur Hispani miseratione dignum, qui ex eo quoque præcedentiam Regi Hispaniæ debitam tradunt, quod Hispania sit principium & caput Europæ, &, si Deo placet Virginis, ut Geographi describunt, quod etiam Valdesius non parum urget, *cap. 4.* Post hæc quid expectandum, nisi ut quadraturam circuli nobis effingant, qui tam prope caput & pedes in orbe reperiunt? Sed hanc stoliditatem refutarunt duo scripta Gallica: unum de A. D. 1587. sub titulo, *Lettres d'un François*, *p. 15.* & Vignieri alterum de A. D. 1608. *p. 39. 40. 41.*

¶ De hoc etiam aliquid *th. prox. sup.* Scilicet hinc Nobili Venetos nobiliores Ragusini scribit Andreas Siculus, *tract. de praef. Cardin. col. 4.* Ita Canonicus Ecclesiæ Cathedralis præcedit Canonicum inferioris Ecclesiæ secundum Innoc. *in cap. fraternitatis in fin. de si. pul.* Et civis nobilioris civitatis præcedit alium civem inferioris civitatis *l. 1. Cod. de Alex. pieb. prin.* quem textum notat ad hoc Bartolus ibi & Ioann. de Plat.

XXXI.

S V B D I T O R V M Populorum dignitas, Virtus, & Fortitudo^a, vel etiam Numerus^b, potentia, divitiæ^c inter Principes & pares, iustus præcedentiæ titulus non est: At Vasallos^d habere, & dignitas^e Vasallorum iustus titulus est: itemq; melioribus, id est majoribus^f præesse.

a vide Knichen *de Rom. Imp. Autocrat.* num 316. ad 322. Eleganter id comprobat idem Speronius Speroni *discursu Italico de præcedentia Principum*, etsi contra sentiant aliquam multi: vide Signorolum, *confil. 23.* Bald. *confil. 31.* Romanum *confil. 460.* Cardin. Tuscum.

b De hoc iam dictum fuit *sup. in Fortuna bonis*, vbi & de lata gente. Quare neque admittenda quæ de numero maiore viuis religionis ad aliam notat Chassanæus, *part. 4. confid. 52. ibi, Octauo*: Item quæ de lata gente, *part. 5. confid. 15.*

c Natta *vol. 3. confil. 638. num. 48.* Et sanè si potentia & divitiæ in ipsis Principibus non debent attendi, vt ostensum *sup. lib. 19.* multo minus attendetur, quod hæc habent in subditis.

d Hac quoque ratione inter alias Præceptorem S. Spiritus Generali Prædicatorum præferendum contendit Gratianus *discept. forens. cap. 845. num. 31.* quod vasallos haberet, cum meto & mixto imperio, quod dignitatem & præminentiam tribuat. Bartol. in *Auct. habit.* *Cod. ne filius pro patre*: Bald. in *l. 1. in princ. &c. de Sena'orib.* Rimini *sen. confil. 45. num. 2. lib. 1.* Tiraquell. *de nobilit. cap. 7.* Menochi. *confil. 126. nu. 8. 9. & 15. lib. 1.*

e Sanè & hac ratione inter alias Rex Franciæ cæteris prælatibus in orbe Christiano, eo quod aliis sibi subditos seu vasallos Reges haberet: vnde & *Rex Regum* vo-

Q.

122 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

catus, vide Chassanæum, part. 5. consid. 19. & Cardinalem
de Clement. in princ. de immunit. Eccles. in 6.

f §. nos igitur, in Auth. de defensor. ciuit. confer textus in l.
quilibet, C. de decurion. Vide Menoch. consil. 257. num. 75.
76. 77. 78.

XXXII.

Materia intrinseca, seu in qua, varias quæstiones in tractatu de præcedentia inter Magistratus, seu Iurisdictionem habentes, secum trahit. Duobus tamen principiis res absolvitur, 1. Magistratus^a ordinariam jurisdictionem loci habentes (puta & merum & mistum Imperium) aliis omnibus in eo loco, quod cunque tandem publicum munus sustinentibus, præferri. 2. Inter^b Pares, maiorem jurisdictionem obtinentem, alteri præferendum: seu maiorem respectu potestatis seu jurisdictionis ordinariæ, & cum potestate conjunctæ, maiorem etiam esse respectu dignitatis, seu præcedentiæ. Hinc & Maiestatis Regiæ stricturam^c, seu partem maiorem habentes in iure dicundo, aliis magistratibus procul dubio præferuntur. Hinc merum^d Imperium habentes, civilem jurisdictionem habentibus cæteris paribus præferuntur. Hinc administratio^e, seu titulus^f administrationis & dignita-

gnitatem^a habere, præcedentiæ titulus est: sicut & auctoritatem^b habere inter collegas caputve^c sui ordinis esse. Non idem de contentiosa iurisdictione dicendum: Voluntariam enim habens illi quandoque præfertur. ¶ In professionibus eadem ratio^d, quæ utique prout subjectæ materiæ dignitas est, ita & aliis aliis digniores censentur.

- a Hinc Consiliarij, quicunque tandem, in Parlamentis, Advocatis & Procuratoribus Regiis præferuntur: vide Chanutum *cap. 183.* eundem vide *cap. 177.* & *ibi addit.* Exemplum & in Abbatibus, qui jurisdictionem ordinariam habent, præferendis Decano & Canonice Capituli: vide Chaissanæum, *part. 4. confid. 32. ibi quinto.* Item exempla alia apud eundem vide *confid. 38.* ¶ Aliud tamen statuendum, nisi Princeps, honorum Arbiter, ex singulari aliqua causa aliter aliquando constituerit, vel consuetudo non improbabilis invexerit. Hinc nata controversia sub Henrico III. Tholosæ inter Præsidiales, id est ordinariam loci jurisdictionem habentes, & Professores ibidem: Pro Præsidialibus extat Panegyricus à Petro Belloio conscriptus: Pro Professoribus alius libellus Gallicus de A.D. 1583. vide & de hac ipsa re Chenu. *tit. 32. cap. 177.* De Parisiensis Universitatis præcedentia supra Præsidiales vide quoque Onciacum *de la precedence de la Nobl.* pag. 146. ¶ Idem de ordinaria jurisdictione dicendum: Aliud si res sit inter delegatum alterius Magistratus & Professores: Quare nihil mirum, si Cadurcenses Professores Officiarios Seneschalli præcedunt.

- b Vide *cap. I. Novella de defensor. ciuit.* Balduni *confil. 387.*

124 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

in princ. vide Menochium *consil. 257. num. 57. 58. 59. & 60.*

Vbi tamen hanc limitationem addit : quod scilicet majoritas iurisdictionis solum arguat præminentiam in ipso actu iurisdictionis , non autem in omnibus , de quo *infr.in locali precedentia.*

- c *cap. statuimus, §. vlt. & cap. seq. 17. distinct.* veluti, si citra appellationem jus dicant. Huius principij ratione summi Senatus (quæ *Parlamenta* vocant) supremo & Regio jure judicantes, aliis omnibus Corporibus & Collegiis præferuntur:qua causa Principes ipsi Senatum huiuscmodi corporis sui partem indigitarunt , & in eo ordine seipso quoque numerarunt *Ius Senatorum,C.de dignitatibus.* Hinc Cameræ Computorum in Gallia post supremos Senatus Principem locum obtinent, eo quod supremi juris & Majestatis partes Reges Computariis dedere : vide Onciacum, *de la preced.de la Nobl.* pag. 134. Chenu, *cap. 176.* Hinc Cancellarius omnibus dignitatibus præfertur, etiam Connestabili : vide Chassan. *part. 7. consid. 7. 8.*

- d Vide Chassan. *part. 7 consid. 26.*

- e *Can.transmiss.de electionibus.* Ripa *consil. 23. num. 13.* Iason. *consil. 192. nu. 2. vers. secundo moueor,* lib. 2. Riminaldus sen. *consil. 95. lib 1.* Ruinus *consil 19. lib. 1.* Hinc Capellani regularibus præferuntur ; & generaliter , maior administratio inter pares inducit præcedentiam. Vide Collegium Bonon. *consil. 1. post consilia Zabarella, nu. 13. & nu. 26.* Ideo quoque Cardinalis Episcopo maior est, vid. Card. Tuscum. Hinc Præsidem redditum Mediolani præferendum Senatui Regio licet antiquiori arguit Menoc. *consil. 902. num. 18. 19. v. & nu. 65. §. 11.* quia Præses administrationem habet seu dignitatem cum administratio-ne, Senator nullam: vbi multos alios in hanc sententiam allegat. Hinc Dom. Geminianus & Archidiaconus in *cap. quanquam 2. 3. q. 7. & cap. Episcopus, 17. distin.* cum aliis adductis per Felinum in *rubr. de maior. & obed. circa pr. di-* *cerunt, quod licet Archidiaconus minor sit ordine ar-*

chipresbytero, sit tamen major auctoritate & administratione, & propterea præferri debeat ipsi Archipresbytero. Hinc Decius *consil. 161. num. 2. vers. 7.* respondit, Præpositum præferri priori ob maiorem administrationem. Idem & Menoch. *consil. 51. nu. 7. 8. 9. 126. nu. 15.* Similia vide apud Porcium *consil. 167. nu. 24. 25.* & Menoc. *d. consil. 126.* Hinc Prior Ecclesiæ, omnes alios Piores simplices præcedit, quamvis prius receptos, quia Prior Ecclesiæ habet dignitatem cum administratione, seu ultra dignitatem habet jurisdictionem in spiritualibus: Iacobus Puteus *decis. lib. 3. decis. 104. nu. 2. 3.* ¶ Hinc inter æquales Equites forte habentem jurisdictionem cum mero & mixto imperio, non habenti præferri Menochius scribit *consil. 126. nu. 15. 17.*

- f Titulum habens dignior est eo, qui non habet, *text. cap. cum M. de constit. &c. dilectus, de prebend. & tradunt Geminianus, in cap. Episcopus, 17. distinct. & Ripa lib. II. resp. cap. 23. n. 15.* Menoch. *consil. 902. n. 23.*
- g Vide quæ Menoch. *consil. 257. num. 3. 4. 5. 6. 7. 8.* vbi hoc argumento vtitur pro præcedentia Decani supra Vicarium Episcopi.
- h Ut Decanus, vide Chassan. *part. 4. consid. 43.*
- i V. quæ Menoch. *consil. 902. nu. 21.* ad hoc, vt probet Præsidem redditum præferendum esse Regio Senatui tempore priori cæteris scilicet paribus, is dicitur dignior & præferendus alteri, qui caput & Prælatus est multorum: sicuti de Prælato capitulo dicitur, *c. indemnitas ib. de elect. in 6.* & tradunt Bald. *in c. ip. pastoralis, in fin. vers. extra quæro, de iff. deleg.* & ibidem Barba. *nu. 46.* & Decius *in c. 2. nu. 4. vers. 8.* idem de *Canoniciis, de Iudiciis.*
- k Vide Chenu. *cap. 183.* exemplum Consulis in Imperio Romano. Ad hoc principium pertinet integra pars decima de præminentia scientiarum, pars vndecima de Plebeis & Artificibus Chassanæ in *Catal. gloria mundi.* Huc pertinent controversiæ plures circa Theologos,

126 PARS I. de TITVLIS *Præcedentia*

Iurisconsultos, Canonistas, Medicos, quas hic non attingimus. ¶ Huc etiam pertinet illa regula, fine & amplitudinem ad majus bonum seu utilitatem maiorem, denique communius & universalius exercitium aliquando præcedentiam inducere: de quo vide Collegium Bononiense I. num. 12. 14. 15. 16. Signorolum *confil. 23.* Chaffanæum *part. 4. confid. 32.* Huc referri potest & quod nonnulli volunt, Sacerdotes Regibus præcelere, eò quod Sacerdotium Regno, obiecto & fine præemineat: & sic quantum carni spiritus: quantum terræ cœlum, quantum corpori anima. Quos refutat egregie Mortonus *in causa Regia*, cap. 6. animadu. I. sect. 9. pag. 245. 246. & sect. 10. ser. II.

CAPVT QVINTVM.

De Circumstantiis & *Qualitatibus*
Dignitatum.

XXXIII.

INDEX controversiæ in primis attente spectetur, si quando inter Principes & Respublicas de præcedentia contendatur, ad titulos videlicet præcedentiæ cautè adsignandos: Alibi enim aliis rationibus & titulis vincendum sæpe Principi aut Reipubl. est.

Hac in re scilicet non tam sæpe laboratur, super eo quod dicendum est, quam coram quo, ut Nilus olim *lib. de Pontifice Rom.* scribebat: de quo vide & *libell. pro Profess. Tholos.* pag. 23. & prout quisque ab antiquo colitur, ita spe-

CAP. V. de Circumst. & Qualit. Dignit. 127

speciosis titulis eius iudicium provocatur. Huc pertinet elogium illud inter cætera Coloniæ Tyriotum lib. 1. ff. de censibus : nobilis regionibus, serie seculorum antiquissima, armipotens, fœderis, quod cum Romanis percussum, tenacissima. ¶ Huc pertinet illud apud Tacitum, Annal. lib. 13. Germanorum Legatorum, qui cùm audiuissent eorum gentium Legatis, quæ virtute & amicitia Romana præcellerent, id honoris datum, ut in sedibus Senatorum in Theatro federent, illicò exclamaverunt, *Nubilos mortalium armis aut fide ante Germanos esse, digressi, inter Patres confedere* : vide & Suetonium in Claud. cap. 25. ¶ Huc pertinet illud Campanorum apud Livium, lib. 7. cap. 76. de Samnitibus, id scilicet, quod priores amici & socij pop. Rom. facti fuissent, ad id valere, ut vetustate & GRADU HONORIS se præstarent. ¶ Ita Regum & Principum ante aliquot secula præcedentia fermè omnis comparata erat ad obedientiam (ut loquebantur) Romanam: de quo videndus libellus *de controversia Regum Franciæ & Britanniæ in Concilio Constantiensi*, qui ante annos 100. & quod excurrit, excusus A. D. 1517. Lovanij: Nempe, cùm vrbs Roma orbis Regina tum federet, & ubi hodienum sedet, iam & præcedentiæ fermè arbitra est; et si reclamantibus Pontificiorum quoque nonnullis. Quare nil mirum hoc principio iam posito, si & inter titulos præcedentiæ nonnulli Principum vel maximè computant merita de sede Romana: Quo in censu sunt Reges Franciæ, quibus sanè vnis Pontifices Romani sedem suam & dominium quod vocant D. Petri, & asylum ab antiquo debent; de quo videndus inter alios Bodinus, lib. I. de Republ. cap. 9. in fin. Vignerus aduers. Cranatum, pag. 18. 19. 20. 21. 22. & à pag. 34. ad 39. à pag. 44. ad 49. & 58. b, 59. 63. & auctor des lettres d'un François, pag. 4. 12. 13. Inde tot Romanorum Pontificum elogia de Regibus Franciæ: inde & primogeniti Ecclesiæ audiunt. Hinc quoque nil mi-

rum, si hac inter alias ratione Romæ Cardinales Patriarchas præcedant; de quo vide Rodolphinum de Sabloneta, *de dignitate Ducum Italiae*, à nu. 262. ad 266.

XXXIV.

4. *Respectu* quoque præcedentia, à purâ & simplici diligenter distinguenda venit. Sæpe enim vno respectu præcedentia alicui defertur vel delata fuit, quæ alio respectu minime debetur. Primum enim *Localis* quædam præcedentia est, quæ scil. Actus publici & loci alicuius contemplatu seu respectu nonnullis debetur. Nempe quia ibi sola Officij alicius in eo loco vel actu ratio habetur, nulla alia: & sic hoc respectu in minore alias dignitate constitutus & posterior maiorem præcedit: contra in maiore alioquin dignitate constitutus, ratione collegij, loci & actus minori postponitur.

Non est inconveniens, quod vna & eadem persona ob varios respectus diverso iure censeatur, cum hoc sit concedendum ratione duplicitis iuris quod vnum & idem habet, ita ut uno casu possit esse maior & dignior: & in alio minor & minus dignus. Dicitur argumentum ex capite à Collatione, II. de appellatione, in 6. Gloss. in cap. queritur, 2 quest. 7. Abbas in cap. sanè. & ibidem. Decius in cap. sanè, in 3. not. de offic. deleg. Purpur. in l. i. num. 187. de offic. eius. Tiraquell. de nobilit. cap. 10. num. 11. Gratianus decis. 298. num. 2. tradit & Boëtius, de ord. grad.

CAP. V. de Circumst. & Quæst. Dignit. 129

grad. viriusque fori, 2. num. 45. Iacob. de Voragine, de Concil. lib. 1. art. 1. num. 114. vide Chassanæum, part. 4. confid. 22. & part. II. confid. 12. in fin. Menochium, consil. 257. num. 60. ad 69. consil. 902. num. 71. &c. Picardus inter consilia Menochij, consil. 52. num. 97. Marinum Freciam, tract. de subfeud. lib. 1. cap. alia etiam fuit quæstio, num. 14. Franciscum Marinum, quæst. 1298. part. I. Tiraquell. de nobilit. cap. 10. num. 11. & cap. 28. num. 15. Marzarium, consil. 26. num. 54. Gratianum, I. disceptat. III. num. 13. & discept. 298. & Rubeum, ibid. num. 46. &c. Vide exempla apud Chanutium, cap. 167. 172. num. 2. 173. in fin. & addit. ad Chanut. cap. 177. pag. 498. Loiseau, des Seigneuries, cap. II. 11. num. 40. Onciacum, de la preced. pag. 133. Modestinum Pistoris, consil. 51. num. 41. volum. I. Besoldum, pag. 139. 140. 141. 142. & 153. Sumitur & argumentum ex l. apud eum. & ibi gloss. ff. de manumiss. vind. & Chamierum, in Panstratia lib. II. cap. 15. vide & supr. th. 26. vbi de extra collegiali dignitate. ¶ Exempla huius principij varia. In Principibus sanguinis Regij in Galliâ: qui cum regulariter omnibus aliis Principibus præferantur, de quo supr. cap. I. lib. 4. attamen si actus talis sit, vbi officij tantum ratio habeatur, & exerceatur, pro officij ratione locum obtinent: Rupanus, des Parlements, lib. 7. du rang des Princes du sang, 5. pag. 508. ¶ Item exempla huius principij in Regibus: veluti in Reg. Nauarræ, qui ceu Par Franciæ in Parlamentis, aliis Paribus antiquioribus postpositus legitur: cuius rei duo exempla afferit Rupanus de Parlamentis, lib. 7. cap. du rang du Dauphin de France, 5. Exemplum rursum in Paribus Franciæ: veluti in Duce Vzetenſi Parि Franciæ, qui in Parlamento & inauguratione Regis, quā Par Ducem Bullionum præcedit: cui alias & in aliis actibus cedit, utpote in Ducem posterius cooptatus: de quo extant Declarationes Caroli IX. 1572. Henrici IV. 1607. Ludouici XIII. 1612. de quo vide discursum Gallicum, du Duché

R.

130 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

de Bouillon, & du rang des Ducs de Bouillon en France.
 Item in Rege Daniæ, qui in Imperio ut Dux Holsatiaæ aliis postponitur: vide Nolden, *in tract. de statu Nobilium, cap. 10. in princ.* Quanquam ex curialitate & convenientia aliquando Regiæ dignitatis fastigio præcedentia defertur. Ita Sigismundus Rex Hungariæ, licet saltem ut Marchio Brandenburgensis vocatus adesset, primus rogatus fuit sententiam de Cæsare nominando dicere, ut refert Dubravius *lib. 23. Histor. Bohemicae*. Item ex curialitate, Regij sanguinis externi Principibus aliquando id delatum, ut in loco, vbi officij ratio sola alioquin habetur, præcedentia adsignatur: ut factum aliquando à Francisco I. circa Ducem Albaniæ, qui Princeps erat Regij sanguinis Scotici: ut refert Rupanus, *des Parlements, lib. 7. cap. 8. pag. 510*. Ita etiam ex curialitate, & ratione majoris dignitatis extracollegialis præcedentia sæpe defertur: veluti Episcopo Canonico existenti in Capitulo primus locus post Decanum seu præsidem collegij adsignatur. Abbas in *cap. postulasti 15. num. 8. & 9. de concess. præbend.* De quo vide Gratianum *disceptat. forens. cap. 106. num. 9.* veluti Episcopo existenti in Gymnasio tanquam Scholari datur secundus locus apud Rectorem ipsius Gymnasiij, ut tradit Abbas in *cap. postulasti, num. 8. de concess. præbend.* quem secuti sunt Felinus, *in rubr. de maior. & obed. col. 2.* Boërius, *de auctorit. magni Consilij, num. 65.* Et ita observari notat Menochius, *consil. 902. num. 75.* Mediolani, in collegio Doctorum, vbi si Senator in eo sedeat tanquam Doctor collegiatus, datur ei locus immediate post Abbates collegij, & sedet super cathedram, cum tamen reliqui Doctores sedeant in subselliis. ¶ Exemplum & in Rege Bohemiæ, qui in aëribus Imperij, omnes Reges alias præcedit: ut expresse continetur Aureâ Bullâ Caroli IV. *iii. 6. & iii. 22. in fin.* de qua Regis Bohemiæ præcedentia in solemnis Imperij conventibus & pom-
pis

CAP. V. de Circumst. & Qualit. Dignit. 131

pis plures Scriptores consentientes allegat Goldastus lib.3. *Comment. Bohemi.* cap.13. num.13. vide & Besoldum p.13. h. & Buxtorfium & Arumæum *in ballam aur.* pag. 193. & ext. ¶ In Episcopo Coloniensi, qui in suo Episcopatu Moguntinum præcedit: vide Auream Bullam Caroli IV. & ibi Arumæum, & ex his Besoldum pag.139. In Cardinalibus Camerariis, qui in loco Cameræ præferuntur aliis Cardinalibus licet antiquioribus, cùm tamen extra locum Cameræ eis postponantur Chassanæus part.4. consid.14. Rubeus *apud Gratian. disceptat. forens.* cap.298. num.29.30. &c. In Episcopis Paribus Franciæ, qui tam in Concilio Regio, quam Parlamentis Archiepiscopos qui Pares non sunt, præcedunt: de quo vide Rupanum *de Parlamentu lib.7. cap.15. des Prelatis, Pairs de France:* & Tilletum, *cap. des Pairs, fol.255.* & *cap. des Barons & Pairs, fol.344.* In Consiliariis laicis qui in Parlamento ad dextram sedent, Ecclesiastici ad lævam: de quo vide Rupanum *de Parlament. lib.7. cap.15. num.4.* In Archiepiscopo vel Episcopo habente Canonicatum, qui in Capitulo est minor, tanquam Canonicus, extra Capitulum verò est maior quam Archiepiscopus vel Episcopus *cap. postulasti, cap. penult. de concess. preb.* & ibidem annotauit Abbas *in 4. notab.* vide plura apud Menochium *consil.51. num.43.* Ita dicitur Archidiaconus maior Archipresbytero respectu administrationis jurisdictionis: qui tamen eo minor est in altaris ministerio, *cap. i. & cap. officium, de offic. Archidiaconi.* Sic etiam Abbas est Canonico maior & dignior quando tanquam singuli considerantur, est tamen minor quando ipsi Canonici sunt collegialiter congregati, *cap. quamvis 1. §. quamquam, de præbend. in sexto:* & ibi Geminianum: *num. 3. & idem in cap. ultim. num. 3. de offic. deleg. in 6. Bald. in cap. pastoralis, in fin. & ibidem Elinus num. 1. & Barbat. num. 46. de offic. deleg.* Ioannes de Selua *de beneficio, part. 1. quest. 2. num. 82. & 87. Menochius, consil. 902. num. 71.*

32 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

Exemplum in Episcopo existente in Capitulo tanquam canonico, qui sedere debet in suo loco uti Canonicus, vt tradit Gloss. in cap. à collat. de appell. in sexto. & alij multi quos congesit Menochius de arbitrar. lib. 2. cap. 68. num. 23. & consil. 51. num. 43. Et plura ad hanc rem scribunt Marinus Freccia de subfeudis, lib. 1. cap. alia etiam fuit questio. Vincentius Francus decis. 138 lib. 1. Gratianus disceptat. forens. 16. Martinus Nauarrus consul. 4. num. 4. tit. de maiorit. & obediens. lib. 1. & Purpuratus accedit lib. 1. num. 197. de offic. eius cui mandata: vbi dicit, Episcopum Consiliarium Principis in consilio sedere tanquam Consiliarium, & ob id non præcedere magnum Cancellarium: & num. 194. & in i. eisī Prætor, num. 5. & de offic. eius cui. Consiliarios Principis sedentes in collegio Doctorum, tanquam Doctores suis in locis sedere. In Rectore Parochiæ, de quo vide Chassanæum part. 4. considerat. ultim. In Archidiacono vel Rectore & Episcopo Scholari: vide Chassanæum, part. 4. consider. 44. In Canonico qui in loco sui Canoniciatus Abbatii præfertur, & tamen extra locum illum Abbas Canonico anteponitur. Decies consil. 161. num. 1. Ripa lib. 1. resp. cap. 23. num. 3. Ioann. Selua de benefic. part. 1. quest. 2. num. 85. In Archiepiscopo Canonico qui minor est in Capitulo, neque potest præcedere Præsidentem Capitulo. Gloss. in cap. collatione II. in verbo prælatum, de appellat. in sexto. Menoch. de arbitrar. cas. 68. num. 23. Gratian. i. disc. pt. forens. decis. 10. & III. num. 14. In Archidiacono, qui etsi maior sit Archipresbytero respondeat administrationis, iurisdictionis, est tamen minor in altari, cap. 1. & cap. officium, de offic. archidiacon. Gratianus dict. cap. II. nu. 1. & 33 & Rubeus apud Gratianum discept. cap. 298. num. 35. In Canonico Vicario Episc. qui in Capitulo non præcedit alios Canonicos: quia in Capitulo non consideratur ut Vicarius, sed ut Canonicus: de quo

CAP. V. de Circumst. & Qualit. Dignit. 13

de quo Gratian. *discept. forens. cap. 106.* Menoch. *consil. 257.* num 61.62. De Vicario Episcopi num in choro dignior sit præposito vel aliam dignitatem post Episcopum obtinente variæ sunt sententiæ Menochij *consil. 51.* Iosephi Ludouici *conclus. 38.* Nauarti *consil. 1. & 2.* id negantum contra affirmantium plurimum aliorum quos allegat, & in his Ioan. Jacob. Merill. peculiari tractatu de præcedentia Vicarij, & sequitur Ludovicus Bellus *consil. 27.* In collegialiter procedentibus, qui aliis præferuntur, quibus alioquin cedunt de per se, vide Chassanæum *part. 4. consil. 32. 38.* In judice minore, qui in loco administrationis maiorem præcedit, vide Chassanæum *part. 7. consil. 37.* Exemplum vetus in Accio Poëta, qui Iulio Cæsari in collegium Poëtarum venienti non assurrexit, vide Valerium, *lib. 3. cap. 7. de fiducia sui:* vbi & ratio in eam rem additur, quod comparisonem communium studiorum aliquanto superiorem se esse consideret, quia ibi voluminum non imaginum certamina exercabantur. ¶ Exemplum notant Canonistæ, & ex iis Vincentius *Specul. Histor. cap. 9.* in Iacobo quem Episcopum Hierosolymitanum faciunt: qui sane in Synodo ibidem habita definitiū sententiam protulit, Petro quamlibet præidente. ¶ Exemplum in Vasallis, qui etsi in loco feudi Dominis cedere cogantur, non alibi tamen si aut maioris dignitatis sint, aut officij. Vide Mareschallum, *des drouis honorifiques*, pag. 50. 51. 52. & 157. vide & Gloss. verbo *instiūtum*, quæ fuit prima causa b. nef. amiss. lib 2 *feudorum*. ¶ Exemplum item in Rectoribus Parochiarum in Parochiâ suâ, de quo vide Chassanæum in *in Catalogo glorie mundi*, part. 4. *consil. vlt. Gratianum, disceptation. forens cap. 298.* per totum. Salgado, *de protectione Regia*, parte 2. cap. 9. numer. 54. usque ad num. 70. ¶ Ex hoc principio etiam infert

134 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

Iacobus Puteus *lib.3. decis.104.* quod Prior Ecclesiæ in Concilio Episcopum præcedere debeat, quia dignitas Episcopalis non confert ad illum aëtum, & idem non inducit prærogativam loci. Contra ergo, minor alias dignitas habens administrationem, inter illas personas cum quibus convenit, debet præcedere maiorem dignitatem, non habentem administrationem aliquam, quoad illas personas cum quibus congregatur. ¶ Exemplum quoque in contentione illa inter Electores Imperij & Burgundiæ Ducem: de qua vide Besoldum *pag.139. & 140.* quem Burgundiæ Ducem idem Electoribus postponendum fuisse contendimus. Cuius tamen Legati in Concilio Basiliensi decreto Patrum Electoribus prælati fuerunt: Chassan. *Catalog. gloriae mundi, part.5. confid.45.* Quinimò in Comitiis Ratisbonensis A.D. 1471. Caroli Burgundi Legati alternis subselliis ad frontem Cæsaris inter Oratores Regios seu in ordine absentium Regum locati fuerunt: de quo vide Campanum apud Freherum, *tom.2. fol.150. &c.* Arumæum, *in cap.6. aureæ bullæ, pag.192.* Goldastum, *tom.1. constit. in Rationali, fol.99.* & eundem *tom.3. fol.438.* & de hoc rursus *infr. part.3. th.4.* ¶ Tandem subscribimus *c.6. aureæ Bullæ* (vbi v. *ib.1.* Arumæi & 84. Buxtorfi) nempe in omnibus actibus ad ipsam Curiam pertinentibus nullum Principem Electoribus anteferendum, ac nominatim nullum Regem, Regi Bohemiæ, ut nominatim expressum aurea bullæ Caroli V. 1.6. multo minus Cardinales: quicquid contra scribat Barbat. *de Cardin. præst. part.1. quæst.1. num.42. & per tot.* qui sanè in Caroli V. Coronatione cessere, teste Hartman. Maur. *de Coron. Caroli V.* Imò memorat idem Hartman. Maur. *dicto loco*, & Sleidanus *lib.2.* & Anglicum Legatum & Pontificium Caroli V. Coronationi interesse noluisse, ne Electoribus postponerentur (quod Arumanus notat *pag. 192. 193. ad cap. 6. Aureæ Bullæ*) &

Bux-

CAP. V. de Circumst. & Qualit. Dignit. 135

Buxtorfius & Rumelinus textu aureæ bullæ nonnisi Regi Bohemiæ hoc privilegium tribuitur, ut alij Reges ei in ætibus Curiaæ cedant. Vide & exempla alia apud Chassanæum, part. 4. consid. 44. ¶ Huc spectat Ius Patronatus in Ecclesiis: Patronus quippe, quia loco ipsi esse dedit, in eo præcedentiam sibi supra omnes vindicat: vide Chassan. part. 4. consid. 8. Onciacum, de la preced. pag. 173. 174. 175. Loiseau des Seignearies, cap. II. nū. 14. & c. 21. & c. 79. 80. & peculiarem Mareschalli tractatum Gallicum, *des droits honorifiques des Seigneurs es Engles*. ¶ Hinc jurisdictionem ordinariam loci habens aliis præfertur in eodem loco, de quo *supr. th. 32.* ¶ Denique & Domi suæ & in Aetibus ad suam Curam & Curiam spectantibus quilibet vel magistrunculus maior est & Rex, vbi de tuendo loco agitur. Vide Rubrum *inter decis. Gratian. cap. 298. num. 90.* Ruinus consil. 155. num. 7. lib. 4. Menoch. consil. 257. num. 72. (nam alioquin si priuata species officia, quilibet Domi suæ minor est: de quo iam suprà) videri possit & hac quoq; de causa Eustachius Ep. Antiochenus in Concilio Nicæno ante Legatos Episcopi Romani sedisse: quia Bithynia (in qua Nicæa) ad Orientis seu Antiochenum Patriarchatum pertinebat. ¶ Sanè Agatho Episcopus Romanus Synodo Constantinopolitanæ interesse noluit, quantumvis intra muros vrbis Constantinopolit. versaretur, ne secundus ab eius vrbis Epis. Synodi præside federet: vide quæ *th. 2. l. c. parte 3.* Sed & sub Iustino posteà A. D. 524. Epiphanius Episcopus Constantinopolitanus, Ioanni Romanæ Ecclesiæ Episcopo Byzantium appellanti loco cedere noluit: sed tandem (ut Marcellus *chronico* refert, & Theophanes explicat) dexter dextrum Ecclesiæ insedit solium Ioannes. ¶ Exemplum huius rei olim & in Episcopo Parisiensi, qui in Parlamento Parisiensi, tum quia Consiliarius natus prædicti Parlamenti est, tum quia intra suam

Dicēcesim est constitutus præfertur cæteris Episcopis, licet prius consecratis: vide Rupanum lib. 7. des Parlementis, cap. 16. num. 1. & 26. num. 1. Sed an idem Præsidibus seu Locumtenentibus Frounciarum Regiis præfertur aut Admiratio? Vide Tilletum, cap. des Gouverneurs, fol. 354. Paponium, lib. 4. tit. 6. art. est. 13. & Rupanum, cap. 20. num. 2.

XXXV.

SEXVS quoque quadam tenus hac in re spe-
ctandus venit: Iure Romano^a sanè, inferioris,
sed contiguæ tamen dignitatis masculus su-
perioris dignitatis foeminæ præferebatur; &
sic quod dignitati deerat, ipso sexu pensaba-
tur. Sed & Imperatrix, Regi Bohemiæ ex Au-
reæ Bullæ sanctione Caroli IV. in celebra-
tione Curiarum Imperialium cedit.

^a Textus apud Vlpianum lib. 2. ad Edictum in l. 1. ff. de
offic. Consulis, vbi scribit: Consulari fæmina viique (id est
indubie) Consularem virum præferendum nemo ambigit.
Sed vir Praefectorius, an Consulari fæmina præferatur, viden-
dum? Putem præferri: quia maior dignitas est in sexu virili.
Vbi errat Antonius Faber, qui pro Praefectorius le-
gendum putabat Praetorius; de Praefectoriis quippe, id
est Praefectis Praetorio res ibi est Vlpiano, qui eius (& sic
Antonini Caracallæ) ætate Senatores seu Clarissimi
non erant; sed Equestri tantum dignitate: Postea e-
nim deinde Senatoriam his Alexander Severus di-
gnitatem contulit, ut viri Clarissimi & essent & dice-
rentur, quod antea vel tardò fuerat, vel omnino non
fuerat, ut disertè scribit Lampridius, in eius vita. Ex
Vlpiani

CAP. V. de Circumst. & Qualit. Dignit. 137

Vlpiani igitur mente summa illa equestris dignitas in viro maior est, quam Senatoria (alioquin major) in fœmina: Quanquam lex illa non tam ad honoris præcedentiam pertinet (de quo nunc agimus) quàm ad fidem & industriam in bonis debitorum curandis. Vlpianus quippe lib.62. ad Edictum (vnde ea lex desumpta est) interpretatus est Edictum *de Rebus auctoritate Iudicis possidendis*, vt docet l.9.15. de reb.auctorit. *Iudicis possidendis*. Vbi de dignitate & fide creditorum comparatio fiebat, vt docet etiam quodammodo *lex maiorem* 8. ff. de pactis. Quæ ipsa quæstio vertitur, vbi agitur de custodia Archiui & instrumentorum, l.vii. ff. de instrum. ibi enim mas fœminæ præferendus: haud aliter atque apud Seniorem instrumenta deponuntur; de quo prolixè Goldastus *in Seniore lib.1. cap.26. per totum.* ¶ Verum tamen est, & in præcedentia aliquam sexus haberi rationem, vcluti in Ecclesia: vide Loiseau *des Seigneuries*, cap. II. num. 53. 54. Mareschallum *tractatu des droits honorifiques des Seigneurs és Eglises*, pag. 80. 81. 82. 83. vide & quæ Benedictus, de exemplari substitutione, numer. 41. & quæ Chassan. part. 2. ¶ De cognatorum Regis Franciæ, per fœminas sessione vide Tilletum *cap. des Prelats*, fol. 341. & Rupanum *des Parlements*, lib. 7. cap. 9.

XXXVI.

COHÆRENTIAE & vnionis seu proximitatis capiti quoque ratione quadam præcedentia inter privatos^a cæteris paribus nonnullis debetur. Hinc Comitatenses^b, id est in Principis comitatu seu Aula inservientes, datis paribus, aliis præferuntur: exceptis actibus^c qui ad summam Reipublicæ spectant, non.

S.

138 PARS I. de TITVLIS *Præcedentie*
vitam Principis privatam. Hinc rursum Capiti^d supremo magis Proximi & velut vnit
ac connexi, associati in eodem loco & pro-
cessionaliter, præcedentiam aliquam meren-
tur.

- a Non inter Reges, quos proprio fulgore coruscare o-
portet: *Qui Rex est Regem, Maxime non habeat.* Atque ita
satisfieri posse putet quis iis, quæ pro R. Romanorum
scribit Quetta, *confil.* 1.
- b Text. in l. 1. Cod. Theodos. de quæstoribus: l. 3. de primiceriis:
l. unic. de Magistr. Scrinior. l. unic. de Comitibus Consistor.
vide Onciacum, *de la preced. de la Nobl.* pag. 93. Exem-
plum in Canonicis Capellæ Regiæ, qui (singulari pri-
uilegio) in Gallia præcedunt Cathedralis Ecclesiæ Ca-
nonicos: Chassan. part. 4. *confid* 47. ¶ Hinc & Bonus
de Curte Brixiensis *de nobilit.* part. 3. num. 33. & post eum
Purpuratus in l. 1. num. 60. *de offic. eius cui mand.* scribunt
residentes apud Ducem Sabaudiæ præferri Senatori-
bus. Vide & Menochium *confil.* 902. num. 34. & *de arbit.*
casu 68. num. 39. ¶ Etiam inter diversas dignitates hæc
ratio adduci potest: quomodo adduci solet à Secre-
tariis Regiis adversus Locumtenentes Balliuorum: v.
Chanut. *cap.* 174.
- c Cujusmodi etiam sunt exequiæ Imperatorum & Re-
gum. Quare publica officia Imperij gerentes, *Erb-Em-
per*, Comitatensibus, *Hoff-Emper* præferimus; de quo
Anonymi Auctoris Consultatio *apud Besoldum* pag. 160.
&c.
- d Qui magis cohæret Principi dignior dicitur, Felin. *de
maiorit.* & *obedient.* num. 4. & 12. Vnde & altior locus di-
citur, qui domino proximior est l. unic. C. *de prep. S. Cu-
bitali.* Hinc Adseffori seu Consiliario, idem honor
præstatur, cui exhiberi solet ei cui adsidet. Chassan.
part. 8.

CAP. V. de Circumst. & Qualit. Dignit. 139

part. 8. consider. 27. in fin. Hinc Pares Franciae cæteris Principibus Regni præferendi sunt, Chassan. part. 5. confid. 43. ¶ Hinc Cardinalium Collegium aliis Episcopis præfertur: vide Chassanæum part. 4. confid. 10. & 11. Onciacum, de la preced. pag. 121. & 122. ¶ Hinc inter Cardinales, Ostiensis aliis præfertur, quia honorabilior ille dicitur, qui est proximior Domino, ut est Glossa, in §. aliam, Inst. de bonor. possess. Chassanæus, part. 4. confid. 8. Hinc Vicarius Episcopi anteponitur Archidiacono & Archipresbytero, ut respondit Abbas in consil. 21. in fin. lib. 1. ¶ Hinc Capitulum seu Decanus & Canonici Cathedralis Ecclesiæ de præcedunt omnes Prælatos inferiorum Ecclesiarum, quia sunt magis proximi & vñiti Episcopo seu Capiti Felin. in cap. cum non liceat, de prescript. in princ. Vide Chassan. latè parte 4. confid. 32. & maximè pag. 183. vbi de connexitate plura: ideo præferuntur etiam Vicario Episcopi: de quo Gratianus I. discept. forens. III. (contra Franciscum Sarmientum lib. 7. sels. Ætar. interpr. cap. 17. & Menoch. consil. 257. & Gonzal. Mendez de Vasconsellis lib. 1. diuers. iur. argum. cap. 1. Io. Picard. inter consil. Menoch. 52. num. 135. usque ad num. 156. lib. 1. Item præferuntur Abbatibus in processionibus Capitularibus: Chassan. dicto loco: Ripa, resp. 5. Boërius, tract. de auctorit. magistri consil. num. 68. Gratian. I. discept. forens. III. num. 10. II. Secus inquiunt in processionibus publicis: Contrarium tenet Bai batias in can. pastorales, de offic. deleg. Vide Onciacum de la precedence de la Nobl. pag. 92. Hac de re quoque mota controversia in Gallia A. D. 1614. vide Mercurium Gallicum testmo 3. fol. 434. & seq. ¶ Hac ipsâ de causâ Clerici seculares Regularibus præferuntur: Text. in cap. alia 16. q. 1. can. à Subdiacono 93. Sub distinctione Gloss. fin. in can. qualiter, & secundo de accusationibus. Plenè Cardinalis Alexander. in can. Episcopos, num. 3. dist. 17. Quanquam & altera ratio adducitur à Cardinale Alejandro, quia An-

tiquiores sunt, ab Apostolis instituti: Plenè Ripa in *resp.*
 s. vbi loquitur in fortioribus terminis, quando Regulares obtinuerunt nomen & habitum Canonorum:
 Boërius, *de auctor. magni consil. nu. 8.* Extende, Canonici
 seculares præferuntur Canonicis Regularibus: Ripa,
consil. 3. num. 20. Hoc proximitatis & connexitatis argu-
 mento, Consiliarij secretioris consilij præferuntur nu-
 dis Senatoribus Regiis, quamlibet tempore prioribus.
 Vide Boërium *de auctorit. magni consil. num. 151.* Purpu-
 ratum, in *l. i. num. 60. de offic. eius cui mand.* Bonum de
 Curte Brixienf. *de nobilit. part. 3. num. 33.* Menoch. *consil.*
902. num 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34.

XXXVII.

EX TEMPORE quoque dignitates ipsæ æ-
 stimantur, & exinde de præcedentia. Nempe
 ideo Perpetui^a, temporariis; in Numero^b
 constituti, supernumerariis; Hæreditarij^c ele-
 ctivis præferendi.

a Vide Chenu. *cap. 194. pag. 318.* Gratianum, *discept. forens.*
cap. 845. num. 40. 41. 42. Ita perpetuum jurisdictionem
 habentes, præferuntur temporalem habentibus: quem-
 admodum probat multis Io. Andr. in *cap. penulti. de offic.*
delegati, in sexto, in nouell. quem secuti sunt Felinus in
rubr. de maiorit. & obedient. num. 10. Boërius, *tract. de ordin.*
grad. utriusque fori, num. 21. & Gondis. *tract. de leg. parte I.*
quæst. 9. nu. 55. Menochius *consil. 51. nu. 17.*

b Vide Chassanæum, *parte 4. consid. 12.* Quia sunt expe-
 stantes locum decedentium. Exemplum in Canonicis
 supernumerariis: de quo vide Gratian. *disceptat. forens.*
cap. 867. à num. 23. ad 29. & rursum à *nu. 56. ad fin.*

c Vide Peregrinum *consil. 13. num. 10. vol. 2.* Ut vice versa
 eleeti-

CAP. V. de Circumst. & Qualit. Dignit. 141

electiuos, seu assumtos per viam electionis, præferimus assumtis per prouisionem aut collationem: vide Chafsan. part. 4. consil. 32. ibi septimo.

XXXVIII.

Ex se & proter se iurisdictionem vel dignitatem num quis habeat, hac quoque parte spectandum est: Hinc dignitatem habens ex privilegio & jure alieno, cedit habenti iure communi & suo: Hinc, principaliter sibi datam iurisdictionem seu dignitatem qui habet, præfertur ei qui subsidiariam, Vicariam, etiam legalem, non privati beneficio delegatam habenti. Hinc Iudex à Principe delegatus^c, etsi in causa delegata Ordinariis maior sit ratione potestatis & iurisdictionis, non tamen ratione dignitatis & præcedentia maior est.

a Ita argumentatur Iacobus Niger in rubr. *de offic. eius*, num. 14. in fin. Alciatus, resp. 199. num. 36. vide & Peregrinum consil. 3. num. vlt. vol. 2. Menoch. consil. 51. num. 24. & 257. num. 18. Ratio est quia dignior est qui propria dignitate fulget & coruscat *l. si Auguste*, *de le-gatis* 2. & tradunt Dec. in *l. 2. 7. num. 7. de regul. iur.* & Iason in *l. more*, num. 4. *de iurisdic.* & aliij quos commemorat Menochius *d. consil. 51. num. 25. 26.* vbi & aliis rationibus comprobant.

b Dictum aliquid supra *th. 4.* & huc quoque pertinent notata ad *lit. a.*

142 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

¶ Hanc quæstionem latè tractat Bellonius *de mandata jurisdictione*, cap. 2. quæst. 9. vide & Menochium *consil.* 257. num. 59.

¶ Quæstio est, an SVCCEDANEVS seu suffectus & subrogatus in alterius decedentis, vel resignantis officium siue locum, & vt Græci vocant, *τάξις*, eius quoque sedis prærogatiuam obtineat? Quod negandum est; hic enim ultimum locum occupat inter Collegas, vndique videlicet pares.

Text. in l. si quis in Archiatri. 10. C. de Professoribus & Medicis: vide & leg. uniuersitatis, & leg. comperimus, C de proximis s. Scrinior. Decium, resp. 161. Hotomannum, consil. 105. Langlæum, 7. Semest. 7. pag. 360. Loiseau, lib. 1. des offices, cap. 7. pag. 115. Chenu, cap. 197. pag. 521. Cotmannum, consil. 95. vol. 1. vide ad aliquid etiam Chassanæum, part. 4. consil. 12. vers. & intellige. Ergo vulgatum illud & Brocardicum hinc non obtinet, quod subrogatus sapit naturam eius in cuius locum subrogatur: quod alioquin obtinere diximus in iis speciebus quæ tractantur th. 5.

XXXIX.

ACTVS; seu FUNCTIONIS realis ratio quoque habenda: Hinc ACTUALES seu in actu & administratione revera positi *ipsoeunni* paris dignitatis, & vacantibus (id est iam dignitate & officio functis) & nudis honorariis, seu codicillariis (quos etiam *Adlectos* olim vocabant, hodie *Bullatos* & *Titulares*) tempore licet anterioribus præferuntur: Hinc rursum actu^b officium prius exercentes, prioribus in data, seu provisione, vt loquuntur, actu non.

CAP. V. de Circumst. & Qualit. Dignit. 143
exercentibus præferuntur. Hinc denique &
vacantes, id est ' officio aliquando functi, ho-
norariis, id est, nunquam functis, præferun-
tur.

- a Exemplum in l.1. Cod.Theod. ut dignitatum ordo servetur: & l.2. & ibi Ioan. de Plat. eod. tit. quæ est Cod. Iustin. l.1. ut dignitatum ordo servetur: l.5.6. Cod.Theod. de Hono-
rarius, Cod.l.2. cod.Cod. quis in gradu præferatur: l.19.eodem,
de agentibus: l.vit.eod. de Principibus agenti: l.4.C.de Prin-
cipibus agenti: l.2.in fin. C. de Primicerio & Notar. v. No-
vellam 62. latè prosequitur Iason. consil.161.lib.2. & Rui-
nus, consil.19. lib.1. Capitolinus, in Pertinace; Cum Com-
modus, inquit, affectionibus innumeris Praetorios miseriisset,
Senatus consultum Pertinax fecit, jussitq; eos qui Praeturas
non geſſissent, sed Adlectione accepissent, post eos esse qui ve-
rè Praetores faſſent, sed hinc quoque grande odium ſibi mul-
torum commouit: vide & Vasquium, argum.10. num.127.
Exemplum in Episcopis: de quo vide Baldum, consil.
386. Excepti tamen olim singulari priuilegio nonnulli,
v.l.8.C.Theod.de honora.Codicill.
- b Vide Zabarellam, consil.62. Chenu. cap.198. Langlæum
7.Semest.7. in fin. Lucium, lib.4. tit. de ordine ſedendi, art.
vlt. Riccium, in praxi Ecclesiast. tit. Præcedentiarum, decif.
580. vide & quæ ſupra iam notata, vbi de promotio-
nis prioritate, th.18. item vbi de ſpe, th.4.
- c L 1. Cod.Theod. ut dignitat. ordo : l.vit. de Primicer. & No-
tar. l.vn.de Comitibus vacantibus.

Laboris maioris munus ſeu dignitas cæte-
ris paribus præcedentiam quoque tribuit^a:
ſecus datis imparibus^b.

- a Qui majores ſuſtinet labores, dignior eſt illo qui mi-

144 PARS I. de TITVLIS Præcedentie

nores obit, l. unicuique, in princ. C. de prox. sacr. scrin. l. 2.
C. de offic. magistri offic. & aliis comprobauit Boërius, de
magni consilij auctoritate, nu. 145.

- b Id est quando aliqua causa & qualitas extat, quæ redit dignorem eum qui minus laboris sustinet: alioqui sequeretur absurdum, quod Cardinalis esset Episcopo postponendus, ob id quod maiores obit labores Episcopus Cardinali: Menoch. consil. 902. nu. 61.

CAPVT SEXTVM.

*De Mutatione contingente circa personas
dignitate decoratas.*

X L.

MUTATIONES variæ circa personas dignitatibus decoratas sæpe occurunt. Et tum anxiè sæpe quæri solet, quemnam gradum obtinere debeant?

X LI.

Prima quæstio est, vtrum, *Permutatis* inter duos in eadem Curia seu statione dignitatibus seu officiis, puta altero alterius officium subeunte, pristinam illi præcedentiam tueantur? Quod affirmandum est.

Vide Langlæum 7. Semestr. 8. pag. 360. & Loiseau, lib. 1. des offic. cap. 7. num. 77. 78. 79. Rupanus, lib. 7. des Parlements, cap. 27, num. 13. Et ratio hæc redditur, quia conjunctum revera.

revera munus utriusque militiae seu dignitatis fuit , & sic nulla interruptio facta censetur . Et exemplum ponunt in Consiliariis Ecclesiasticis & Laicis eiusdem Parlamenti , dignitates suas inter se commutantibus . Et Parisiensi Senatui id non semel placuisse memorat . A quo non ablutit , quod Albericus scribit , ad *leg . 2 . ff . de Decurion .* ei qui in Canonicorum Collegium iam olim adscitus fuit , optionem nouissimam præbendarum non officere , quò minus pristinum ordinem retineat .

X L I I .

Secunda quæstio : vtrum , si non in *eadem Statione* , seu *Curia* , verùm in diversis , ab eodem dignitas fuerit continuata ; veluti si Consiliarius ex Parlamento Parisiensi , in Burdegalense migrarit ; vtrum , inquam , ideo pristinam præcedentiam amittat ? Et sanè amittere dicendum est , atque adeò eum gradum tenere , qui eo tempore ultimus est .

Vide Langlæum , 7 . *Semeſt . 8 . pag . 362* . Nec enim Magistratus alibi gesti , quoad ordinem sedendi vel procedendi , ratio illa alibi habetur , sed veluti novus & quasi hodie in ordinem venerit habetur : Denique prioris Magistratus ciuratione Senator esse desit . Et exemplum affertur Hieronymi Vallæ , qui Senatorio munere multis annis in Curia Parisiensi defunctus , postea in Curiam Rhedonensem allectus , nouissimo loco sedit .

X L I I I .

Tertia quæstio : vtrum *Repetens* posteā seu elegens eandem , quam à se semel ultrò abdi-

146 PARS I. de TITVLIS Precedentia
caverat, dignitatem, pristinam quoque præ-
cedentiam iure quodam postliminij repetat,
seu recuperet? Id quod pariter negandum
est.

Argum. *l. sed si manente s. & de precario.* Et hoc est quo
vulgò dicitur, *demeurer lourche.* vid. Langlæum, 7. *Semest.*
8. pag. 361. 362. 363. qui exempla eam in rem adducit: vi-
de & Loiseau, *des offices*, lib. I. cap. 7. numer. 73. 74. 75. 76.
77. 78. 79. Amissa semel præcedentia nunquam recu-
peratur. Et verò per resignationem seu ciurationem
& abdicationem ea semel amittitur: & exemplum
quoque eandem in rem idem allegat. Ita Canonicus
renuncians Canonicatui, si iterum efficiatur Canoni-
cus, nullam habet prælationem ex priori titulo, cui
non potest inniti, sed nouo: *cap. ex insinuatione 26.* vbi
Gloss. in verbo prime de Simoni. & in c. *Nabuchodonosor 18.*
in verb. accepit, 23. quest. 4. Gratianus, *disceptat. forens. cap.*
845. num. 10. ¶ Excipiuntur tamen hi quatuor casus,
1. Si maiore interim dignitate is qui dignitatem abdi-
cauit auctus fuerit; vide exemplum apud Chanutium,
cap. 199. & Rupanum, *lib. 7. des Parlements, cap. 27. num. 16.*
& ratio desumitur ex *l. 3. C. de dignitatibus*; quia maior
dignitas nulli debet circa prioris dignitatis seu militiæ
privilegia præiudicium facere. 2. Si (Canonicus for-
tè) in fauorem alterius resignasset, isque postea resi-
gnationem admittere noluisse, vtique tum resignans
(canonicum suum) mox repetens pristinam præce-
dentiam retinet: argument. *l. si fortè, ff. de offic. Presid.*
Quam in rem duo Arresta memorant Boërius, de au-
citor. magni consil. num. 82. Chenu, *tit. 32. cap. 168.* & Molin.
super regula de publicandis resignation. à num. 44. ad num. 50.
hac eadem ratione, quod resignation in fauorem, tac-
tam in se conditionem hanc habeat, si modò resigna-
tarius

tarius acceptaverit. 3. Si qui alteri officium forte Consiliarij resignauit, pœnitentiâ resignationis ductus, ab alio ilicet aliud officium Consiliarij comparauit, & eodem tempore, quo is cui suum officium resignauerat examinandus erat, provisiones ut vocant suas Curiaæ obtulit: eò quod hoc casu non videatur vlla interruptio facta, tam cito repetiti, argum. *l. quidquid calore, &c. de regul. iur.* Cuius rei exemplum vide apud Rupanum, lib. 7. des Parlements, cap. 27. num. 15. 4. Resignans Canonicatum reservato sibi regressu cum loco in choro & Capitulo, mortuo resignatario, debet sedere in priori & antiquiori loco: ut in decisione Rotæ Legionens. canonicatus coram Maceratens. de quâ per Pappazon. *in addit. ad Rot. decis. I. in fin. num. 17. de renunciat. in nou. Gonzal. de alternat. Gloss. 5. §. 9. num. 10. Gratianus discept. forens. 106. nu. 17.*

XLIV.

Quarta quæstio, vtrum Ordine motus ad tempus, seu, vt vulgo loquuntur, *suspensus* de officio suo, finito suspensionis tempore veterem ordinem & præcedentiam tueatur seu teneat? Quod utique affirmandum est.

Textus expressus in *l. 2. §. 1. ff. de decurion.* vide & Langæum, 7. Semest. 8. pag. 360. & Loiseau, *des offices*, lib. 1. cap. 7. num. 74. Et ratio hæc redditur, quia suspensio hæc non ipsius dignitatis privatio est, sed exercendi eius tantum temporaria interdictio: ne alioquin pœna tempore definita, contra sententiaæ fidem ulterius porrigitur *l. 3. §. 1. ff. de decurion.*

XLV.

Quinta quæstio: vtrum Restitutus seu redi-

148 PARS I. de TITVLIS Præcedentia
integratus Principis indulgentiâ, dignitati &
officio (olim ob culpam amissio) pristinam
præcedentiam recuperet? Quod regulariter
negandum est.

Text. in l. 2. §. 1. vers. non idem, ff. de Decurionib. & l. 2. 3. &c. de
sent. pass. & restitutis. l. 2. C. eod. tit. vide & Boërinum, in
in tract. de auctorit. magni consil. num. 82. vbi etiam Barto-
lum in id allegat. in d. l. 2. de decurion. & Felinum, in cap.
ex insinuatione, in fin. de Simonia: vide & Langlæum, 7.
Semeſt. 8. pag. 360. Restitutio non operatur, vt restitutus
recuperet primum locum & præcedentiam quam
prius habebat, tanquam agat ex nouo titulo, & non
veteri. Ancharan. in cap. ex insinuat. 25. num. 4. de simon.
Iaf. in l. Gallm. §. & quid si tantum, num. 71. & ibid. Galia-
gal. num. 57. &c. de liber. & post. Ferret. de gabell. num.
170. Parif. de resignat. beneficior. lib. 3. 4. 7. num. 73. Guido
Pap. sing. 361. & consil. 18. num. 9. cum aliis per Odd. de
restit. in integr. quæſt. 57. num. 19. fol. 260. Menoch. de re-
cuper. poffeff rem. 10. num. 106. fol. 388. Gratianus, diſceptat.
forens. cap. 845. num. 20. Nec obſtat lex ult. Cod. de sent.
pass. & restit. §. ult. & lex l. C. eod. tit. ¶ Exemplum quo-
que poni potest in eo qui privatus Canonicatu &
restitutus, vt per Boërium & Farinacium Rot. Rom. decif.
44. ¶ Et hoc, niſi facta fuſſet restitutio plenissima in
integrum, vt per Felinum vide & Gratianum dict. cap.
845. num. 21. 22. 23. 24. 25. 26. vsque ad 30. ¶ Quæri potest
& de ordine suppresso, mox restituto, vtrum is pristinam
præcedentiam recuperet? De qua quæſtione vi-
de Gratianum, diſcept. forens. cap. 845. à num. 9. & num. 18.
19. &c.

CAPVT SEPTIMVM.

De REPRÆSENTATIVA Præcedentia.

XLVI.

REPRÆSENTATIONIS quoque & subrogationis quodnam jus esse possit in hoc præcedentiæ argumento hîc videndum est, id est num eæ personæ, quæ alios repræsentant, seu alienis radiis coruscant, eandem cum his præcedentiam vindicent. ¶ Prima quæstio est, de Locumtenantibus^a, Coadjutoribus^b, Vicariis^c, Regentibus, Administratoribus^d, subrogatis^e, delegatis? Et de his incunctanter id affirmandum est, in actibus videlicet, qui ad actum eorum pertinent.

a Text. singul. cap. *præcipimus*, 93. *distinct.* Romanus, singul. 362. vide Menochium, *confil.* 51. *num.* 57. 257. *num.* 85. 86. usque ad 91. & Picardum, *inter confilia Menochij* 52. *num.* 216.

b Nempe in absentia Ordinarij, seu Coadjuti, Coadjutor eandem præcedentiam sibi vindicat: Riccius, *tit. praxis præcedentiæ*, *decis.* 578. *num.* 4. Gratianus, *disceptat. forens.* cap. 106. *num.* 18. & 30. Nauarra, *confil.* 2. *num.* 5. *vers. sexto*, *de clericis agrot.* ¶ Quare & de Rege Romano-rum idem dicendum est in absentia Imperatoris, cæteris meritò eum præferendum, tanquam eius coadjutorem seu adjuvam.

c De hoc vide *les memoires de la préseance*, pag. 82. ¶ Ita

150 PARS I. de TITVLIS Præcedentia

Vicarius absente Episcopo & existens in actu sedet in loco maioris, & etiam Decano, Archidiacono præfertur *can. præcipimu*, 9°. *distinc*^o. vbi ratio generalis continetur : tum enim sicut illius Locumtenens honorabitur. Et quia Episcopi & Vicarij vnum est tribvnal *cap. 2. de consuet. in 6. & c. Romana, in princ. de appell. in 6.* Abbas *consil. 21. num. 1. & 3. lib. 1.* Romanus singulari 34. vide Chassan. part. 4. *consid. 46.* & prolixè Gratiam. *disceptat. forens. cap. III.* ac maxime à *num. 16. 17.* & Cantuccius Episcopus Lauretanus ex professo in voto suo in causa Florentina prælationis inter Archidiaconum Dignitates & Canonicos Ecclesiæ Florentinæ ex una, & Vicarium Archiepiscopi Florentini ex altera : quod Gratianus inseruit *dicit. cap. III.* (qui quidem Cantuccius tractat an hæc præcedentia Vicario constet, in actibus necessario, antecedentibus & consequentibus actus iurisdictionales : item an in actibus promiscuis & indifferentibus, veluti in conviuio amici) Etsi in contraria opinione sit Tornetus *consil. 193. lib. 2.* Menochius, *consil. 51.* & Ioann. Piccard. *consil. 52.* inter consilia eiusdem Menochij, cui subscripserunt Marcus Mantua & Gaspar Fabianus : & ex professo *consil. 257.* vbi Decanum Vicario præfert : & Rubeus inter *discept. Gratian. cap. 298. num. 73.* Alias, præsente Episcopo Vicarius non præcedit Archidiaconum & Capitulum, seu Canonicos capitulariter congregatos : Riccius, in *praxi preced. decis. 582.* Gratianus & Cantuccius *dicitis decis.* Et hoc postremum quidem, in locis Capitularibus, nam in cho-ro, Vicarius tanquam dignior præfertur : de quo Ioan. Iacob. Merill. *tractatu de præcedentiâ Vicary:* & Ludovicus Bellus, *consil. 27.* in id expresso. Sic & in actibus promiscuis & indifferentibus : veluti in conviuio amici, Cantuceius tandem definit, Vicarium Episc. præferri Archidiacono & Canonicis etiam in actu conviuij, ad quod Archidiaconus & Vicarius à communi amico, fuerint invitati.

b De:

CAP. VII. de Repræsentatione Preced. 151

- d De Administratoribus præter text. in cap. grandi, de suppl. negl. præl. in 6. res notissima est ex Comitiis Germaniæ.
- e Subrogato idem honor debetur, sicut ipsimet principali in actibus in quibus illum repræsentat, quicquid sit in aliis. Felinus, in cap. cum olim, num. 1. vers. sed vera solutio, de offic. delegat. Ita Delegatus ab Episc. ad aliquem actum, puta celebrandi Synodus vel similem, præferri debet in sedendo in loco Episcopi delegantis, quasi in actu illo specialiter illum repræsentet, c. præcipimus, 93. distinct. Roman. singul. 340. Gratianus, decis. 298. num. 4.

XLVII.

*Legatis** quoque Regum, Principum, Rerumpublicarum, Parliamentorum, eundem locum seu eandem præcedentiam cum legantibus deberi certissimum est. Quinimò & hoc cum maximè Legato incumbit, ut Domini sui locum tueatur.

- a Legati scilicet referunt imaginem & vicem eius à quo mittuntur. Videndi sunt qui de Legationibus scripserunt: inter alios Hotomanus, cap. 3. num. 21. &c. Albericus Gentilis, lib. 3. cap. 19. vide & Colerum de Iure Imperij Germanici, num. 68. & Bertrandum, de Comitiis Imperij, num. 67. ¶ Hoc Iure Legati Imperatoris Cardinali Madrucio Tridentino in Concilio præferendos se diu contenderunt: de quo vide histor. Concil. Trident. lib. 2. pag. 126. 127. & 130. 131. & lib. 6. pag. 556. Gall. Qui ultimum tamen cessere.

XLVII.

Cautela tamen tres circa Legatos servandę

funt. 1. Legatos hodie, novo Eurematici seu cautelæ genere, ab iis distingui, qui nudo *Agentium*^a aut *Residentium* vel *Nunciorum*^b; nomine emittuntur: quibusque adeò non eadem semper præcedentia defertur. 2. Legatum superioris Regis, aut Principis, aut Episcopi, in concursu^c alterius Regis vel Principis aut Episcopi, sed inferioris, *ωπωρεγωπως* præsentis, gradu ei cedere debere: non item inferioris^d gradus Principi. 3. In locis & actibus judicialibus^e, Legatis præcedentiam solitam non servari.

- a Agentes hi etsi securitatem & potestatem habeant Legatorum, non tamen plenam potestatem & sessionem: hi enim fermè mittuntur, vbi metus est, ne Legati aliis postponantur. Ideò Galliæ Reges in aulâ Cæsareâ Legatum non habent, sed Agentem, propter sessionem, quam Hispanus ceu Austriacæ domus apud Imperatorem facilè obtineret.
- b De Nunciis Apostolicis idem dicendum, qui non plenâ potestate agunt, vt Legati: de quo vide *Protheoriam* lib. 8. lit. e.
- c Hanc quæstionem accuratè tractat Ioannes Baptista Costa, *consil. 44.* & Petrus Calefatus *de Equestri dignitate, num. 122.* & Conradus Brunus *de legat. lib. 5. cap. 8.* vbi tandem decidunt, Principem Legato præferendum esse. De eadem re agunt Colerus, *de jure Imperij Germanici, num. 68.* & Bertramus, *de Comitiis Imperij, num. 67.* Quæcta, *consil. 1. num. 6.* Exemplum in Electorum Legatis, per textum Aureæ Bullæ Caroli IV. titul. 25.

CAP. VII. de Representativa Praeced. 153

Imò exemplum, quod memorat Colerus dicto loco in Caroli V. Imperat. Legatis, qui in Comitiis Norimbergens. A. D. 1542. Ferdinando Regi Romanorum fratri postpositi fuerunt. Sed & inter cæteros quoque ordines postmodum servatum, & peculiari transactio-ne confirmatum A. D. 1566. scribit Auctor Ausfurlichen berichts, vvie es auff den Reich-tagen, &c. cap. 5. Et sunt tamen qui contrariam sententiam tueantur, & in his Paschalius in *Legato*, cap. 48. & seq. illo tantum ca-su id admittens, vbi legatus ad Monarcham missus est inferiorem. Nam ibi Legatum primum locum conce-dere oportere, nempe quia quilibet in territorio suo summus sit, de quo alioquin principio iam suprà. ¶ Hac sane quoque ipsa de causa in Concilio Nicæno Eusta-thium Episcopum Antiochenum dextram tenuisse est qui censeat, lèvam occupantibus Episcopi Rom. Legatis. Quanquam non idem observatum in Concilio Chalcedonensi: de quo vide Baronium A.D. 325. num. 57. Ratio Plini verbis ad Traianum, etsi in alia re; *Et hoc*, inquit, *natura sideribus*, *ut parva & exilia validiorum exortus obscuret*: *similiter Imperatoris adventu Legatorum dignitas in umbratur*. *Tu tamen maior omnibus quidem eras, sed sine ullius diminutione maior*: *eandem auctoritatem praesente te quisque quam absente retinebat*.

- d) Quare in inauguratione Caroli V. Imperat. A.D. 1520. minùs rectè factum putet quis à Duce Ioanne Cliuen-si: qui Legatis Electoris Saxonie præferri se contendebat; quam historiam narrat Sleidanus lib. 2. circa fin. Sanè quicquid Cliensis obtenderit, ex Decretis Imperij, eorumq; subscriptionibus constat, Electorum Legatos in generali Curia communiq; βελτωμείω, adeoque in actuum publicorum celebratione, Principes præcedere: Comparatos autem cum Electoribus, qui in præpria persona adsunt, sedere infra illos: maximè, cùm publici actus in Curia Imperiali celebrantur.

Eandem alioquin distinctionem circa præscriptiōnem præcedentiæ adhiberi oportet: de quo *ib. 7. sup.*
 e Veluti in Parlamentis Galliæ: ibi quippe Legati exte-
 rorum intromissi honestissimo quidem loco collocan-
 tur: at non pro dignitate Regis, aut alterius à quo ab-
 legati. Ita in fori aperturâ Sammartinianâ ann. 1508.
 cui Rex Franciscus I. interfuit, Orator Venetus post
 Episcopos & Abbatem S. Dionysij (qui Consiliarius
 natus est in Parlamento Parisiensi) sedidit, & pone eum
 Primus Præses Burdegalensis. Et in altero conventu
 habito ab eodem Francisco I. ann. 1523. mense Iunio
 in Parlamento Parisiensi, idem Orator Venetus sedidit
 post prædictos Prælatos, & post Guleatium de S. Se-
 uerino magnum Franciæ Scytiferum. Ita Oratores Po-
 loni, qui venerant petitum Ducem Andium (postea
 Henricum III) in Regem Poloniæ, post Pares Franciæ
 federant in Parlamento de quo omni expresso capite
*Rupanus lib. 7. des Parlements, cap. 10. Rang des Ambassa-
 deurs.*

PARS SECUNDA

De Notis seu Signis Præcedentia.

I.

OTÆ, seu signa, Præcedentiæ, & (ut
 Gellius vocat) *species honoris*, tandem
 quibus in rebus præcedentia consi-
 stat, sequuntur. Ea vero sigillatim persequi

animus nunc non est , tum ob magnam eorum varietatem , tum quia pleraque eorum , ipsius naturæ instinctu vel dictatu , vel regionum consuetudine notissima sunt ; de quibus alioquin etiam prolixè quamplurimi scripserunt , inter hos Chassanæus in *Catalogo gloria mundi*^a : Goldastus , in *Seniore*^b . Quare nonnisi insigniores quasdam nunc Notas proponeamus ; quæ & ipsæ in obscuro Tituli^c loco esse possunt.

a Parte I. confid. 10.11.12.13.14.15.16.17.18.19.20.

b Lib. I. cap. 5.12.13.14.15.16.17.18.19.20.21.22.23.24.25.26.27.
28.

c Ut locus manus dextræ inducit præsumptionem maioritatis. Bald. in l. decernimui, in princ. in 2. notab. C. de sacrosanct. Eccles. Restaur. de Imperato quæst. 22. num. 3. & q. 88. num. 7. tomo 16. fol. 67. Tiraquell. de primogen. præf. nu. 13. usque ad 17. Gratian. discept. forens. cap. 106. num. 40. Et tamen id fallere aliquando, probat idem à nu. 41.

II.

SEDENDI & INCEDENDI seu procedendi ordo cum primis huc spectat. Proedria enim & Propompia illa potissimum sunt quæ præcedentiam notant. Atenim non æquè liquet semper, quis locus honoratior sit, aut in sessione, aut in incessu : Quare in hoc regionis cuiusque mos^d attendendus. Non enim singulæ

tantum nationes, verum etiam singula ferme oppida^b diverso more hac parte agunt. Sanè in incessu est, vbi dextræ^c semper, etiam inter tres, ratio habetur; est^d vbi inter tres medius, est vbi parieti proximus, honoratior est: Est vbi sinistrum latus^e dignius habetur.

- a Gaius, I. obseruat. 21. in fin. Decius, resp. 7. num. 69. vol. 3. Bursatus, consil. 343. num. 4. lib. 4. Oliu. Raz. decis. 716. nu. 17. & decis. 964. num. 1. part. 1. Knichen, de Saxonico non prouocandi iure, verb. Ducum, cap. 2. num. 136. & seqq.
- b Ita licet in Germania passim medius locus pro digniori habeatur, Norimbergæ tamen, non medius, sed superior locus dignior est: Augustæ Vindelicorum ut in Galliâ locus iuxta murum vel parietem.
- c De honore dextræ multa multi scripserunt: quos colligunt Chassan. part. I. consid. II. Nolden, de statu Nobil. cap. 10. num. 81. Buxtorfius, cap. 3. in auream Bullam, thesi 46. Alexander ab Alexand. lib. 2. cap. 19. Mareschallus, des droits honorifiques, pag 100. 101. Rocheflauin, des Parlements, lib. 4. art 102.
- d Ut in Gallia iam inde ab antiquo, ut videre est ex Caroli quarti Imperat. & Caroli quinti Regis Franciæ, & Wenceslai Regis Romanorum congressu Parisiis A. D. 1378.
- e Apud Turcas sinistrum latus dignius habetur, teste Busbequio in Epistol. Legat. Turc. quia sinistrum latus gladius cohonestat, isque qui in parte dextra est gladium habet sub manu eius qui sinistrum latus claudit, quod olim quoque judicium fuit Cyri Regis Persarum, teste Xenophon. lib. 8. Cyropaed.

III.

De MORIBVS ROMANIS hac parte magna est inter literatos contentio. De medio equidem loco , vbi tres essent , etiam apud Christianos , honoratissimo , nemo est qui ambigat : sed de dextra & sinistra ambigitur. Sunt qui in incessu pro dextra^b , alij^c pro sinistra fermè pugnant. Nobis ea sententia^a , & media quidem placet , vt hodie apud Gallos , Italos , Anglos ; ita & olim apud Romanos Dextræ honorem potiorem fuisse tribus casibus : 1. Vbi nullum ædificium , &c. penitus vtrinque proximum esset. 2. Vbi ad dextram aliquod proximum esset. 3. Vbi vtrinque. Alioquin sinistræ hic honos erat , si quid ei proximum esset : Quare tum honoratior , medius inter comitem & ædificium incedebat : atque inde Comes , exterior ; Honoratior vero , interior ire dicebatur.

a Apollonius Argon. i. Septimius Romanus lib. 3. d. bello Troiano. Sulpitius Seuerus dialog. 3. de vita S. Martini. Ammianus lib. 23. Quanquam pleraque loca illa eò pertinent , quòd dicturi , seu verba facturi medium locum occupabant. Neque tantum in incessu , verum etiam in confessu , vide Cicer. lib. 9. Epist. ad Patum. Virgilium , lib. 1. Æneid. Ouidium , 2. Amor. Eleg. 16.

Senecam *de injuriis*, cap. 10. Suetonium, *in Tiber.* c. 17. Ca-
lig. cap. 22. Minutium, *in Octauius*: Lipsium in 14. Ann. Tac.
pag. 239. *in fin.* Dorleans in *Tacitum* pag. 347. Scheckium
lib. 4. tom. 4. Critic. pag. 295.

- b Lipsius, 2. elector. cap. 2. & 3. cent. epist. 90.
- c Bellarminus *lib. 1. de Pontif. Rom.* cap. 17. vbi de Petri &
Pauli imaginibus: & Baronius A.D. 213. n. 6. & seq. A.D.
325. num. 56. &c. item A.D. 451. & Goropius Becanus:
& Valdesius cap. 2. num. 6. cap. 3. num. 3. & Gratianus *dif-
cept. forens.* tom. 1. cap. 106. a num. 45. ad fin.
- d Id luculenter ostendit Sirmondus *in coronide Sid-
niana.*

IV.

DEXTRÆ vbi locus manifestè honoratior est, nihilominus adhuc quæri potest, vbinam dextra constituenda sit? De incessu equidem res aperta est; de consessu verò, & objecto aliquo alio, controvertitur: Verùm, tum frequentissimum est, eam dextram esse, quæ nobis intuentibus aut ingredientibus, sinistra est, egredientibus autem dextra. Dextra denique accipienda est ab objecto principali: ut in diurno cœli siderumque motu.

v. Geneseos cap. 48. v. 13.

Exemplum in Ecclesia, & in Senatu: Nam nonnullis in locis quæ ingredientibus sinistra est, ea revera dextra habetur (contra quod tamen vide quæ prolixè scribit Mareschallus, *des droits honorifiques*, à pag. 101. ad 110.) & exempla adfert Perronius *advers. Reg. Britann.* lib. 1. cap. 35. *in fin.* pag. 294. ex Concilio Chalcedon. & Con-
cilio

cilio Constantinopolit. sub Menna. Vide & Rupanum *des Parlements*, lib. 4. num. 102. Exemplum in Numismate bicipiti, in Imagine quacunque, in insignibus & armis : de quo vide Bart. Veronensem, *de Imperatore elig. in verbo, ratione dignitatis* : & plenè Bartolus, *tract. de armis, & tract. de Insula*, 3. col. cum seq. quæst. ult. & penult. ante primam figuram : Chassan. *in Catalog. gloriae mundi*, part. I. consid. II. in fin. ¶ Quare Venetos reprehendi video, qui ponunt in sigillis suis Leonem in parte dextra, Ducem in sinistra. ¶ In Sacris Romanorum Gentilium pars sinistra vbique dignior habebatur, vt ex Varrone, Cicerone, Virgilio, Plinio, Plutarcho, Festo liquet. ¶ Ea quæ diximus de læva honoratiore in Imaginibus, quemadmodum à Pontificiis pro veris agnoscentur; ita miserè se torquet Bellarminus, lib. I. *de Romano Pontif. cap. 27.* & Serranus *de Septem Vrbis Eccl. pag. 65. 66. 67. 68. 69.* & Nicolaus Alemannus *de Lateranensis pariet. cap. 9. in fin.* Et Gratianus, *disceptat. forens. cap. 106. à num. 45.* vt eludant eas imagines Petri & Pauli, in quibus Paulus lævam, & sic honoratiorem locum occupat. ¶ Sed & Baronius miserè se torquet A.D. 325. num. 56. & frqq. & post eum Perronius *advers. Reg. Britannia*, lib. I. cap. 35. in fin. pag. 294. quoniam videt Eustathium Episcopum Antiochenum in dextro ordine primam sedem occupasse in Concilio Nicæno, vt scribit auctor *vitæ Constantini lib. 3. cap. II.* Legatos autem Episcopi Romani Sylvestri ad lævam.

V.

SINISTRÆ locus primus honoratior est, quam secundus dextræ tam in incessu quam confessu.

Valdesius *cap. 3. num. 3. in fin.* Natalis Comes *in historia sui temporis*, lib. 24. in fin. A.D. 1564. Hinc in regno Neapo-

litano in Parlamentis Magno Iustitiario, (quod secundum Regni officium est) primus locus ad laevam Regis cedit, Admiratio (quod tertium est officium) secundus ad dextram post Connestabilem, ut testatur Marinus Freccias, *in Commentar. feudalib. lib. I. cap. 6. 7.* Antonius Suimmonte *lib. I. histor. Neapolit. cap. 10.* Scipio Amiratus *part. I. de familiis Neapolitanis.* Hinc in electione Maximiliani I. Regis Romanorum Archiepiscopus Coloniensis (tertius Elector) in Ecclesia ad laevam Imperatoris primum locum occupauit: Comes vero Palatinus (quintus Elector) secundum locum ad dextram: *vide Electionem Maximiliani.* Hinc in convivio Friderici III. & Maximiliani Aquis-grani Archiepiscopus Moguntinus, primus Elector, sedet in prima mensa ad laevam Imperatoris, in latere dextro secunda mensa erat parata pro Rege Bohemiæ qui quartus Elector est: *vide Coronation. Maximil.* Similia exempla petenda ex Hartmanno Mauro, *de coronat. Caroli V.* ex Mamerano *de Investitura Regalium*, Electoralis dignitatis, Mauricij Ducis Saxonie Augustæ facta: Item ex fratribus Heydeniis, & alio Auctore in *histor. de electione Maximiliani II. &c.* Hinc in congressu Verovinensi A.D. 1598. pacis inter Regem Galliæ & Hispaniæ sanctiendæ ergo, Legatus Franciæ primum locum ad sinistram Legati Pontificij tenuit: cum dextram teneret Nuncius, & proximum deinceps seu secundum dextræ locum Hispanus: *vide Thuanum lib. 120. initio:* & Du Chesne, *de la grand. & majest. de France, lib. I. pag. 320. 321.* Et ratio hæc est, quia propinquior superiori, & honoratior est, *vide Chaffan. part. I. confid. 12. & 16.* & Nolden *de statu Nobil. cap. 10. num. 82.*

¶ E regione supremæ sedis, seu oppositvs, locus, an dignior vel inferior sit sedi ad dextram

tram ambigi solet? Nos neutrum regulariter putamus.

Sanè Dubravius 2. *Histor. Bohem.* fol. 88. Ioachim. Curæus, *in Annal. Siles.* Boregk. *in Chron. Bohem.* fol. 142. *in princ.* & ex iis Goldastus, *Comment. de Bohem. regno,* lib. 4. cap. 3. pag. 412. 433. memorant Boleslao Poleno illud multum doluisse, quod Cæsar Bambergæ in Franconia, anno 1125. iusso sibi adsidere Tobiæslao Bohemo in ordine aliorum Principum ei seorsim è regione subsellium apposuisset: idque in deteriorem partem vertisse. Verum id à contemtu rectè vindicat Goldastus *dicit. loco:* & vide quæ parte 3. *dicam. th. 3. lit. c.*

VII.

In POMPIS seu processionibus modò primus, modò mediüs locus, modò vltimus honoratior est. Primus, si privatum ^a officium sit: Medius, cùm pompa publica est: vel processio partim Ecclesiastica, partim Sçularis: Vltimus ^b, vbi merè Ecclesiastica, veluti in choro Ecclesiæ & similibus.

a Veluti Nuptiale, aut Funebre, &c.

b Vide Onciacum, *de la preced. de la Nobl.* pag. 110. III. Et ratio hæc adsignatur, vltimum videlicet locum ratione officij Pastori deberi, quasi oves suas ante se agenti, & in gregem oculos intendentí, & vt dici solet, Opilio-ni oves pastum ducenti, vide & Chassanæum, *parte 4. confid. 74. & 75.* & libellum *pro professor. Tholos.* p. 30.

VIII.

Ex SEPARATIS quoque actibus quibus-

dam, qui ~~monachos~~ peraguntur; Nota præcedentiæ quædam consurgit: cuiusmodi hi actus sunt. i. Inter pares qui "primus in loco convento ad colloquium sese sistit, maior censetur": Aliud verò si inter impares. ii. Qui "in alterius fines colloquij & congressus ergo transit, minorem se altero profitetur, & minor ad maiorem sese confert. iii. Qui in locum tertium posterior advenit, ab eo qui primus venit visitatur. iv. Qui æram suam seu tempora in regno suo de alterius æra computat, altero se inferiorem eo ipso profitetur. v. Qui obsides alteri dat, nequaquam ex pari dignitate congregdi se ostendit".

a Vide les *mémoires de la préseance des Rois de France*, pag. 47. 48. les *Essais de Michel de Montagne*, lib. I. cap. 13. Du Chesne, *de la grandeur & Majesté de France*, lib. I. pag. 319. Et ratio hæc redditur, quod qui primus se in loco convento sistit, in eum statum sese deducit, ut re ipsa ostendat alios ad se venire. Matthieu lib. I. fol. 39. & Du Chesne, *dict. pag. 319*. Hac ratione Domini feudales primi se sistunt in loco, ad homagij præstationem accipiendam. Hoc exemplo Philippus II. Rex Franciæ primus se Ambianis stitit, ibi expectans Eduardum pri-
mum Regem Angliæ, ut homagium ab ipso acciperet: Matthæus Westmonasteriensis *in florib. Histor. Frossardus*, volum. I. cap. 28. Ioannes Vaurinus, I. vol. *Chronic. Angliae*, lib. 6. cap. 58. & *Chronicon Flandriæ MSS.* Veteraque *Chronica Franciæ*: vide & alia complurima exempla

pla les *Memoires de la presence de France*, à pag. 40. ad 50.
 Idemque observatur vbi per Legatos negotium aliquod transigitur: vide Petrum Martyrem lib. 32. Epist. 8. In congressibus, pariter Pontificis Romani & Imperatoris Bononiæ primus se Papa, tanquam major (si Deo placet) stitit. Item in congressu Papæ Clementis & Regis Francisci Massiliæ Rex paratis omnibus yrbe prius excessit, dato Papæ spatio Massiliam ingrediendi: Id vbi factum, biduo vel triduo post Rex Papam Massiliæ consistentem convenit: Quæ exempla memorat Montagne, dicto loco: & Bellaius, pag. 158. vide alia exempla apud Conestagium, lib. 1. de coniunctione *Portugallie & Castiliae*: Videndus quoque Vepovius pag. 560. & Sarnicius, pag. 387. Sanè & Verouini A.D. 1598. id observatum: Gallici quippe Legati pacis ineundæ gratiâ primi eò venere: Hispanosq; qui postremò venerant primi visitauerunt: vide Thuanum *initio libri* 120. & Mathæum lib. 1. pag. 39. Et hæc de publicis congressibus. ¶ Alioquin si privata officia sint, qui alium excepturus est, vel in occursum prodire solet, quomodo & Hierosolymitanus Pontifex in occursum Alexandro Magno extra urbem prodiit: Ita Leo Papa extra urbem Romam Carolo Magno, vel etiam domi expectare: & sic tum minoris est expectare.

- b** Nempe inter impares vbi ad tractatum seu consilium vel Synodum venitur, minoris est expectare. Ita auctoritæ Constantini lib. 3. cap. 10. notat expectatum a Patribus Constantinum magnum Niceæ: ad cuius adventum omnes consurrexerint.
- c** Minorem ad majorem transire seu transgredi æquum est modis omnibus. Vide les *Memoires de la presence*, pag. 24. & 50. Huc pertinet colloquium Martij Legati Romani & Persei Regis, de quo Livius lib. 42. Exempla alia vide apud Paschalium, de Legato, cap. 39. vide & les *Memoires de la presence*, dictis locis: & Bodinum, lib. 5. de:

Republ. cap. 9. num. 144. Ita pacis ineundæ inter Gallum & Hispanum causâ A. D. 1598. Verouinum ventum, quod in Veromanduis in terrâ Franciâ oppidum est. Vide Thuanum, *initio libri 120.* Alioquin cùm res ex æquo peragitur: in confinio vel medio flumine, vel supra Pontem colloquia inter Principes miscentur: vide les *mémoires de la préseance, dictis locis.* Huc spestat insignis locus Ammiani Marcellini lib. 27. vbi de congresu Valentis Imperatoris & Athanarici Regis Gothorum. Præstituitur, inquit, componendæ paci conueniens locus: & quoniam asserebat Athanaricus, sub timenda execratione iurisurandi se esse obstrictum, mandatisq; prohibitum patris, ne solum aliquando calcaret Romanorum, & adigi non poterat, indecorumq; erat & vile ad eum Imperatorem transire: nictè noscentibus placuit, nautibus remigio directis in medium flumen, quæ uehebant cum armigeris Principem gentisque Iudicem, inde cum suis fæderari, ut statutum est, pacem.

d Vide Petrum Matthæum lib. 4. narration. ult. num. 7. & Du Chesne, *de la grandeur & Majesté de France*, lib. 9. pag. 319.

e Ita Reges Arragonum olim in instrumentis & diplomatis suis addebant annos Regum Franciæ, vsque ad Concilium Tarragonense sub Archiepiscopo Berengario A.D. 1180. vt Hispanici Historici memorant: vide auctorem *des lettres d'un François*, pag. 14. Ita in Bohemiæ Ducatu mox Regno iam olim ann. 1130. 1221. annos Imperij & Imperatorum prænotare mos fuit: vt docet Pontanus in *Bohem. pia.* lib. 5. fol. 63. 71. lib. 6. fol. 68. & seq. Ioach. Cochlaeus in *histor. Hussiarum*, an. 1437. & ex his Goldastus, *comm. de Bohemia regno*, lib. 4. cap. 1. pag. 415. Ita Pontifices olim Bullis suis addebant tempus Imperatoris, *Imperatore Carolo Demino nostro*, vide Guicciardinum *lib. 4. Histor.* vide quæ Interpretes ad *Nouellam* 47. scribunt.

f Ita

f Ita factum in colloquio Marcij Legati Romani & Persei Macedonum Regis : de quo ita Livius lib. 42. Nec tam in pignus fidei obsides desiderati erant , quam ut apparet sociis , nequaquam ex dignitate pari congredi Regem cum Legatis.

VIII.

SENTENTIÆ^a & suffragij primò dicendi, votandi prærogatiua (quæ vox hīc propria.) etsi regulariter præcedentiæ & dignitatis Nota sit ; In nonnullis tamen locis , & singulari quandoque ratione , sententiam primi dicunt Inferiores^b, Iuniores , Minores, Posteriores. ¶ Sed & D I C E N D I seu loquendi priùs prærogativa tum nulla est , vbi controversia^c quædam inter duos agitatur : quia auctoris seu petitoris tum primæ sunt partes, quicunque tandem sit. Item in solemnibus pompis vbi actionis seu aëtus necessitas^d dicendi prioritatem requirit. ¶ Tandem de ordine LITERÆ^e & subscriptionis supra dictum part. 1. cap. 2. th. 13.

a Text. in l. 1. in fin. ff de albo scribendo, l. spurijs 6. § privileg. vlt. de decurion. De hoc vide & Symmachum lib. 10. Epist. 1. Chassanæum, part. 1. consid. 19. Langlæum, 7. Semest. 7. Maynardum, lib. 1. cap. 71. Loiseau, des offices, cap. 7. à num. 38. ad num. 53. Onciacum, de la precedence de la Nobl. pag. 152. 153. Valdesium, cap. 2. num. 24. Senioreim Goldasti, lib. 1. cap. 9. Bruniagium, de variis uniuers. spe-

cib. num. 47. Rupanum, lib. 9. des Parlements, cap. 2. vbi latè quis ordo sententiarum Romæ fuerit.

b Ita in Parlamentis licet Consiliarij Clerici ad levam positi, primi sententiam rogantur, eo quod olim doctrina fermè apud eos resideret: vide Rupanum *de Parlam.* lib. 7. cap. 15. num. 4.

c Ita in Concilio Tridentino, mota controversia Gallo ab Hispanis, primi Hispani orationem habuere. Ut proinde hoc nomine stolidè vectare desinat Valdesius cap. 2. num. 27.

d Vide exemplum in solemnibus nuptiarum Ludouici XIII. Regis Franciæ, pag. 64.

e Huc pertinet controversia inter Fridericum I. Imper. & Adrianum IV. Papam: cum Fridericus suum nomen Papali anteposuisset: de quo vide Naucleum, Hugualdum, Mutium, lib. 18. Chron. Germ. Jacobum Spiegelum, in com. ad Guntheri Ligurinum, & alios de quibus Goldastus lib. 1. Senior. cap. 23. num. 3. & cap. 30. num. 5. Ab antiquo semper nomina sua Imperatores Pontificum nominibus præposuerunt, Victor Honorius, inclitus, Triumphator, semper Augustus sancto venerabili Bonifacio Papa: decret. pars. I. distinet. 97. cap. victor. vbi Glossa, præmisit Imperator nomen suum, quia foris hæc consuetudo erat olim. Omitto alia quæ congerit Mortonius in causa Regia. pag. 217.

PARS TERTIA.

De EUREMATICIS seu CAUTELIS in Controversiis Præcedentiarum.

I.

 VONIAM controversiarum de præcedentia sæpe anceps est euentus^a, sæpe etiam anceps est judicium, imò iudicium sæpe invidiæ^b plenum, variis ideo Cautelis seu Eurematicis aut iudicium declinari solet, aut iudicium eluditur, vel etiam invidiæ periculum euitatur: partim ipsius, qui præiudicium sibi fieri aut putat aut metuit, ingenio: partim amicabili partium transactione; tandem & ipsius, apud quem de præcedentia agitur, prudentiâ.

a Non tantum Iuris diffidentia, verum judicis ipsius (i. e. eius apud quem res agitur) facto cuius fauor plerumq; eò inclinat, vnde plus colitur aut sperat: de quo iam parte i. monitum cap. de circumstantiis, sup. tb. 33. Neque alia forte res magis decisionem controversiarum de præcedentia moratur. ¶ Imò & studio data opera sæpe judicij dies à Iudice diffinditur, vt ita inter contendentes medius suæ auctorati partim & vtilitati consultat: quam in rem vide locum Dionis Chrysostomi ad

Nicomedienses, pag. 478. 479. Huc pertinet judicium O-
ratoris Veneti inter relationes Philippi Honorij, de
Rudolfo II. Imper. Nec agre fers eas, quæ inter ipsos sumi
de dignitatis prærogativa contentiones & emulationes, ut ne-
cessitate postulante subsidia à singulis capiat: quemadmodum
nuper pro expeditione Maximiliani fratri in regnum Polo-
niae, cuius Rex electus fuerat, ingentem pecunia sumnam ab
iis exegit: Quod refert Arumæus ad cap. 3. Bullæ Caroli
IV. th. 4. pag. 122.

- b Quare Neutralitati Principes apud quos res agitur,
sapienter litant.

II.

IPSORVM qui præjudicium metuunt so-
phismata hæc esse solent: Abitum^a simulare,
vel minari: Protestari^b; Occursum vitare, &
congregatione abstinere: penitus Abesse^c:
Paritatem^d saltem postulare. De sede alium
arte quadam, vel vi etiam, detrudere^e. Agen-
tes^f tantùm mittere, non Legatos plena po-
testate.

- a Hac arte Episcopus Coloniensis sedem suam tenuit
adversus Abbatem Fulensem tempore Henrici III.
de quo dixi ~~wegewelq~~ 8. Has artes vidit Concilium
Tridentinum.

- b Protestationum usus hic frequens, iuri suo, quod pu-
tant conservando; Protestatio, inquam, de non præiu-
dicando, quam & actis inferi petat. Vsurpauit eam, ut
hoc exempli gratia apponamus, Bauariae Ducis Lega-
tus in Concilio Tridentino adversus Venetos. Ibidem
& alij plures: vide Besoldum de Legatis, pag. 59.

- c Morbo etiam simulatio: vide Petrum Matthæum lib. 7.
narrat.

narrat. i. num. 12. pag. 651. Ita Agatho Episcopus Romanus Synodo Constantinopolitanæ interesse noluit, quantumvis versaretur intra muros Constantinopolos ne secundus sederet ab eius urbis Episcopo Synodi Præside: vide quæ supra notata *ib. 34. part. i.* ¶ Aduersus hanc cautelam, contraria cautela rectè à superiori interponitur: nempe ut diem & horam condicat, quâ adesse omnes jubeat, ut ita is cui præcedentia debetur, eâ vtatur. Ita ortâ controversiâ in Curiâ Archiepiscopali Neapolitana inter Rectorem & quosdam presbyteros Ecclesiæ collegiatæ, fuit per modum prouisionis adjecta certa hora & tempus, intra quod teneantur dicti presbyteri convenire ad diuina celebra, ad effectum, ut Rector valeat vti juribus suis, & præcedere alios ut refert Riccius *tomo 1. decif. Neapol. 68.*

- d Id factum ab Hispaniæ Legato Mendoza in Concilio Tridentino, vide Bodinum *i. de Repub. 9. num. 145.* Nempe memores qui hoc agunt, illius, *Vbi pares esse cœperint;* *Superiores esse volent.*
- e Huc pertinet Philippi Burgundiæ Ducis factum, vnde & *Audaci* nomen ei partum, qui fratrem Ducem Andium de loco detrusit, medium sese pleno convivio inter Regem & fratrem inferendo: de quo dictum, *sup. parte 1. cap. 3.* vbi de *Ælate th. 14.* Haud absimilia alia memorat Hotomannus *de Legatis, cap. 3. nu. 21.* ¶ Ita Poloniæ Regis Legatus cum Legato Portugalliae de præcedentia certans, cùm Lusitanus prior in Ecclesiam venisset, facto colloquio cum Lusitano, porrectaque manu id effecit, ut Lusitanus nil sinistri suspicans surgeret: Quare relicto sedili dextræ sese ingessit Sigismundo Imper. præsente. ¶ At ridiculum est illud quod memorat Varsevicius; Duorum Principum Italorum Legatos Pragæ supra pontem occurrentes, cum neuter honoris locum alteri cederi vellet, tota ibi ferè die

constitisse, séque omnium risui exposuisse. ¶ Gladij etiam sæpe intentantur, quomodo ante quinquaginta ferrè annos Belveræum Gallicum Legatum apud Rhætos adversus Hispanum sese tutatum memorant. Verùm ista quidem vis est; sed quæ in tempore recte adhibetur: de quo *Protheoria* *ib. 4. lit. a.* Neque omittendum est Iohannis Sylvæ Comitis Cifontani factum: Nam cùm Henrici Regis Angliæ Legatus dextram occupasset, eum à loco divulsum eiecit, ibidemque ut vt Legatus Castellæ sedet, vt refert Ferdinandus Pulgarus *cap. 8. Illustr. Viror.* & ex eo Valdesius *proæm. num.*

30.

f vide *sup. cap. 7. de repreſentat. præcedentia, ib. 4. 8.*

III.

AMICABILI partium Transactione, vel etiam Principum definitione, controversiæ de præcedentia quandoque discinguntur: partim medio alternationis^a, partim medio sortis^b, partim honorum diuisionis^c: denique & compromissio.

- a De hoc *Alternationis* medio per turnos & alternas vi-ces longè omnium accommodatissimo, præter alios, accuratissimè fcripsit Goldastus, *lib. I. Senioris cap. vlt. vbi allegat & Barbatiam, Petrum Iacobum, Tiraquellum, Knichen, Colerum, Dauthium, de testam.* Nicolaum Betsum, *de pactis familiarum Illustrum: Cothiman. confil. 25. vol. I.* vide & Gratianum *discept. forens. cap. 106. nu. 42.* ¶ Sanè hoc alternationis remedium Ludouico IV. Imp. placuit, in domo Palatina, Bauarica: Nempe vt primum votum in electione Regis Romanorum haberent Duces ab Imperatore Ludouico secundo genito proma-

promanantes, alternatim & ordine mutuantate, ut patet ex Decreto dato Ticini, A. D. 1328. Hoc idem remedium inter Trevirensim & Colonensem Episcopos in Imperij conventibus observatur. Hoc etiam remedio Carolus V. in Comitiis Domum Austriacam & Archiepiscopum Salisburgensem inter se alternare voluit, vsque ad plenariæ causæ decisionem. Ita Episcopus Herbipolensis & Wormatiensis per vices alter alteri præsidet, excepto primo & ultimo die, in quibus Herbipolensis præsidet: quæ tria exempla suppeditat Nicolaus Mameranus *in tract. de Investitura Regalium Electoralis dignitatis Mauricij Ducis Saxonie*: Ita & in iisdem Comitiis alternare solent Marchio Badensis, Landgravius Hassiae, Dux Wirtenbergicus, & Dux Pomeraniæ, ut refertur *in actis Comitiorum Ratubonensium, A.D. 1613. fol. 40.* Quibus quatuor Matthiæ Imper. decreto additus & Dux Meckelburgi: quod decretum extat in *dictis Actis*. Inter Comites & Barones par vicissitudo, nempe inter Suevicos & Weterauicos: Tandem & inter Ciuitates, veluti Lubecam & Wormatiam: *Auctor des Aufarlichen berichts uvvie, &c. cap. 7. & 8. & Lehemanus, lib. 7. Chronicus Spirensis, cap. 12. num. 6. & 7.* ¶ In Gallia similia decreta; cuiusmodi vnum memorabile refert du Tillet Caroli VI. inter Ducem de Borbonio & Comitem Alençonum, *in tract. des rangs des grands de France, cap. des Princes du sang.* Vide aliud inter priuatos insigne Arrestum Parisiense A. D. 1616. 20. Februarij, quod memorat Mareschallus *tractatus des droits honorifiques des Seigneurs en l'Eglise*, pag. 33. 34. item pag. 66. Sed & nuperimè A. D. 1626. in conventu Notabilium, hoc medio composita controversia inter Parlamentum Burdegalense & Divisionense: ita tamen ut Burdegalense primi diei prærogativâ gauderet. Vide tomum XII. *Mercator Francici*. Audio etiam nuper, inter lineam Scherensem & Wolfseggianam domus

Valpurgicæ , quæ Dapiferatu Imperij gaudet, decre-
tum , Vt unus in ingressu, alter in exitu aureum po-
mum portaret. ¶ In hac autem alternatione non
malè primæ vices Seniori deferuntur , vel etiam
ei qui ortæ controversiæ tempore in possessione
aliqua erat , de quo mox plura , vel sorti res com-
mittitur.

- b De sortis medio ad cōponendas controversias de
præcedentia , cæteroquin in aliis Iuris articulis re-
cepto , vide Tiraquellum , *de Iure primogen. quæst. 17.*
& 19. Goldastum *in Seniore, lib. I. cap. 17. num. 16.* Ven-
turam de Valentiis , in *Parthenio litigioso, cap. 5. num. 9.*
lib. 2.
- c Veluti ut uni aqua lustralis prius detur : alter prius ad
oblationem accedat : vel uni panis prius offeratur, al-
teri thus prius adoleatur : vide Mareschallum , *des
droictis honor. p. 67.*
- d vide additionem *ad Decisionem Gratiani Marchia 232.*
num. 1. 2. 3. 4. 5. De hoc plenius supr. *de præjudiciū,*
ib. 6.

IV.

EORVM APVD QVOS de præcedentia agi-
tur, invidiam iudicij vel præiudicij sui vitan-
tium, prudentiæ hæc Eurematica sunt. Arce-
re^a quantum fieri potest, à confessu & concur-
su utrosque litigantium; Diem ducere^b extra-
ordinariam & oppositam^c sedem alterutri ad-
signare; ÅEtatis^d, Promotionis^e, Ingressus^f
ordinem sequi : non adeò probamus tamen
cautelam , ut diligentiori_g locus sit in Ec-
clesiâ:

clesiâ : ad literarum ordinem contendentes redigere : Decernere,^b ne loci ratio habeatur : In orbem^c ad confessum admittere : Ita sedes^c collocare , ut de præcedentia iudicari non possit : Nationum^c & Prouinciarum ut ratio habeatur , non personarum , decerne re : statuere per modum provisionis^c : Tandem protestari seu edicere ,^c sine præjudicio cuiusquam transacta haberi velle neque in consequentiam interim statutum trahi oportere. De medio Alternationis iam superiore principio dictum.

- a Id Ferdinandus I. Imp. in Francicis & Hispânicis Legatis usurpavit : teste Bodino, *I. de Rep.* 9.140. Idem & Iacobus Rex Magnæ Britanniæ in ingressu suo solemni Londinum , vide Matth. *histor. lib.7. narr.1. num.12.*
- b Ita occasione Legatorum Castellæ , Arragoniæ & Angliæ in Constantiensi Synodo evenit , ut patet *ses. 25. donec ses. 26. decretum est* , Ne loci ratio haberetur.
- c Id factum in Concilio Tridentino , cùm reliquo pristino loco Legato Franciæ , qui proximus Imperatori erat , ex Consilio Cardinalis Gonzagæ Mantuani , adsignatus fuit extra ordinem Oratorum , Hispano locus separatus apud Secretarium Synodi , quod & acceptauit : vt liquet ex *histor. Conc. Trident. lib.7. p.743-744. Gall. & initio lib.8. & p.850.* Ex ipsa protestatione Comitis de Luna Oratoris Hispani ; ex Responsione Oratorum Regis Franciæ : ex Epistola Lansacij inter memorialia

Concilij Tridentini : ex Catalogo Legatorum , qui ad Concilium Tridentinum convenerunt : ex Thuan. lib. 32. p. 158. & Hadriano lib. 17. histor. & Valdesio cap. 1. nro. 26. vide quæ de hac ipsa re iam notata part. 1. lib. 6. ¶ Eadem Cautelâ sopita controversia in eodem Conclilio inter Magnum Magistrum Equitum Melitensium & Episcopos: adsignata ei sede inter Cæteros Legatos de quo vide histor. Concil. Trident. lib. 8. p. 892. Gal. ¶ Eadem ratione in Comitiis Castiliæ , Toletanis , qui de prima sedē cum Burgensibus certabant, locus extraordinarius adsignatus, & Burgenses in ordine aliarum civitatum Castiliæ sedent : de quo vide Garibarium lib. 14. hist. Hisp. Marianam, de reb. Hisp. lib. 16. cap. 15. & Antonij de Herrera, 2. parte hist. lib. 14. c. 19. & 20. ¶ Quanquam negari non potest, eum cui pristinus locus adsignatur potiorem eo ipse videri: Etsi Cardinalis Lotharingius quod mediae istius viæ amplectendæ Oratoribus Regiis auctor fuisse in Conclilio Tridentino , & flagitioso consilio nominis Gallici dignitati illudi passus fuisse magnam invidiam postea apud Gallos sustinuerit, ut memorat Thuanus lib. 32. p. 158. Hunc pertinent quæ supra notata de opposita sede supremæ sedi parte 2. lib. 6. ¶ Exemplum quoque aliud in Caroli Burgundiæ Legatis in Comitiis Ratisbonensibus A. D. 1471. Electores præcedere nitentibus. Contentio enim hæc non ante sublata fuit, quam Burgundi inter Ora- tores Regios locarentur ; tum demum & ipsi auxisse Principis sui dignitatem sibi visi quod in ordine absen- tium Regum federent, & Electores existimationem suam servasse reputabant, quod exclusi à primis subfelliis Burgundi essent; vt testatur Campanus apud. Freherum tom. 2. fol. 150. Arumæus, in cap. 6. aurea Bullæ p. 192. Goldastum tom. 1. Constitutionum in Rationali fol. 99. vide eundem tom. 3. f. 438. de hoc quoque supra 1. cap. 5. lib. 3. 4. p.

d. vide

- d Vide supra quæ de lineis Eleitoralibus & aliis dicta,
par. i. cap. 3. vbi de Aestate *ib. 14. lit. e.* vide etiam iocum
 Martij, Legati Romani in colloquium cum R. Perseo
 venturi quo cunctantes mollit: *Minor*, inquit, *ad maiorem*
 & (quod Philippo ipsi cognomen erat) *filius ad patrem transcat*. Facile persuasum id Regi, vt refert Li-
 uius *lib. 42.*
- e Ita antiquis in Belgicâ ex antiquâ consuetudine, id
 seruabatur, vt qui prior ex Remensi vel Treuirensi Ep.
 fuisset ordinatus, prior etiam haberetur: ut Hincmarus
 testatur apud continuatorem Aimoni Monahi *lib. 5.*
cap. 21. p. 461. Huc pertinet quod de Episcopis com-
 provincialibus notatum *5. part. i. cap. 3.* vbi de promo-
 tionis prioritate, *ib. 18.* Ita in Concilio Tridentino &
 Breue Papæ lectum fuit, A.D. 1562. vt testatur histor.
 Concil. Tridentini, *initio lib. 6.* & Patribus placuit, ut
 Theologorum quisque habita promotionis ad Docto-
 ratum vel Magisterium ratione sententiam ferret: Id
 ita memorat Vasquius in *pref. Illust. quest. num. 13. & 17.*
 & idem tamen *num. 12.* ait, iussum à Delegatis Pontifi-
 cis, ut de articulo matrimonij tunc proposito primi
 Pontificis, deinde Gallorum Regis, atque ita Hispaniarum
 Regis Doctores ratiocinarentur. Et verò id con-
 firmat Catalogus Legatorum, Patrum, Oratorum &
 Legatorum qui ad Concilium Tridentinum conuenie-
 runt: vide & histor. *Concil. Trident. lib. 7. p. 776.* Dauth.
 de *testam. fol. 7.* Raigerum in *Thesauro Iuris verb. prece-
 dentia.* Non absimile est quod in Comitiis Ratisbo-
 nensibus A.D. 1527. factum, ubi promiscuè sine ordine
 Principes inter quos controversia fuit, salvo cuius-
 que Iure federunt, quod & postea non una vice
 factum.
- f Exemplum in Senatu Polonico, qui de Legatis in uni-
 versum censuit, Vti quisq; prior Poloniæ fines ingre-
 sus esset, ita dicendi ordine priorem futurum, ut me-

morat Bedinus *lib. I. de Republ. cap. 9.* Ita ortâ controversiâ in Concilio Tridentino inter Legatos Hungariæ & Portugalliaæ, utrius mandata prius legerentur, à Legatis Pontificiis pronunciatum fuit, mandata Legatorum lectum iri eo ordine quo exhibita fuissent, non juxta Principum dignitatem: de quo vide Histor. Concilij Trident. pag. 560. *in fin. Gall.*

g Vide Mareschallum *des droits honorifiques*, pag. 65. & Bacquet, *des droits de Justice*, cap. 20. num. 17.

h Ita factum in Concilio Constantiensi *sess. 26.* vt iam notatum *lit. b. sup.*

i Hac de re vide Paschalium, *de Legato*, cap. 67. Cæterum & alibi in orbem seu in circulo quædam fieri scribique solita, præiudicio & invidiæ fermè vitandæ. Ita in orbem seu circulum testamento servis libertas quandoque relicita, teste Gaio *lib. I. Inst. 1.* Huc pertinet illud Solonis *apud Aufenium in Ludo septem sapientum.*

Recte olim ineptum Delphicum lexit Deus..

Quærentem, quisnam primus sapientum foret,

Vt in ORBE TERETI nomina eorum inscriberet,

Ne primus esset, ne vel imus quisquam.

Ad eum modum Seldenus marmor ex Arundelianis extulit p. 50. vbi Iulius Alexander, Silvano, Herculi, Libero, quid dedicans, in circulo eorum nomina inscribi voluit, ne Deorum cuiquam ante alium prærogativa daretur. Notum & illud Urbani Pontificis: cum enim Sodalitium Franciscanum jussisset, ut ei exhiberent trium ex se nomina quorum unum in Cardinalitiam dignitatem subvehernet; illi circulari figurâ exhibuere, ne à loci & nominationis prærogativa quis dignior eis videretur, præiudicium Pontifex sumeret. Sed Pontifex, *ordinem*, inquit, *pervenisti & ego ordinem pervertam*, omisssisque sodalibus ita designatis, Præfustum ordinis, quem generalem vocant, Cardinalem creavit: Narrant Cardinalis Alexander *in C. Nicolao, tit. de appell.*

& Ne-

De Eurematicis seu Cautelis. 177

& Felinis in cap. cum dilecta tit. de rescriptis : vide & Tiraqu. de iure primigen. qu. 19.

- k Ita in Concilio Tridentino motâ controversiâ inter Didacum Legatum Imperatoris, & Cardinalem Tridentinum, ita sedes eorum collocatæ fuerunt , vt non appareret uter præcedentiam haberet; histor. Concilij Tridentini, l.2. p.126. & 127. In Gallica simile quid factum audio, en l'assemblée des Notables à Rouen.
- l Ita in Basiliensi & Constantiensi Concilio decretum; vt suffragia ferrent Nationes non personæ : vide Æneam Sylvium lib.2. de gestis Concilij Basil. Valdesium, c.2. num.5. & 24. & disceptationem Legatorum Franciæ & Angliae in Concilio Constantiensi.
- m Vide exemplum apud Maceratensem, refol. 81. n.8.
- n Vide Protestationem Legatorum Pontificis in Concil. Tridentino in hist. Concil. Trid. lib.6. p.546. Gall. Declarat, inquit, Synodus, ex loco aſsignato Oratoribus tam Ecclesiasticis, quam secularibus, in sedendo, incedendo, aut quibusconque aliis actibus, nullum cuiquam eorum fuisse factum prauidicium, sed omnia illorum Imperatoris, Regum, Rerum publicarum ac Principum suorum iura, & prarogatiwas illeſas & salvas esse, in eodemque ſtatu permanere, PROUT ANTE praesens Concilium reperiebantur : Vide & protestationem Concilij Constantiensis, sess. 29. Similis protestatio in controversiâ inter Lugdunensem , Bituricensem , Rothomagensem Archiepiscopos sub Francisco I. per os Cardinalis Senonensis, Cancellarij Franciæ, cum Lugdunensi prima sedes , Bituricensi secunda, Rothomagensi tertia adſignaretur, A. 1527. de quâ Rupanus des Parlements, lib.7. cap.13. Quæ tamen protestationes non alios respiciunt, quam eos inter quos motæ tum controversiæ.

Et nos protestamur , hâc Diatriba nemini ius suum detractum nos velle.

